

Година XXX
Петак, 5. јуна 2026. године

Број/Број
39

Година XXX
Петак, 5. јуна/липња 2026. године

ISSN 1512-7508 - српски језик
ISSN 1512-7486 - босански језик
ISSN 1512-7494 - хрватски језик

**МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

822

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 и 44/25), члана 18. став (6) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), члана 6. Одлуке о критеријима за додјелу средстава интервентне буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у периоду јануар - март 2026. године, број 05-16-3-641/26 од 23.03.2026. године и Инструкције о кориштењу интервентне буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у периоду јануар - март 2026. године Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 05-16-2-7293-2/25 од 19.01.2026. године, министар правде Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ

**О ДОДЈЕЛИ СРЕДСТАВА ИНТЕРВЕНТНЕ ТЕКУЋЕ
РЕЗЕРВЕ**

Члан 1.

(Предмет одлуке)

Одобравају се средства за интервентно кориштење буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу јануар - март 2026. године, у укупном износу од 5.000,00 КМ (словима: пет хиљада конвертибилних марака) Шаховском клубу "Широки Бријег" из Широког Бријега у виду једнократне финансијске подршке за одржавање Школе шаха и одласка кадета и јуниора на званична такмичења у Босни и Херцеговини, као и међународна такмичења.

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове Одлуке задужује се Сектор за кадровске, опште и финансијско материјалне послове Министарства правде Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, а средства из члана 1. ове Одлуке уплатит ће се трансакциони рачун Шаховског клуба "Широки Бријег" из Широког Бријега.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Шаховски клуб "Широки Бријег" из Широког Бријега, доставити извјештај о утрошеним средствима најкасније у року од шест мјесеци од дана уплате новчаних средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-16-3-2946/26

30. марта 2026. године

Сарајево

Министар
Давор Буноза, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 i 44/25), člana 18. stav (6) Zakona o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 70/25), člana 6. Odluke o kriterijima za dodjelu sredstava interventne budžetske rezerve za vrijeme privremenog finansiranja institucija Bosne i Hercegovine u periodu januar - mart 2026. godine, broj 05-16-3-641/26 od 23.03.2026. godine i Instrukcije o korištenju interventne budžetske rezerve za vrijeme privremenog finansiranja institucija Bosne i Hercegovine u periodu januar -

члана 1. ове Одлуке уплатит ће се трансакциони рачун Установе "Пучка кухиња Мостар" из Мостара.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Установа "Пучка кухиња Мостар" из Мостара, доставити извјештај о утрошеним средствима најкасније у року од шест мјесеци од дана уплате новчаних средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-16-3-2977/26

31. марта 2026. године

Сарајево

Министар

Давор Буноза, с. р.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 и 44/25), члана 18. став (6) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), члана 6. Одлуке о критеријима за додјелу средстава интервентне буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у периоду јануар - март 2026. године, број 05-16-3-641/26 од 23.03.2026. године и Инструкције о коришћењу интервентне буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у периоду јануар - март 2026. године Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 05-16-2-7293-2/25 од 19.01.2026. године, министар правде Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ

О ДОДЈЕЛИ СРЕДСТАВА ИНТЕРВЕНТНЕ ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ

Члан 1.

(Предмет одлуке)

Одобравaju се средства за интервентно коришћење буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу јануар - март 2026. године, у укупном износу од 5.000,00 КМ (словима: пет хиљада конвертибилних марака) Установи "Пучка кухиња Мостар" из Мостара у виду једнократне финансијске подршке за континуиран рад у пружању основне подршке социјално угроженим категоријама становника Града Мостара.

Члан 2.

(Нadležност за реализацију)

За реализацију ове Одлуке задужује се Сектор за кадровске, опште и финансијско материјалне послове Министарства правде Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, а средства из члана 1. ове Одлуке уплатит ће се трансакциони рачун Установе "Пучка кухиња Мостар" из Мостара.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Установа "Пучка кухиња Мостар" из Мостара, доставити извјештај о утрошеним средствима најкасније у року од шест мјесеци од дана уплате новчаних средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-16-3-2977/26

31. марта 2026. године

Сарајево

Министар

Давор Буноза, с. р.

На temelju члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 и 44/25), члана 18. ставак (6) Закона о прорачуну институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), члана 6. Одлуке о критеријима за додјелу средстава интервентне прорачунске пријаве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу сiječанј - оžујак 2026. године број 05-16-3-641/26 од 23.03.2026. године и Упуте о коришћењу интервентне текуће пријаве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу сiječанј - оžујак 2026. године Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 05-16-2-7293-2/25 од 19.01.2026. године, министар правде Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ

О ДОДЈЕЛИ СРЕДСТАВА ИНТЕРВЕНТНЕ ТЕКУЋЕ ПРИЧУВЕ

Чланак 1.

(Предмет одлуке)

Одобравaju се средства за интервентно коришћење прорачунске пријаве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу сiječанј - оžујак 2026. године, у укупном износу од 5.000,00 КМ (словима: пет тисућа конвертибилних марака) Установи "Пучка кухиња Мостар" из Мостара у виду једнократне финансијске потпоре за континуиран рад у пружању основне потпоре социјално угроженим категоријама становника Града Мостара.

Чланак 2.

(Нadležност за реализацију)

За реализацију ове Одлуке задужује се Сектор за кадровске, опће и финансијско материјалне послове Министарства правде Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, а средства из члана 1. ове Одлуке уплатит ће се трансакцијски рачун Установе "Пучка кухиња Мостар" из Мостара.

Чланак 3.

(Извјешће о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Установа "Пучка кухиња Мостар" из Мостара, доставити извјешће о утрошеним средствима најкасније у року од шест мјесеци од дана уплате новчаних средстава.

Чланак 4.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-16-3-2977/26

31. оžујка 2026. године

Сарајево

Министар

Давор Буноза, в. р.

824

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 и 44/25), члана 18. став (6) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), члана 6. Одлуке о критеријима за дојелу средстава интервентне буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у периоду јануар - март 2026. године, број 05-16-3-641/26 од 23.03.2026. године и Инструкције о кориштењу интервентне буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у периоду јануар - март 2026. године Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 05-16-2-7293-2/25 од 19.01.2026. године, министар правде Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ**О ДОДЈЕЛИ СРЕДСТАВА ИНТЕРВЕНТНЕ ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ**

Члан 1.

(Предмет одлуке)

Одобравају се средства за интервентно кориштење буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу јануар - март 2026. године, у укупном износу од 7.000,00 КМ (словима: седам хиљада конвертибилних марака) Филозофском факултету Свеучилишта у Мостару у виду једнократне финансијске подршке за провођење пројекта "Млади за демократију: грађански одгој, људска права и јавни интерес".

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове Одлуке задужује се Сектор за кадровске, опште и финансијско материјалне послове Министарства правде Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, а средства из члана 1. ове Одлуке уплатит ће се трансакциони рачун Филозофског факултета Свеучилишта у Мостару.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Филозофски факултет Свеучилишта у Мостару, доставити извјештај о утрошеним средствима најкасније у року од шест мјесеци од дана уплате новчаних средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-16-3-2997/26

31. марта 2026. године

Сарајево

Министар

Давор Буноза, с. р.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 и 44/25), члана 18. став (6) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), члана 6. Одлуке о критеријима за дојелу средстава интервентне буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у периоду јануар - март 2026. године, број 05-16-3-641/26 од 23.03.2026. године и Инструкције о

кориштењу интервентне буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у периоду јануар - март 2026. године Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 05-16-2-7293-2/25 од 19.01.2026. године, министар правде Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ**О ДОДЈЕЛИ СРЕДСТАВА ИНТЕРВЕНТНЕ ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ**

Члан 1.

(Предмет одлуке)

Одобравају се средства за интервентно кориштење буџетске резерве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу јануар - март 2026. године, у укупном износу од 7.000,00 КМ (словима: седам хиљада конвертибилних марака) Филозофском факултету Свеучилишта у Мостару у виду једнократне финансијске подршке за провођење пројекта "Млади за демократију: грађански одгој, људска права и јавни интерес".

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове Одлуке задужује се Сектор за кадровске, опште и финансијско материјалне послове Министарства правде Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, а средства из члана 1. ове Одлуке уплатит ће се трансакциони рачун Филозофског факултета Свеучилишта у Мостару.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Филозофски факултет Свеучилишта у Мостару, доставити извјештај о утрошеним средствима најкасније у року од шест мјесеци од дана уплате новчаних средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-16-3-2997/26

31. марта 2026. године

Сарајево

Министар

Давор Буноза, с. р.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 и 44/25), члана 18. став (6) Закона о прорачуну институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), члана 6. Одлуке о критеријима за дојелу средстава интервентне прорачунске причуве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу сijeчанј - оџујак 2026. године број 05-16-3-641/26 од 23.03.2026. године и Упуте о кориштењу интервентне текуће причуве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу сijeчанј - оџујак 2026. године Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 05-16-2-7293-2/25 од 19.01.2026. године, министар правде Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ**О ДОДЈЕЛИ СРЕДСТАВА ИНТЕРВЕНТНЕ ТЕКУЋЕ ПРИЧУВЕ**

Чланак 1.

(Предмет одлуке)

Одобравају се средства за интервентно кориштење прорачунске причуве за вријеме привременог финансирања институција Босне и Херцеговине у раздобљу сijeчанј - оџујак 2026. године, у укупном износу од 7.000,00 КМ (словима: седам тисућа конвертибилних марака) Филозофском факултету Свеучилишта у

Mostaru u vidu jednokratne financijske potpore za provedbu projekta "Mladi za demokratiju: građanski odgoj, ljudska prava i javni interes".

Članak 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Sektor za kadrovske, opće i financijsko materijalne poslove Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine i Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, a sredstva iz članka 1. ove Odluke uplatit će se transakcijski račun Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

Članak 3.

(Izvjешće o namjenskom utrošku sredstava)

Obvezuje se Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru, dostaviti izvješće o utrošenim sredstvima najkasnije u roku od šest mjeseci od dana uplate novčanih sredstava.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-16-3-2997/26

31. ožujka 2026. godine

Sarajevo

Ministar

Davor Bunoza, v. r.

МИНИСТАРСТВО КОМУНИКАЦИЈА И ТРАНСПОРТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ 825

На основу члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 28. став (2) Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24), а по претходно прибављеном Мишљењу Агенције за државну службу Босне и Херцеговине, број 03-34-2-1014-10/25 од 7.5.2026. године, министар комуникација и транспорта Босне и Херцеговине доноси

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ РУКОВОДЕЋЕГ ДРЖАВНОГ СЛУЖБЕНИКА

1. **Ријад Селимовић** именује се на радно мјесто руководећег државног службеника - помоћника министра у Сектору за транспорт у Министарству комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, са почетком рада од 15.7.2026. године.
2. Именованом из тачке 1. овог рјешења припада плата из платног разреда Б6, са припадајућим коефицијентом за обрачун плате 4,20.
3. Ово рјешење ступа на снагу 15.7.2026. године и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Јавни оглас за попуњавање радног мјеста руководећег државног службеника - помоћника министра у Сектору за транспорт у Министарству комуникација и транспорта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство), објављен је 30.10.2025. године на службеној интернет страници Агенције за државну службу Босне и Херцеговине, са крајњим роком за пријаву 20.11.2025. године.

Након проведене конкурсне процедуре, Агенција за државну службу Босне и Херцеговине доставила је Министарству 8.5.2026. године Мишљење, број 03-34-2-1014-10/25 од 7.5.2026. године, са конкурсном документацијом

(текст Јавног огласа, табелу са резултатима стручног испита и пријавне обрасце кандидата са листе успјешних кандидата).

Чланом 28. став (2) Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24, у даљем тексту: Закон), прописано је да руководеће државне службенике именује надлежна институција, по претходно прибављеном мишљењу Агенције за државну службу Босне и Херцеговине, са листе успјешних кандидата који су прошли јавни конкурс.

Како је Ријад Селимовић најуспјешнији кандидат у проведеној конкурсној процедури, уважавајући одредбе цитираног Закона, одлучено је као у диспозитиву овог рјешења.

Примјеном одредаба члана 28. став (7) Закона, којим је прописано да рјешење о постављењу садржи и платни разред, као и одредаба члана 11. Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 77/20, 59/22, 20/25 и 30/25), којим је за радно мјесто помоћник министра утврђен платни разред Б6 и припадајући коефицијент за обрачун плате 4,20, одлучено је као у диспозитиву овог рјешења.

У складу са чланом 28. став (6) Закона, ово рјешење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Поука о правном лијеку

Против овог рјешења може се изјавити жалба Одбору државне службе за жалбе, у року од осам дана од дана пријема истог.

Број 04-34-2-1049/26

18. маја 2026. године

Сарајево

Министар

Един Форто, с. р.

На основу члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 28. став (2) Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24), а по претходно прибављеном Мишљењу Агенције за државну службу Босне и Херцеговине, број 03-34-2-1014-10/25 од 7.5.2026. године, министар комуникација и промета Босне и Херцеговине доноси

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ РУКОВОДЕЋЕГ ДРЖАВНОГ СЛУЖБЕНИКА

1. **Rijad Selimović** именује се на радно мјесто руководећег државног службеника - помоћника министра у Сектору за промет у Министарству комуникација и промета Босне и Херцеговине, са почетком рада од 15.7.2026. године.
2. Именованом из тачке 1. овог рјешења припада плаћа из платног разреда Б6, са припадајућим коефицијентом за обрачун плаће 4,20.
3. Ово рјешење ступа на снагу 15.7.2026. године и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Јавни оглас за попуњавање радног мјеста руководећег државног службеника - помоћника министра у Сектору за промет у Министарству комуникација и промета Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство), објављен је 30.10.2025. године на службеној интернетској страници Агенције за државну службу Босне и Херцеговине, са крајњим роком за пријаву 20.11.2025. године.

Nakon provedene konkursne procedure, Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine dostavila je Ministarstvu 8.5.2026. godine Mišljenje, broj 03-34-2-1014-10/25 od 7.5.2026. godine, sa konkursnom dokumentacijom (tekst Javnog oglasa, tabelu sa rezultatima stručnog ispita i prijavne obrasce kandidata sa liste uspješnih kandidata).

Članom 28. stav (2) Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24, u daljem tekstu: Zakon), propisano je da rukovodeće državne službenike imenuje nadležna institucija, po prethodno pribavljenom mišljenju Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine, sa liste uspješnih kandidata koji su prošli javni konkurs.

Kako je Rijad Selimović najuspješniji kandidat u provedenoj konkursnoj proceduri, uvažavajući odredbe citiranog Zakona, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Primjenom odredaba člana 28. stav (7) Zakona, kojim je propisano da rješenje o postavljenju sadrži i platni razred, kao i odredaba člana 11. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 77/20, 59/22, 20/25 i 30/25), kojim je za radno mjesto pomoćnik ministra utvrđen platni razred B6 i pripadajući koeficijent za obračun plaće 4,20, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

U skladu sa članom 28. stav (6) Zakona, ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Odboru državne službe za žalbe, u roku od osam dana od dana prijema istog.

Број 04-34-2-1049/26

18. maja 2026. godine

Sarajevo

Ministar

Edin Forto, s. r.

Na temelju članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i članka 28. stavak (2) Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24), a po prethodno pribavljenom Mišljenju Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine, broj 03-34-2-1014-10/25 od 7.5.2026. godine, ministar komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine donosi

RJEŠENJE

O IMENOVANJU RUKOVODEĆEG DRŽAVNOG SLUŽBENIKA

1. **Rijad Selimović** imenuje se na radno mjesto rukovodećeg državnog službenika - pomoćnika ministra u Sektoru za promet u Ministarstvu komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, sa početkom rada od 15.7.2026. godine.
2. Imenovanom iz točke 1. ovog rješenja pripada plaća iz platnog razreda B6, sa pripadajućim koeficijentom za obračun plaće 4,20.
3. Ovo rješenje stupa na snagu 15.7.2026. godine i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Javni oglas za popunjavanje radnog mjesta rukovodećeg državnog službenika - pomoćnika ministra u Sektoru za promet u Ministarstvu komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), objavljen je 30.10.2025. godine na

službenoj internetskoj stranici Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine, sa krajnjim rokom za prijavu 20.11.2025. godine.

Nakon provedene natječajne procedure, Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine dostavila je Ministarstvu 8.5.2026. godine Mišljenje, broj 03-34-2-1014-10/25 od 7.5.2026. godine, sa natječajnom dokumentacijom (tekst Javnog oglasa, tablicu sa rezultatima stručnog ispita i prijavne obrasce kandidata sa liste uspješnih kandidata).

Člankom 28. stavak (2) Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24, u daljnjem tekstu: Zakon), propisano je da rukovodeće državne službenike imenuje nadležna institucija, po prethodno pribavljenom mišljenju Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine, sa liste uspješnih kandidata koji su prošli javni natječaj.

Kako je Rijad Selimović najuspješniji kandidat u provedenoj natječajnoj proceduri, uvažavajući odredbe citiranog Zakona, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

Primjenom odredaba članka 28. stavak (7) Zakona, kojim je propisano da rješenje o postavljenju sadrži i platni razred, kao i odredaba članka 11. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 77/20, 59/22, 20/25 i 30/25), kojim je za radno mjesto pomoćnik ministra utvrđen platni razred B6 i pripadajući koeficijent za obračun plaće 4,20, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Sukladno članku 28. stavak (6) Zakona, ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Odboru državne službe za žalbe, u roku od osam dana od dana prijema istog.

Број 04-34-2-1049/26

18. svibnja 2026. godine

Sarajevo

Ministar

Edin Forto, v. r.

(SI-919/26-G)

ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

826

На основу члана 2.9. став (1) тачка 8. Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 и 24/24), члана 9. Одлуке о реализацији вишегодишњег пројекта увођења специфичних изборних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини, број 05-1-02-2-710-1/25 од 30.07.2025. године, Уговора о набавци система за биометријску идентификацију бирача и скенирање гласачких листића на бирачким мјестима од 18.05.2026. године, члана 3. став (2) тачка ф) и чланова 10. и 20. Одлуке о успостављању привремене Јединице за имплементацију пројекта увођења специфичних изборних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини (број 07-2-34-2-852-1/26 од 21.05.2026. године) и члана 18. Пословника Централне изборне комисије Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/23 - Пречишћени текст), Централна изборна комисија Босне и Херцеговине на 33. сједници, одржаној 29.05.2026. године, доноси

ОДЛУКУ**О ДОПУНИ ОДЛУКЕ О УСПОСТАВЉАЊУ
ПРИВРЕМЕНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ
ПРОЈЕКТА УВОЂЕЊА СПЕЦИФИЧНИХ ИЗБОРНИХ
ТЕХНОЛОГИЈА У ИЗБОРНИ ПРОЦЕС
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

У Одлуци о успостављању привремене Јединице за имплементацију пројекта увођења специфичних изборних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини (број 07-2-34-2-852-1/26 од 21.05.2026. године):

- у члану 3. став (1) тачка ф) иза ријечи "**cyber безбједност**" додају се ријечи "**дигиталну форензику**";
- у члану 10. став (1) иза алинеје "**сарађује са надлежним безбједоносним институцијама**" додаје се нова алинеја "**координира активности приликом провођења дигиталне форензике**";
- у члану 20. у називу члана иза ријечи "**cyber безбједност**" додају се ријечи "**дигитална форензика**";
- у члану 20. став (2) иза алинеје "**заштиту интегритета, аутентичности и повјерљивости података**" додаје се нова алинеја "**дигиталну форензику**".

Члан 2.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" и на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba.

Број 07-2-34-2-852-14/26

29. маја 2026. године

Сарајево

Предсједник

Јован Калаба, с. р.

На основу члана 2.9. став (1) тачка 8. Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 и 24/24), члана 9. Одлуке о реализацији вишегодишњег пројекта увођења специфичних изборних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини, број 05-1-02-2-710-1/25 од 30.07.2025. године, Уговора о набавци система за биометријску идентификацију бирача и скенирање гласачких листића на бирачким мјестима од 18.05.2026. године, члана 3. став (2) тачка ф) и чланова 10. и 20. Одлуке о успостављању привремене Јединице за имплементацију пројекта увођења специфичних изборних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини (број 07-2-34-2-852-1/26 од 21.05.2026. године) и члана 18. Пословника Централне изборне комисије Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/23 - Преčišчени текст), Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, на 33. сједници, одржаној 29.05.2026. године, доноси

ODLUKU**O DOPUNI ODLUKE O USPOSTAVLJANJU
PRIVREMENE JEDINICE ZA IMPLEMENTACIJU
PROJEKTA UVOĐENJA SPECIFIČNIH IZBORNIH
TEHNOLOGIJA U IZBORNI PROCES
U BOSNI I HERCEGOVINI**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

У Одлуци о успостављању привремене Јединице за имплементацију пројекта увођења специфичних изборних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини (број 07-2-34-2-852-1/26 од 21.05.2026. године):

- у члану 3. став (1) тачка ф) иза ријечи "**cyber sigurnost**" додају се ријечи "**digitalnu forenziku**";
- у члану 10. став (1) иза алинеје "**saraduje s nadležnim sigurnosnim institucijama**" додаје се нова алинеја "**koordinira aktivnosti prilikom provođenja digitalne forenzike**";
- у члану 20. у називу члана иза ријечи "**cyber sigurnost**" додају се ријечи "**digitalna forenzika**";
- у члану 20. став (2) иза алинеје "**zaštitu integriteta, autentičnosti i povjerljivosti podataka**" додаје се нова алинеја "**digitalnu forenziku**".

Члан 2.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" и на интернет-страници Централне изборне комисије Босне и Херцеговине www.izbori.ba.

Број 07-2-34-2-852-14/26

29. маја 2026. године

Сарајево

Предсједник

Јован Калаба, с. р.

На основу члана 2.9. став (1) тачка 8. Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 и 24/24), члана 9. Одлуке о реализацији вишегодишњег пројекта увођења специфичних изборних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини, број 05-1-02-2-710-1/25 од 30.07.2025. године, Уговора о набави система за биометријску идентификацију бирача и скенирање гласачких листића на бирачким мјестима од 18.05.2026. године, члана 3. став (2) тачка ф) и чланова 10. и 20. Одлуке о успостављању привремене Јединице за имплементацију пројекта увођења специфичних изборних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини (број 07-2-34-2-852-1/26 од 21.05.2026. године) и члана 18. Пословника Сређишњег изборног повјеренства Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/23 - Преčišчени текст), Сређишње изборно повјеренство Босне и Херцеговине, на 33. сједници, одржаној 29.05.2026. године, доноси

ODLUKU**O DOPUNI ODLUKE O USPOSTAVI PRIVREMENE JEDINICE ZA IMPLEMENTACIJU PROJEKTA UVOĐENJA SPECIFIČNIH IZBORNIH TEHNOLOGIJA U IZBORNI PROCES U BOSNI I HERCEGOVINI**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

U Odluci o uspostavi privremene Jedinice za implementaciju projekta uvođenja specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini (broj 07-2-34-2-852-1/26 od 21.05.2026. godine):

- u članku 3. stavak (1) točka f) iza riječi "**cyber sigurnost**" dodaju se riječi "**digitalnu forenziku**";
- u članku 10. stavak (1) iza alineje "**suraduje s nadležnim sigurnosnim institucijama**" dodaje se nova alineja "**koordinira aktivnosti prilikom provedbe digitalne forenzike**";
- u članku 20. u nazivu članka iza riječi "**cyber sigurnost**" dodaju se riječi "**digitalna forenzika**";
- u članku 20. stavak (2) iza alineje "**zaštitu integriteta, autentičnosti i povjerljivosti podataka**" dodaje se nova alineja "**digitalnu forenziku**".

Članak 2.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" i na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine www.izbori.ba.

Broj 07-2-34-2-852-14/26

29. svibnja 2026. godine

Sarajevo

Predsjednik

Jovan Kalaba, v. r.**DRŽAVNA REGULATORNA KOMISIJA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU - ĐERK****827**

На основу члана 4.2. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 5/05), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 26. маја 2026. године, донијета је

ODLUKA**O ODOBRAVANJU PRIVREMENOG PRISTUPANJA MULTILATERALNOM SPORAZUMU O SARADNJI U UPRAVLJANJU MREŽOM**

I

Овом одлуком одобрава се привремено приступање Независног оператора система у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: НОС БиХ) Мултилатералном споразуму о сарадњи у управљању мрежом (енгл. Multilateral Agreement on SMM Grid Control Cooperation) (у даљњем тексту: Споразум), који су у новембру 2021. године потписали оператори преносног система Србије, Црне Горе и Сјеверне Македоније, и то у трајању од шест мјесеци од дана приступања.

II

Одобравање привременог приступања Споразуму Државна регулаторна комисија за електричну енергију (у

даљњем тексту: ДЕРК) даје искључиво с техничког аспекта, из домена рада ДЕРК-а.

III

Током трајања периода из тачке I ове одлуке, НОС БиХ је дужан једном мјесечно ДЕРК-у достављати информације о његовој примјени, укључујући енергетске и финансијске ефекте, уз посебан осврт на квалитет рада регулационог подручја фреквенције и снаге размјене Босне и Херцеговине у оквиру регулационог блока Словеније, Хрватске и Босне и Херцеговине.

IV

НОС БиХ је дужан наставити спроводити активности за приступ Европској платформи за процес размјене одступања (енгл. International Grid Control Cooperation - IGCC), те о томе квартално обавјештавати ДЕРК.

V

Споразум из тачке I ове одлуке, поводом којег је НОС БиХ својим актима број 04-264-1/26 од 5. фебруара 2026. године и број 04-264-3/26 од 4. маја 2026. године затражио одобравање привременог приступања, објавиће се у основном тексту с прилозима 1, 2 и 3, те свим накнадно закљученим амандманима, на начин одређен интерним актима НОС-а БиХ.

VI

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Број 04-28-8-66-4/26

26. маја 2026. године

Тузла

Предједавајући Комисије

Суад Зељковић, с. р.

На основу члана 4.2. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 5/05), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 26. маја 2026. године, донијета је

ODLUKA**O ODOBRAVANJU PRIVREMENOG PRISTUPANJA MULTILATERALNOM SPORAZUMU O SARADNJI U UPRAVLJANJU MREŽOM**

I

Овом Одлуком одобрава се привремено приступање Независног оператора система у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: НОС БиХ) Мултилатералном споразуму о сарадњи у управљању мрежом (енгл. Multilateral Agreement on SMM Grid Control Cooperation) (у даљњем тексту: Споразум), који су у новембру 2021. године потписали оператори преносног система Србије, Црне Горе и Сјеверне Македоније, и то у трајању од шест мјесеци од дана приступања.

II

Одобравање привременог приступања Споразуму Државна регулаторна комисија за електричну енергију (у даљњем тексту: ДЕРК) даје искључиво с техничког аспекта, из домена рада ДЕРК-а.

III

Током трајања периода из тачке I ове Одлуке, НОС БиХ је дужан једном мјесечно ДЕРК-у достављати информације о његовој примјени, укључујући енергетске и финансијске ефекте, уз посебан осврт на квалитет рада регулацијског подручја фреквенције и

snage razmjene Bosne i Hercegovine u okviru regulacijskog bloka Slovenije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

IV

NOS BiH je dužan nastaviti provoditi aktivnosti za pristup Evropskoj platformi za proces razmjene odstupanja (engl. International Grid Control Cooperation - IGCC), te o tome kvartalno obavještavati DERK.

V

Sporazum iz tačke I ove Odluke, povodom kojeg je NOS BiH svojim aktima broj 04-264-1/26 od 5. februara 2026. godine i broj 04-264-3/26 od 4. maja 2026. godine zatražio odobravanje privremenog pristupanja, objavit će se u osnovnom tekstu s priložima 1, 2 i 3, te svim naknadno zaključenim amandmanima, na način određen internim aktima NOS-a BiH.

VI

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenom glasniku BiH" i službenim glasilima entiteta.

Број 04-28-8-66-4/26

26. маја 2026. године

Тузла

Председavajuћи Комисије

Suad Zeljković, s. r.

Na temelju članka 4.2. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i članka 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 5/05), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 26. svibnja 2026. godine, donijeta je

ODLUKA

**O ODOBRAVANJU PRIVREMENOG PRISTUPANJA
MULTILATERALNOM SPORAZUMU O SURADNJI U
UPRAVLJANJU MREŽOM**

I

Ovom Odlukom odobrava se privremeno pristupanje Neovisnog operatora sustava u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: NOS BiH) Multilateralnom sporazumu o suradnji u upravljanju mrežom (engl. Multilateral Agreement on SMM Grid Control Cooperation) (u daljnjem tekstu: Sporazum), koji su u studenom 2021. godine potpisali operatori prijenosnog sustava Srbije, Crne Gore i Sjeverne Makedonije, i to u trajanju od šest mjeseci od dana pristupanja.

II

Odobranje privremenog pristupanja Sporazumu Državna regulatorna komisija za električnu energiju (u daljnjem tekstu: DERK) daje isključivo s tehničkog aspekta, iz domena rada DERK-a.

III

Tijekom trajanja razdoblja iz tačke I ove Odluke, NOS BiH je dužan jednom mjesečno DERK-u dostavljati informacije o njegovoj primjeni, uključujući energetske i financijske učinke, uz poseban osvrt na kvalitetu rada regulacijskog područja frekvencije i snage razmjene Bosne i Hercegovine u okviru regulacijskog bloka Slovenije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

IV

NOS BiH je dužan nastaviti provoditi aktivnosti za pristup Evropskoj platformi za proces razmjene odstupanja (engl. International Grid Control Cooperation - IGCC), te o tome kvartalno obavještavati DERK.

V

Sporazum iz tačke I ove Odluke, povodom kojeg je NOS BiH svojim aktima broj 04-264-1/26 od 5. veljače 2026. godine i

broj 04-264-3/26 od 4. svibnja 2026. godine zatražio odobravanje privremenog pristupanja, objavit će se u osnovnom tekstu s priložima 1, 2 i 3, te svim naknadno zaključenim amandmanima, na način određen internim aktima NOS-a BiH.

VI

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenom glasniku BiH" i službenim glasilima entiteta.

Број 04-28-8-66-4/26

26. маја 2026. године

Тузла

Председatelj Комисије

Suad Zeljković, v. r.

828

На основу чл. 4.2., 4.7. и 7. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11), члана 33. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и чл. 16. и 26. Правилника о лиценцама - Пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 63/16), рјешавајући по захтјеву "Независног оператора система у Босни и Херцеговини" број 10-329-3/26 од 24. фебруара 2026. године и број 10-394-1/26 од 6. марта 2026. године, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 26. маја 2026. године, донијета је

ОДЛУКА

**O IZDAVAЊU LIČENICE ZA AKTIVNOSTI
NEZAVISNOG OPERATORA SISTEMA**

1. "Независног оператору система у Босни и Херцеговини", Сарајево, издаје се лиценца за активности независног оператора система.
2. Лиценца из тачке 1. ове одлуке издаје се за период од 1. јула 2026. године до 30. јуна 2033. године и користи се у складу с Условима за коришћење лиценце за активности независног оператора система.
3. Лиценца и Услови за коришћење лиценце за активности независног оператора система саставни су дијелови ове одлуке.
4. Власник лиценце је у обавези плаћати регулаторну накнаду у периоду важења лиценце, на начин и у роковима утврђеним посебним актом.
5. Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а њен диспозитив ће бити објављен у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 05-28-12-98-17/26

26. маја 2026. године

Тузла

Председavajuћи Комисије

Suad Zeljković, s. r.

На основу чл. 4.2., 4.7. и 7. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11), члана 33. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и чл. 16. и 26. Правилника о лиценцама - Преочишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 63/16), рјешавајући по захтјеву "Независног оператора система у Босни и Херцеговини" број 10-329-3/26 од 24. фебруара 2026. године и број 10-394-1/26 од 6. марта 2026. године, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 26. маја 2026. године, донијета је

ODLUKA**O IZDAVANJU LICENCE ZA AKTIVNOSTI NEZAVISNOG OPERATORA SISTEMA**

1. "Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini", Sarajevo, izdaje se licenca za aktivnosti nezavisnog operatora sistema.
2. Licenca iz tačke 1. ove Odluke izdaje se za period od 1. jula 2026. godine do 30. juna 2033. godine i koristi se u skladu s Uvjetima za korištenje licence za aktivnosti nezavisnog operatora sistema.
3. Licenca i Uvjeti za korištenje licence za aktivnosti nezavisnog operatora sistema sastavni su dijelovi ove Odluke.
4. Vlasnik licence je u obavezi plaćati regulatornu naknadu u periodu važenja licence, na način i u rokovima utvrđenim posebnim aktom.
5. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a njen dispozitiv bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Број 05-28-12-98-17/26

26. маја 2026. године

Тузла

Предсједavajuћи Комисије

Suad Zeljković, s. r.

Na temelju čl. 4.2., 4.7. i 7. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), članka 33. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05) i čl. 16. i 26. Pravilnika o licencama - Pročišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 63/16), rješavajući po zahtjevu "Neovisnog operatora sustava u Bosni i Hercegovini" broj 10-329-3/26 od 24. veljače 2026. godine i broj 10-394-1/26 od 6. ožujka 2026. godine, na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 26. svibnja 2026. godine, donijeta je

ODLUKA**O IZDAVANJU LICENCE ZA AKTIVNOSTI NEOVISNOG OPERATORA SUSTAVA**

1. "Neovisnom operatoru sustava u Bosni i Hercegovini", Sarajevo, izdaje se licenca za aktivnosti neovisnog operatora sustava.
2. Licenca iz točke 1. ove Odluke izdaje se za razdoblje od 1. srpnja 2026. godine do 30. lipnja 2033. godine i koristi se u skladu s Uvjetima za korištenje licence za aktivnosti neovisnog operatora sustava.
3. Licenca i Uvjeti za korištenje licence za aktivnosti neovisnog operatora sustava sastavni su dijelovi ove Odluke.
4. Vlasnik licence je u obvezi plaćati regulatornu naknadu u razdoblju važenja licence, na način i u rokovima utvrđenim posebnim aktom.
5. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a njena izreka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Број 05-28-12-98-17/26

26. свибња 2026. године

Тузла

Предсједатељ Комисије

Suad Zeljković, v. r.

829

На основу члана 4.2. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и

Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 26. маја 2026. године, донесена је

ODLUKA**O ODOBREЊU INDIKATIVNOG ПЛАНА РАЗВОЈА ПРОИЗВОДЊЕ ЗА ПЕРИОД 2027 - 2036. ГОДИНА**

1. Одобрава се Индикативни план развоја производње за период 2027 - 2036. година, који је утврдио "Независни оператор система у Босни и Херцеговини" Одлуком генералног директора број 06-633-2/26 од 30. априла 2026. године.
2. Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 05-28-13-321-6/25

26. маја 2026. године

Тузла

Предсједavajuћи Комисије

Suad Zeljković, s. r.

Na osnovu člana 4.2. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i člana 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 26. maja 2026. godine, donesena je

ODLUKA**O ODOBRENJU INDIKATIVNOG ПЛАНА РАЗВОЈА ПРОИЗВОДЊЕ ЗА ПЕРИОД 2027. - 2036. ГОДИНА**

1. Одобрава се Индикативни план развоја производње за период 2027. - 2036. година, који је утврдио "Независни оператор система у Босни и Херцеговини" Одлуком генералног директора број 06-633-2/26 од 30. априла 2026. године.
2. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 05-28-13-321-6/25

26. маја 2026. године

Тузла

Предсједavajuћи Комисије

Suad Zeljković, s. r.

Na temelju članka 4.2. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i članka 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 26. svibnja 2026. godine, donesena je

ODLUKA**O ODOBRENJU INDIKATIVNOG ПЛАНА РАЗВОЈА ПРОИЗВОДЊЕ ЗА РАЗДОБЛЈЕ 2027. - 2036. ГОДИНА**

1. Одобрава се Индикативни план развоја производње за раздoblје 2027. - 2036. година, који је утврдио "Неовисни оператор система у Босни и Херцеговини" Одлуком генералног директора број 06-633-2/26 од 30. травња 2026. године.

2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 05-28-13-321-6/25

26. svibnja 2026. godine
Tuzla

Predsjedatelj Komisije
Suad Zeljković, v. r.

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

830

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву у предмету број **АП-3552/21**, рјешавајући апелацију **Спаса Милишића**, на основу члана VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Теман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 14. маја 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **Спаса Милишића** поднесена против Пресуде Врховног суда Републике Српске број 15 0 К 003779 21 Кж 10 од 7. септембра 2021. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Спасо Милишић (у даљем тексту: апелант) из Требиња, којег заступа Вељко Тивша, адвокат из Сокоца, поднио је 15. октобра 2021. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Републике Српске (у даљем тексту: Врховни суд) број 15 0 К 003779 21 Кж 10 од 7. септембра 2021. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Врховног суда, Окружног суда у Требињу (у даљем тексту: Окружни суд) и Окружног јавног тужилаштва Требиње (у даљем тексту: Тужилаштво) затражено је да доставе одговоре на апелацију. Окружни суд је доставио одговор, док остали нису доставили одговоре у остављеном року, који је истекао. Одговор Окружног суда је 25. августа 2023. године достављен апеланту ради евентуалног изјашњења. Апелант се није изјаснио.

III. Чињенично стање

3. Чињенице предмета које произлазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

4. Пресудом број 15 0 К 003779 20 КЗ од 14. децембра 2020. године Окружни суд је апеланта прогласио кривим да је починио кривично дјело убиства из члана 124. став 1. Кривичног законика Републике Српске (у даљем тексту:

КЗ), те га је осудио на казну затвора од 15 година. Суд је утврдио као неспорно да је апелант лишио живота оштећеног Н. Ш. тако што му је у угоститељском објекту нанео рану убодом ножа у врат. Спорно је било да ли кривичноправна радња представља привилеговани облик убиства на мах из члана 126. КЗ-а, како је одбрана тврдила, или се ради о основном облику убиства. Суд је поклонио вјеру исказима свједока С. Г. и Р. П. у погледу начина извршења – да је апелант загрио оштећеног прије убиства. Закључено је да су ти искази сагласни и истинити, да су дати на главном претресу и да нису доведени у сумњу другим доказима. Окружни суд је утврдио да је апелант пришао столу оштећеног, да су нешто кратко причали, али нико није чуо разговор због буке. Апелант је навео да га је оштећени питао за дјевојку, али "непримјереним и увредљивим ријечима", што је суд прихватио и у изреку пресуде унио те ријечи. Међутим, суд је оцијенио да ријечи које је оштећени изговорио нису биле повод и узрок апелантових поступака. Те ријечи, без утицаја других фактора, алкохолисаности и карактера апеланта, према оцјени суда, нису такве да су апеланта могле довести у стање јаке раздражљивости.

5. На околност утврђивања апелантове урачуњљивости суд је цијенио налаз и мишљење вјештака оптужбе и одбране, који су се значајно разликовали у погледу интензитета афекта код апеланта. Суд је поклонио вјеру налазу тима вјештака оптужбе, те је оцијенио да тај налаз објективно сагледава инкриминисани догађај и да садржи аутентичан приказ апелантове личности. Налаз вјештака одбране суд је цијенио као необједљив и необјективан јер је закључио да вјештак догађај посматра из угла одбране, занемарујући исказе свједока и објективно утврђене чињенице. Мањкавост налаза одбране суд је пронашао и у чињеници да је као темељ закључака коришћен записник о испитивању апеланта, који је сачинио његов бранилац. Суд није могао прихватити тезу одбране да је апелант починио привилеговани облик убиства – убиство на мах из члана 126. КЗ-а. Суд је образложио да код тог кривичног дјела мора постојати континуитет између провокације и убиства, што у конкретном случају недостаје. Апелант је изашао из објекта, те се вратио након 20-30 минута, с ножем скривеним у гардероби. У међувремену је, према исказу свједока, свратио на пумпу, гдје је наручио и попио воду. Радње које је апелант предузео нису резултат импулсивног реаговања, реакције на увреду оштећеног. Суд је закључио да је апелант поступао с директним умишљајем јер је повреду оштећеном нанео опасним средством и на начин који манифестује очигледну намјеру да оштећеног лиши живота с обзиром на то да је нанијета у врат. Приликом одлучивања о висини казне суд је цијенио олакшавајуће и отежавајуће околности и наложио апеланту да плати трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини донијети посебно рјешење. Апелант суду није доставио доказе да ће плаћањем трошкова поступка његова егзистенција бити угрожена.

6. Пресудом Врховног суда број 15 0 К 003779 21 КЖЖ 10 од 7. септембра 2021. године одбијена је као неоснована апелантова жалба и потврђена је првостепена пресуда. Врховни суд је закључио да су неосновани жалбени приговори да је првостепени суд због чињенице да је прихватио измјену чињеничног описа оптужнице повриједио принцип *reformatio in peius*. Изостављањем ријечи "а све то због већ од раније неријешених и поремећених односа са њим око дјевојке" из чињеничног описа побједана пресуда није

измијењена на апелантову штету. Цитиране су ријечи које је оштећени упутио апеланту, те је првостепени суд прихватио да су им односи били поремећени због дјевојке. Суд је такође навео да у ранијој пресуди преварни начин извршења кривичног дјела није цијењен као отежавајућа околност јер је апелант осуђен за кривично дјело тешког убиства те је преварни начин извршења дјела битан елемент кривичног дјела. Врховни суд је закључио да изрека првостепене пресуде није неразумљива нити противрјечна и да образложење пресуде садржи разлоге у погледу свих одлучних чињеница с аспекта постојања кривичног дјела и апелантове кривице и чињеница одлучних за правилну примјену КЗ-а. Иако је у једном дијелу наведено да су тјелесне повреде "могле" довести до смрти оштећеног, то није довело у питање утврђење првостепеног суда да је апелант дјело починио с директним умишљајем, на шта упућује дато образложење. Врховни суд је потврдио закључак првостепеног суда који произлази из оцијених и прихваћених доказа, односно да апелантово понашање "није лишено волности и да је плод афективне реакције условљене увредом оштећеног". Суд је закључио да је у првостепеном поступку на потпуно и правилно утврђено чињенично стање правилно примијењен КЗ и да су апелантове радње правилно квалификоване као кривично дјело убиства. Такође, Врховни суд је потврдио одлуку о казни и трошковима поступка.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

7. Апелант указује на повреду права из члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). Апелант указује на ток кривичног поступка и раније укинута пресуду. Апелант указује да је у поновљеном поступку због брисања одређених ријечи из диспозитива пресуде дошло до повреде *reformatio in peius*. Наиме, брисање ријечи "након краће расправе због већ раније неријешених односа са њим око дјевојке" за апеланта је "судбоносно за одбрану". То зато што апелант оспорава закључак суда да је на прикривен начин дошао до оштећеног и загрлио га прије лишења живота, у контексту цјелокупног догађаја. У вези с тим апелант проблематизује и начин оцјене доказа, поготово исказа свједока Р. П. и С. Г. као неусаглашене. Свједок С. Г. промијенио је исказ дат у истрази те на главном претресу није био досједан у казивању. Свједок Р. П. показао је покрет те се апелант не слаже са закључком суда да то није имало карактеристике "нападачког дјеловања". Такође указује да су свједоци били под дејством алкохола. Апелант указује на исказ свједока Њ. Ш. као контролног доказа који подржава тезу да није било "грљења". Надаље, апелант указује на погрешне закључке суда у контексту цијелог догађаја, те истиче да је имао љубавну везу, у коју се мијешао оштећени, да је био у алкохолисаном стању, а тада је "јак проблематичног понашања", те нарочито указује на ријечи које му је упутио оштећени. Апелант тврди да су га изговорене ријечи довеле у стање јаке раздражености, из које, према налазу вјештака одбране, произлази стање битно смањене урачунљивости, а који налаз суд није прихватио. Суд је прихватио налаз вјештака оптужбе иако није одговорено на битна питања, нити је догађај сагледан у цјелини. Осим тога, апелант указује на повреду права на правично суђење због одбијања приједлога одбране да се вјештак одбране изјасни о допуни налаза вјештака оптужбе. Апелант даље оспорава да је суд

закључио да је дјело почињено с директним умишљајем, а елемент свијести је свео на могућност наступања смртне последице. Апелант се жали на одлуку о казни те указује да је погрешно утврђени степен виности коришћен и код казне. Такође наводи да је раније кажњаван, али се та пресуда требала брисати. Коначно, апелант указује да суд у ранијој пресуди није цијенио као отежавајућу околност преварни начин извршења дјела у виду грљења оштећеног, чиме опет долази до повреде принципа *reformatio in peius*. Надаље, апелант је у завршној ријечи изразио кајање, што суд није узео у обзир као олакшавајућу околност. Апелант се не слаже ни с одлуком да плати трошкове поступка указујући да је лошег имовног стања, као и на ослобађајући дио раније донијете пресуде.

б) Одговор на апелацију

8. У одговору на апелацију Окружни суд је навео да није дошло до кршења апелантовог права на правично суђење. Оцјена доказа и примјена права нису биле произвољне, нити утврђено чињенично стање указује на наведену повреду.

V. Релевантни прописи

9. **Кривични законик Републике Српске** ("Службени гласник Републике Српске" бр. 64/17, 104/18 – одлука УСРС, 15/21, 89/21, www.ohr.int – Одлука високог представника број 12/23, "Службени гласник Републике Српске" број 73/23, "Службени гласник БиХ" број 9/24 – одлука УСБиХ, "Службени гласник Републике Српске" бр. 105/24 – одлука УСРС, 19/25, 31/25, "Службени гласник БиХ" број 36/25 – одлука УСБиХ, "Службени гласник Републике Српске" бр. 85/25 – одлука УСРС и 25/26)

У конкретном случају примјењује се **Кривични законик Републике Српске** ("Службени гласник Републике Српске" број 64/17) који је важио у вријеме доношења оспорених одлука, а који у релевантном дијелу гласи:

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТА И ТИЈЕЛА

Убиство

Члан 124. став (1)

(1) Ко другог лиши живота, казниће се казном затвора најмање пет година.

Тешко убиство

Члан 125. став (1) тачка 1)

(1) Казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора казниће се:

1) ко другог лиши живота на свиреп или подмукло начин,

Убиство на мах

Члан 126.

Ко другог лиши живота на мах доведен без своје кривице у јаку раздраженост нападом, тешким злостављањем или тешким вријеђањем од стране убијеног, казниће се казном затвора од двије до дванаест година.

10. **Закон о кривичном поступку Републике Српске** ("Службени гласник Републике Српске" бр. 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Докази на којима се заснива пресуда

Члан 295. став 2.

(2) Суд је дужан да савјесно оцијени сваки доказ појединачно и у вези са осталим доказима и на основу такве оцјене изведе закључак да ли је нека чињеница доказана.

*Садржај пресуде**Члан 304. став (7)*

(7) Суд ће одређено и потпуно изнијети које чињенице и из којих разлога узима као доказане или недоказане, дајући нарочито оцјену вјеродостојности противрјечних доказа, из којих разлога је одлучио да се не саслуша непосредно свједок или вјештак чији је исказ прочитан, којим разлозима се руководио при рјешавању правних питања, а нарочито при утврђивању да ли постоји кривично дјело и кривична одговорност оптуженог и при примјењивању одређених одредаба Кривичног законика на оптуженог и његово дјело.

*Забрана reformatio in peius**Члан 321.*

Ако је изјављена жалба само у корист оптуженог, пресуда се не смије измијенити на његову штету.

VI. Допустивост и меритум

11. Уставни суд утврђује да апелација испуњава услове прописане чланом VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине и чланом 18. став (1) Правила Уставног суда, као и да је поднесена у року, да испуњава и остале услове допустивости из члана 18. став (3) Правила Уставног суда те да није очигледно (*prima facie*) неоснована у смислу одредбе члана 18. став (4) Правила Уставног суда.

12. Апелант побија наведене пресуде тврдећи да су тим пресудама повријеђена његова права из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. Европске конвенције.

13. Члан II/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.

14. Члан 6. став 1. Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом.

15. Апелантови наводи о кршењу права на правично суђење своде се на наводе о погрешно утврђеном чињеничном стању и погрешној примјени материјалног права, погрешној оцјени доказа и на наводе о повреди принципа *reformatio in peius*. Апелант се жали и на одлуку о казни. Уставни суд запажа да апелант, у суштини, понавља наводе које је изнио у жалби против првостепене пресуде.

16. Разматрајући апелантове наводе, Уставни суд, прије свега, истиче да је, према пракси Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд), првенствено на домаћим органима, нарочито судовима, да рјешавају проблеме тумачења домаћих закона. Европски суд истиче да не треба поступати као суд "четврте инстанце", те да стога неће, према члану 6. став 1. Европске конвенције (којем кореспондира члан II/3.е) Устава Босне и Херцеговине), доводити у питање оцјену домаћих судова, осим ако се њихова утврђења могу сматрати произвољним или "очигледно неразумним" (види Европски суд, *Aiheriћ против Босне и Херцеговине*, одлука од 17. децембра 2019. године, представка број 52871/13, тачка 23. с даљњим референцама). Такву праксу досљедно слиједи Уставни суд у

односу на одлуке редовних судова (види, између осталих, Одлуку о допустивости и меритуму број *АП-4033/20* од 22. јуна 2022. године, тач. од 42. до 45. с даљњим референцама, објављену на www.ustavnisud.ba). Уставни суд даље указује да, према пракси Европског суда, захтјеви правичног суђења обавезују националне судове да у пресудама морају на одговарајући начин навести разлоге на којима заснивају пресуде. Обавеза образлагања не захтијева детаљан одговор на сваки приговор подносиоца захтјева, већ конкретан и изричит одговор на аргументе који су одлучујући за исход одређеног поступка. Мјера до које се примјењује та дужност давања образложења може се разликовати према врсти одлуке и треба се утврдити у свјетлу околности предмета (види Европски суд, *Farzaliyev против Азербејџана*, пресуда од 28. маја 2020. године, представка број 29620/07, тачка 36. с даљњим референцама).

17. Да би се утврђење чињеница и оцјена доказа од редовних судова могли сматрати произвољним на начин да су имали утицаја на правичност конкретног поступка, погрешни закључци тих судова о одлучним чињеницама требали би бити толико очигледни да се могу окарактерисати као неспорна грешка (*manifest error*), односно "таква грешка коју ниједан разуман суд не би никада могао учинити" (види Европски суд, *Vochan против Украјине* (број 2) [BB], пресуда од 5. фебруара 2015. године, представка број 22251/08, став 62. с даљњим референцама). Такву праксу досљедно слиједи и Уставни суд у својим бројним одлукама (види, нпр. Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број *АП-1111/20* од 12. јануара 2022. године, тачка 25. с даљњим референцама).

18. У конкретном случају Уставни суд запажа да је Окружни суд, а затим Врховни суд у образложењу пресуде у потпуности описао процес оцјене доказа и како је утврђено да је апелант починио кривично дјело убиства из члана 124. КЗ-а. Апелант не оспорава да је лишио живота оштећеног, али износи тврдње да се ради о убиству на мах из члана 126. КЗ-а, те да је у стање јаке раздражености и немогућности да управља својим поступцима дошао због ријечи које му је изрекао оштећени. Редовни судови су јасно навели да је управо то било спорно у редовном поступку. Оцјеном исказа свједока очевидаца, те осталих свједока, као и исказа апеланта, редовни суд је утврдио како се догађај одвијао (види тачку 5. ове одлуке). Супротно апелантовим наводима, суд је сагледао догађај у цјелини, при чему је из налаза вјештака утврдио да је апелантова могућност да схвати и управља поступцима била смањена, али не битно. Такође, суд је нарочито узео у обзир временски интервал који је протекао између увреде коју је апеланту упутио оштећени и самог апелантовог дјеловања, па је закључио да, с обзиром на све околности и протек времена између та два догађаја, апелантово понашање није било исхитрено или импулсивно. С обзиром на све наведено, суд је дао довољно образложење о томе зашто је закључио да је апелант дјеловао с директним умишљајем.

19. Уставни суд примјећује да је редовни суд образложио и зашто није могао да прихвати налаз вјештака одбране, као и зашто је прихватио налаз тима вјештака оптужбе (види тачку 5. ове одлуке). Такође, Уставни суд запажа да је суд посебну пажњу посветио исказима свједока С. Г. и Р. П. како би утврдио начин извршења кривичног дјела, што је било битно за правилну квалификацију дјела и да је и о том питању дао релевантно образложење (тачка 4.

ове одлуке). На основу наведеног, када се сагледа пресуда у цјелини, сасвим је јасно да је суд утврдио све релевантне чињенице и утврдио да се ради о кривичном дјелу убиства из члана 124. КЗ-а, за које је апелант осуђен. Осим тога, Уставни суд није могао да закључи да су редовни судови начином спровођења доказног поступка у овој кривичноправној ствари изашли из оквира дискреције слободне оцјене доказа на начин који би могао водити кршењу члана 6. став 1. Европске конвенције. Такође, Уставни суд сматра неоснованим апелантове наводе којима се оспорава начин на који су редовни судови одлучили о висини казне, те обавези да плати трошкове поступка, о чему су се изјаснили и Окружни суд и Врховни суд (види тач. 5. и 6. ове одлуке). С обзиром на наведено, Уставни суд сматра да су у оспореним одлукама наведени јасни и довољни разлози како о чињеничним тако и о правним утврђењима, због чега се не може рећи да су оспорене пресуде произвољне или "очигледно неразумне", односно да нису образложене, или да је на било који начин дошло по повреди права на правичан поступак.

20. Такође, апелант у апелацији понавља да је дошло до кршења принципа *reformatio in peius* због, како је навео, испуштања одређених ријечи из чињеничног описа дјела. Међутим, Уставни суд запажа да је Врховни суд одговорио на то питање указујући на измјене и раније донесену пресуду (види тачку 6. ове одлуке). Апелантови наводи да је прекршен принцип *reformatio in peius* се, у суштини, опет своде на начин како апелант жели да представи догађај и квалификује кривично дјело. Међутим, како је то и Врховни суд образложио, а Уставни суд налази да дато образложење није паушално, апелант није доведен у тежи положај од онога у којем је био прије него што је поднио жалбу. С обзиром на наведено, Уставни суд не налази да су редовни судови у оспореним одлукама поступили противно принципу забране *reformatio in peius*.

21. С обзиром на све наведено, Уставни суд сматра да није повријеђено апелантово право на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

VII. Закључак

22. Уставни суд закључује да, сагледавајући поступак у цјелини, нема кршења апелантовог права на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. Европске конвенције када су редовни судови за своје одлуке дали детаљно, јасно и аргументовано образложење у погледу оцјене изведених доказа и примјене материјалног права, када нема елемената да је повријеђен принцип *reformatio in peius*, нити је било чиме доведена у питање правичност предметног кривичног поступка.

23. На основу члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

24. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник

Уставног суда Босне и Херцеговине

Мирсад Ћеман, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву у предмету број **AP-3552/21**, тјешавући апелацију **Spasa Milišića**, на основу члана VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда

Босне и Херцеговине – преčišћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, предсједник

Валерија Галић, потпредсједница

Ангелика Нушбергер, потпредсједница

Хелен Келлер, суткиња

Леди Бианку, судија

Марин Вукоја, судија

Лариса Велић, суткиња

на сједници одржаној 14. маја 2026. године донио је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Одбија се као неоснована апелација **Spasa Milišića** поднесена против Пресуде Врховног суда Републике Српске број 15 0 К 003779 21 Кž 10 од 7. септембра 2021. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Spasa Milišić (у даљњем тексту: апелант) из Требинја, којег заступа Вељко Ћивша, адвокат из Сокоча, поднио је 15. октобра 2021. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Републике Српске (у даљњем тексту: Врховни суд) број 15 0 К 003779 21 Кž 10 од 7. септембра 2021. године.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Врховног суда, Окружног суда у Требинју (у даљњем тексту: Окружни суд) и Окружног јавног туžилаштва Требинје (у даљњем тексту: Туžилаштво) затражено је да доставе одговоре на апелацију. Окружни суд је доставио одговор, док остали нису доставили одговоре у остављеном року, који је истекао. Одговор Окружног суда је 25. августа 2023. године достављен апеланту ради евентуалног изјашњења. Апелант се није изјаснио.

III. Činjenično stanje

3. Čинjenice predmeta које произлазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на слjedeћи начин.

4. Пресудом број 15 0 К 003779 20 К3 од 14. децембра 2020. године Окружни суд је апеланта прогласио кривим да је почињено кривично дјело убиства из члана 124. став 1. Кривичног законика Републике Српске (у даљњем тексту: КЗ), те га је осудио на казну затвора од 15 година. Суд је утврдио као неспорно да је апелант лишио живота оштећеног Н. Ш. тако што му је у угостителјском објекту нанео рану убодом ножа у врат. Спорно је било да ли кривичноправна радња представља привилегиран облик убиства на мах из члана 126. КЗ-а, како је одбрана тврдила, или се ради о основном облику убиства. Суд је покљонио вјеру исказима свједока С. Г. и Р. П. у погледу начина извршења – да је апелант загрио оштећеног прије убиства. Закључено је да су ти искази сагласни и истинити, да су дати на главном претресу и да нису доведени у сумњу другим доказима. Окружни суд је утврдио да је апелант пришао столу оштећеног, да су нешто кратко причали, али нико није чуо разговор због буке. Апелант је навео да га је оштећени питао за дјевојку, али "непримјереним и увредљивим ријечима", што је суд прихватио и у изреку пресуде унио те ријечи. Међутим, суд је оцијенио да ријечи које је оштећени изговорио нису биле повод и узрок апелантових поступака. Те ријечи, без утицаја других фактора, алкохолизираниости и карактера апеланта, према оцјени суда, нису такве да су апеланта мogle довести у стање јаке раздражљивости.

5. Na okolnost utvrđivanja apelantove uračunljivosti sud je cijenio nalaz i mišljenje vještaka optužbe i odbrane, koji su se značajno razlikovali u pogledu intenziteta afekta kod apelanta. Sud je poklonio vjeru nalazu tima vještaka optužbe, te je ocijenio da taj nalaz objektivno sagledava inkriminirani događaj i da sadrži autentičan prikaz apelantove ličnosti. Nalaz vještaka odbrane sud je cijenio kao neubjedljiv i neobjektivan jer je zaključio da vještak događaj posmatra iz ugla odbrane, zanemarujući iskaze svjedoka i objektivno utvrđene činjenice. Manjkavost nalaza odbrane sud je pronašao i u činjenici da je kao temelj zaključaka korišten zapisnik o ispitivanju apelanta, koji je sačinio njegov branilac. Sud nije mogao prihvatiti tezu odbrane da je apelant počinio privilegirani oblik ubistva – ubistvo na mah iz člana 126. KZ-a. Sud je obrazložio da kod tog krivičnog djela mora postojati kontinuitet između provokacije i ubistva, što u konkretnom slučaju nedostaje. Apelant je izašao iz objekta, te se vratio nakon 20-30 minuta, s nožem skrivenim u garderobi. U međuvremenu je, prema iskazu svjedoka, svratio na pumpu, gdje je naručio i popio vodu. Radnje koje je apelant preduzeo nisu rezultat impulsivnog reagiranja, reakcije na uvredu oštećenog. Sud je zaključio da je apelant postupao s direktnim umišljajem jer je povredu oštećenom nanio opasnim sredstvom i na način koji manifestira očiglednu namjeru da oštećenog liši života s obzirom na to da je nanijeta u vrat. Prilikom odlučivanja o visini kazne sud je cijenio olakšavajuće i otežavajuće okolnosti i naložio apelantu da plati troškove krivičnog postupka, o čijoj će visini donijeti posebno rješenje. Apelant sudu nije dostavio dokaze da će plaćanjem troškova postupka njegova egzistencija biti ugrožena.

6. Presudom Vrhovnog suda broj 15 0 K 003779 21 KŽŽ 10 od 7. septembra 2021. godine odbijena je kao neosnovana apelantova žalba i potvrđena je prvostepena presuda. Vrhovni sud je zaključio da su neosnovani žalbeni prigovori da je prvostepeni sud zbog činjenice da je prihvatio izmjenu činjeničnog opisa optužnice povrijedio načelo *reformatio in peius*. Izostavljanjem riječi "a sve to zbog već od ranije neriješenih i poremećenih odnosa sa njim oko djevojke" iz činjeničnog opisa pobijana presuda nije izmijenjena na apelantovu štetu. Citirane su riječi koje je oštećeni uputio apelantu, te je prvostepeni sud prihvatio da su im odnosi bili poremećeni zbog djevojke. Sud je također naveo da u ranijoj presudi prevarni način izvršenja krivičnog djela nije cijenjen kao otežavajuća okolnost jer je apelant osuđen za krivično djelo teškog ubistva te je prevarni način izvršenja djela bitan element krivičnog djela. Vrhovni sud je zaključio da izreka prvostepene presude nije nerazumljiva niti protivrječna i da obrazloženje presude sadrži razloge u pogledu svih odlučnih činjenica s aspekta postojanja krivičnog djela i apelantove krivice i činjenica odlučnih za pravilnu primjenu KZ-a. Iako je u jednom dijelu navedeno da su tjelesne povrede "mogle" dovesti do smrti oštećenog, to nije dovelo u pitanje utvrđenje prvostepenog suda da je apelant djelo počinio s direktnim umišljajem, na šta upućuje dato obrazloženje. Vrhovni sud je potvrdio zaključak prvostepenog suda koji proizlazi iz ocijenjenih i prihvaćenih dokaza, odnosno da apelantovo ponašanje "nije lišeno voljnosti i da je plod afektivne reakcije uslovljene uvredom oštećenog". Sud je zaključio da je u prvostepenom postupku na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenjen KZ i da su apelantove radnje pravilno kvalificirane kao krivično djelo ubistva. Također, Vrhovni sud je potvrdio odluku o kazni i troškovima postupka.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

7. Apelant ukazuje na povredu prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Apelant ukazuje na tok krivičnog postupka i ranije ukinutu presudu. Apelant ukazuje da je u ponovljenom postupku zbog brisanja određenih riječi iz dispozitiva presude došlo do povrede *reformatio in peius*. Naime, brisanje riječi "nakon kraće rasprave zbog već ranije neriješenih odnosa sa njim oko djevojke" za apelanta je "sudbonosno za odbranu". To zato što apelant osporava zaključak suda da je na prikriven način došao do oštećenog i zagrlio ga prije lišenja života, u kontekstu cjelokupnog događaja. U vezi s tim apelant problematizira i način ocjene dokaza, pogotovo iskaza svjedoka R. P. i S. G. kao neusaglašene. Svjedok S. G. promijenio je iskaz dat u istrazi te na glavnom pretresu nije bio dosljedan u kazivanju. Svjedok R. P. pokazao je pokret te se apelant ne slaže sa zaključkom suda da to nije imalo karakteristike "napadačkog djelovanja". Također ukazuje da su svjedoci bili pod dejstvom alkohola. Apelant ukazuje na iskaz svjedoka Nj. Š. kao kontrolnog dokaza koji podržava tezu da nije bilo "grljenja". Nadalje, apelant ukazuje na pogrešne zaključke suda u kontekstu cijelog događaja, te ističe da je imao ljubavnu vezu, u koju se miješao oštećeni, da je bio u alkoholiziranom stanju, a tada je "jako problematičnog ponašanja", te naročito ukazuje na riječi koje mu je uputio oštećeni. Apelant tvrdi da su ga izgovorene riječi dovele u stanje jake razdraženosti, iz koje, prema nalazu vještaka odbrane, proizlazi stanje bitno smanjene uračunljivosti, a koji nalaz sud nije prihvatio. Sud je prihvatio nalaz vještaka optužbe iako nije odgovoreno na bitna pitanja, niti je događaj sagledan u cjelini. Osim toga, apelant ukazuje na povredu prava na pravično suđenje zbog odbijanja prijedloga odbrane da se vještak odbrane izjasni o dopuni nalaza vještaka optužbe. Apelant dalje osporava da je sud zaključio da je djelo počinjeno s direktnim umišljajem, a element svijesti je sveo na mogućnost nastupanja smrtnih posljedice. Apelant se žali na odluku o kazni te ukazuje da je pogrešno utvrđeni stepen vinosti korišten i kod kazne. Također navodi da je ranije kažnjavao, ali se ta presuda trebala brisati. Konačno, apelant ukazuje da sud u ranijoj presudi nije cijenio kao otežavajuću okolnost prevarni način izvršenja djela u vidu grljenja oštećenog, čime opet dolazi do povrede načela *reformatio in peius*. Nadalje, apelant je u završnoj riječi izrazio kajanje, što sud nije uzeo u obzir kao olakšavajuću okolnost. Apelant se ne slaže ni s odlukom da plati troškove postupka ukazujući da je lošeg imovnog stanja, kao i na oslobađajući dio ranije donijete presude.

b) Odgovor na apelaciju

8. U odgovoru na apelaciju Okružni sud je naveo da nije došlo do kršenja apelantovog prava na pravično suđenje. Ocjena dokaza i primjena prava nisu bile proizvoljne, niti utvrđeno činjenično stanje ukazuje na navedenu povredu.

V. Relevantni propisi

9. **Krivični zakonik Republike Srpske** ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 64/17, 104/18 – odluka USRS, 15/21, 89/21, www.ohr.int – Odluka visokog predstavnika broj 12/23, "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 73/23, "Službeni glasnik BiH" broj 9/24 – odluka USBiH, "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 105/24 – odluka USRS, 19/25, 31/25, "Službeni glasnik BiH" broj 36/25 – odluka USBiH, "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 85/25 – odluka USRS i 25/26)

U konkretnom slučaju primjenjuje se **Krivični zakonik Republike Srpske** ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 64/17) koji je važio u vrijeme donošenja osporenih odluka, a koji u relevantnom dijelu glasi:

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

Ubistvo

Član 124. stav (1)

(1) Ko drugog liši života, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Teško ubistvo

Član 125. stav (1) tačka 1)

(1) Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:

1) ko drugog liši života na svirep ili podmukao način,

Ubistvo na mah

Član 126.

Ko drugog liši života na mah doveden bez svoje krivice u jaku razdraženost napadom, teškim zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od strane ubijenog, kaznit će se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

10. Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 53/12, 91/17, 66/18 i 15/21)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Dokazi na kojima se zasniva presuda

Član 295. stav 2.

(2) Sud je dužan da savjesno ocijeni svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvede zaključak da li je neka činjenica dokazana.

Sadržaj presude

Član 304. stav (7)

(7) Sud će određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protivriječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz pročitan, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba Krivičnog zakonika na optuženog i njegovo djelo.

Zabrana reformatio in peius

Član 321.

Ako je izjavljena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu.

VI. Dopustivost i meritum

11. Ustavni sud utvrđuje da apelacija ispunjava uvjete propisane članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, kao i da je podnesena u roku, da ispunjava i ostale uvjete dopustivosti iz člana 18. stav (3) Pravila Ustavnog suda te da nije očigledno (*prima facie*) neosnovana u smislu odredbe člana 18. stav (4) Pravila Ustavnog suda.

12. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da su tim presudama povrijeđena njegova prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije.

13. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

14. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom.

15. Apelantovi navodi o kršenju prava na pravično suđenje svode se na navode o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i pogrešnoj primjeni materijalnog prava, pogrešnoj ocjeni dokaza i na navode o povredi načela *reformatio in peius*. Apelant se žali i na odluku o kazni. Ustavni sud zapaža da apelant, u suštini, ponavlja navode koje je iznio u žalbi protiv prvostepene presude.

16. Razmatrajući apelantove navode, Ustavni sud, prije svega, ističe da je, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), prvenstveno na domaćim organima, naročito sudovima, da rješavaju probleme tumačenja domaćih zakona. Evropski sud ističe da ne treba postupati kao sud "četvrte instance", te da stoga neće, prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije (kojem korespondira član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine), dovoditi u pitanje ocjenu domaćih sudova, osim ako se njihova utvrđenja mogu smatrati proizvoljnim ili "očigledno nerazumnim" (vidi Evropski sud, *Aščerić protiv Bosne i Hercegovine*, odluka od 17. decembra 2019. godine, predstavka broj 52871/13, tačka 23. s daljnjim referencama). Takvu praksu dosljedno slijedi Ustavni sud u odnosu na odluke redovnih sudova (vidi, između ostalih, Odluku o dopustivosti i meritumu broj AP-4033/20 od 22. juna 2022. godine, tač. od 42. do 45. s daljnjim referencama, objavljenu na www.ustavnisud.ba). Ustavni sud dalje ukazuje da, prema praksi Evropskog suda, zahtjevi pravičnog suđenja obavezuju nacionalne sudove da u presudama moraju na odgovarajući način navesti razloge na kojima zasnivaju presude. Obaveza obrazlaganja ne zahtijeva detaljan odgovor na svaki prigovor podnosioca zahtjeva, već konkretan i izričit odgovor na argumente koji su odlučujući za ishod određenog postupka. Mjera do koje se primjenjuje ta dužnost davanja obrazloženja može se razlikovati prema vrsti odluke i treba se utvrditi u svjetlu okolnosti predmeta (vidi Evropski sud, *Farzaliyev protiv Azerbejdžana*, presuda od 28. maja 2020. godine, predstavka broj 29620/07, tačka 36. s daljnjim referencama).

17. Da bi se utvrđenje činjenica i ocjena dokaza od redovnih sudova mogli smatrati proizvoljnim na način da su imali utjecaja na pravičnost konkretnog postupka, pogrešni zaključci tih sudova o odlučnim činjenicama trebali bi biti toliko očigledni da se mogu okarakterizirati kao nesporna greška (*manifest error*), odnosno "takva greška koju nijedan razuman sud ne bi nikada mogao učiniti" (vidi Evropski sud, *Bochan protiv Ukrajine* (broj 2) [VV], presuda od 5. februara 2015. godine, predstavka broj 22251/08, stav 62. s daljnjim referencama). Takvu praksu dosljedno slijedi i Ustavni sud u svojim brojnim odlukama (vidi, npr. Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-1111/20 od 12. januara 2022. godine, tačka 25. s daljnjim referencama).

18. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da je Okružni sud, a zatim Vrhovni sud u obrazloženju presude u potpunosti opisao proces ocjene dokaza i kako je utvrđeno da je apelant počinio krivično djelo ubistva iz člana 124. KZ-a. Apelant ne osporava da je lišio života oštećenog, ali iznosi tvrdnje da se radi o ubistvu na mah iz člana 126. KZ-a, te da je u stanje jake razdraženosti i nemogućnosti da upravlja svojim postupcima došao zbog riječi koje mu je izrekao oštećeni. Redovni sudovi su jasno naveli da je upravo to bilo sporno u redovnom postupku. Ocjenom iskaza svjedoka očevidaca, te ostalih svjedoka, kao i

iskaza apelanta, redovni sud je utvrdio kako se događaj odvijao (vidi tačku 5. ove odluke). Suprotno apelantovim navodima, sud je sagledao događaj u cjelini, pri čemu je iz nalaza vještaka utvrdio da je apelantova mogućnost da shvati i upravlja postupcima bila smanjena, ali ne bitno. Također, sud je naročito uzeo u obzir vremenski interval koji je protekao između uvrede koju je apelantu uputio oštećeni i samog apelantovog djelovanja, pa je zaključio da, s obzirom na sve okolnosti i protek vremena između ta dva događaja, apelantovo ponašanje nije bilo ishitreno ili impulsivno. S obzirom na sve navedeno, sud je dao dovoljno obrazloženje o tome zašto je zaključio da je apelant djelovao s direktnim umišljajem.

19. Ustavni sud primjećuje da je redovni sud obrazložio i zašto nije mogao da prihvati nalaz vještaka odbrane, kao i zašto je prihvatio nalaz tima vještaka optužbe (vidi tačku 5. ove odluke). Također, Ustavni sud zapaža da je sud posebnu pažnju posvetio iskazima svjedoka S. G. i R. P. kako bi utvrdio način izvršenja krivičnog djela, što je bilo bitno za pravilnu kvalifikaciju djela i da je i o tom pitanju dao relevantno obrazloženje (tačka 4. ove odluke). Na osnovu navedenog, kada se sagleda presuda u cjelini, sasvim je jasno da je sud utvrdio sve relevantne činjenice i utvrdio da se radi o krivičnom djelu ubistva iz člana 124. KZ-a, za koje je apelant osuđen. Osim toga, Ustavni sud nije mogao da zaključi da su redovni sudovi načinom provođenja dokaznog postupka u ovoj krivičnopravnoj stvari izašli iz okvira diskrecije slobodne ocjene dokaza na način koji bi mogao voditi kršenju člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Također, Ustavni sud smatra neosnovanim apelantove navode kojima se osporava način na koji su redovni sudovi odlučili o visini kazne, te obavezi da plati troškove postupka, o čemu su se izjasnili i Okružni sud i Vrhovni sud (vidi tač. 5. i 6. ove odluke). S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da su u osporenim odlukama navedeni jasni i dovoljni razlozi kako o činjeničnim tako i o pravnim utvrđenjima, zbog čega se ne može reći da su osporene presude proizvoljne ili "očigledno nerazumne", odnosno da nisu obrazložene, ili da je na bilo koji način došlo po povrede prava na pravičan postupak.

20. Također, apelant u apelaciji ponavlja da je došlo do kršenja načela *reformatio in peius* zbog, kako je naveo, ispuštanja određenih riječi iz činjeničnog opisa djela. Međutim, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud odgovorio na to pitanje ukazujući na izmjene i ranije donesenu presudu (vidi tačku 6. ove odluke). Apelantovi navodi da je prekršeno načelo *reformatio in peius* se, u suštini, opet svode na način kako apelant želi da predstavi događaj i kvalificira krivično djelo. Međutim, kako je to i Vrhovni sud obrazložio, a Ustavni sud nalazi da dato obrazloženje nije paušalno, apelant nije doveden u teži položaj od onoga u kojem je bio prije nego što je podnio žalbu. S obzirom na navedeno, Ustavni sud ne nalazi da su redovni sudovi u osporenim odlukama postupili protivno načelu zabrane *reformatio in peius*.

21. S obzirom na sve navedeno, Ustavni sud smatra da nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

VII. Zaključak

22. Ustavni sud zaključuje da, sagledavajući postupak u cjelini, nema kršenja apelantovog prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije kada su redovni sudovi za svoje odluke dali detaljno, jasno i argumentirano obrazloženje u pogledu ocjene izvedenih dokaza i primjene materijalnog prava, kada nema elemenata da je povrijeđeno načelo *reformatio in peius*, niti je bilo čime dovedena u pitanje pravičnost predmetnog krivičnog postupka.

23. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

24. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu u predmetu broj **AP-3552/21**, rješavajući apelaciju **Spasa Milišića**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja

na sjednici održanoj 14. svibnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Spasa Milišića** podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 15 0 K 003779 21 Kž 10 od 7. rujna 2021. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Spaso Milišić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Trebinja, kojeg zastupa Veljko Ćivša, odvjetnik iz Sokoca, podnio je 15. listopada 2021. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 15 0 K 003779 21 Kž 10 od 7. rujna 2021. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Okružnog suda u Trebinju (u daljnjem tekstu: Okružni sud) i Okružnog javnog tužiteljstva Trebinje (u daljnjem tekstu: Tužiteljstvo) zatraženo je da dostave odgovore na apelaciju. Okružni sud je dostavio odgovor, dok ostali nisu dostavili odgovore u ostavljenom roku, koji je istekao. Odgovor Okružnog suda je 25. kolovoza 2023. godine dostavljen apelantu radi eventualnog izjašnjenja. Apelant se nije izjasnio.

III. Činjenično stanje

3. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

4. Presudom broj 15 0 K 003779 20 K3 od 14. prosinca 2020. godine Okružni sud je apelanta proglasio krivim da je počinio kazneno djelo ubojstva iz članka 124. stavak 1. Kaznenog zakonika Republike Srpske (u daljnjem tekstu: KZ), te ga je osudio na kaznu zatvora od 15 godina. Sud je utvrdio kao nesporno da je apelant lišio života oštećenog N. Š. tako što mu je u ugostiteljskom objektu nanio ranu ubodom noža u vrat. Sporno je bilo predstavljalo li kaznenopravna radnja privilegirani oblik ubojstva na mah iz članka 126. KZ-a, kako je obrana tvrdila, ili se radi o osnovnom obliku ubojstva. Sud je poklonio vjeru iskazima

svjedoka S. G. i R. P. glede načina izvršenja – da je apelant zagrlio oštećenog prije ubojstva. Zaključeno je da su ti iskazi suglasni i istiniti, da su dani na glavnom pretresu i da nisu dovedeni u sumnju drugim dokazima. Okružni sud je utvrdio da je apelant prišao stolu oštećenog, da su nešto kratko pričali, ali nitko nije čuo razgovor zbog buke. Apelant je naveo da ga je oštećeni pitao za djevojku, ali "neprimjerenim i uvredljivim riječima", što je sud prihvatio i u izreku presude unio te riječi. Međutim, sud je ocijenio da riječi koje je oštećeni izgovorio nisu bile povod i uzrok apelantovih postupaka. Te riječi, bez utjecaja drugih čimbenika, alkoholiziranosti i karaktera apelanta, prema ocjeni suda, nisu takve da su apelanta mogle dovesti u stanje jake razdražljivosti.

5. Na okolnost utvrđivanja apelantove uračunljivosti sud je cijenio nalaz i mišljenje vještaka optužbe i obrane, koji su se značajno razlikovali glede intenziteta afekta kod apelanta. Sud je poklonio vjeru nalazu tima vještaka optužbe, te je ocijenio da taj nalaz objektivno sagledava inkriminirani događaj i da sadrži autentičan prikaz apelantove ličnosti. Nalaz vještaka obrane sud je cijenio kao neubjedljiv i neobjektivan jer je zaključio da vještak događaj promatra iz ugla obrane, zanemarujući iskaze svjedoka i objektivno utvrđene činjenice. Manjkavost nalaza obrane sud je pronašao i u činjenici da je kao temelj zaključaka korišten zapisnik o ispitivanju apelanta, koji je sačinio njegov branitelj. Sud nije mogao prihvatiti tezu obrane da je apelant počinio privilegirani oblik ubojstva – ubojstvo na mah iz članka 126. KZ-a. Sud je obrazložio da kod tog kaznenog djela mora postojati kontinuitet između provokacije i ubojstva, što u konkretnom slučaju nedostaje. Apelant je izašao iz objekta, te se vratio nakon 20-30 minuta, s nožem skrivenim u garderobi. U međuvremenu je, prema iskazu svjedoka, svratio na pumpu, gdje je naručio i popio vodu. Radnje koje je apelant poduzeo nisu rezultat impulzivnog reagiranja, reakcije na uvredu oštećenog. Sud je zaključio da je apelant postupao s izravnim umišljajem jer je povredu oštećenom nanio opasnim sredstvom i na način koji manifestira očiglednu namjeru da oštećenog liši života s obzirom na to da je nanijeta u vrat. Prilikom odlučivanja o visini kazne sud je cijenio olakotne i otegotne okolnosti i naložio apelantu da plati troškove kaznenog postupka, o čijoj će visini donijeti posebno rješenje. Apelant sudu nije dostavio dokaze da će plaćanjem troškova postupka njegova egzistencija biti ugrožena.

6. Presudom Vrhovnog suda broj 15 0 K 003779 21 KŽŽ 10 od 7. rujna 2021. godine odbijena je kao neutemeljena apelantova žalba i potvrđena je prvostupanjnska presuda. Vrhovni sud je zaključio da su neutemeljeni žalbeni prigovori da je prvostupanjnski sud zbog činjenice da je prihvatio izmjenu činjeničnog opisa optužnice povrijedio načelo *reformatio in peius*. Izostavljanjem riječi "a sve to zbog već od ranije neriješenih i poremećenih odnosa sa njim oko djevojke" iz činjeničnog opisa pobijana presuda nije izmijenjena na apelantovu štetu. Citirane su riječi koje je oštećeni uputio apelantu, te je prvostupanjnski sud prihvatio da su im odnosi bili poremećeni zbog djevojke. Sud je također naveo da u ranijoj presudi prevarni način izvršenja kaznenog djela nije cijenjen kao otegotna okolnost jer je apelant osuđen za kazneno djelo teškog ubojstva te je prevarni način izvršenja djela bitan element kaznenog djela. Vrhovni sud je zaključio da izreka prvostupanjnske presude nije nerazumljiva niti proturječna i da obrazloženje presude sadrži razloge glede svih odlučnih činjenica s aspekta postojanja kaznenog djela i apelantove krivnje i činjenica odlučnih za pravilnu primjenu KZ-a. Iako je u jednom dijelu navedeno da su tjelesne povrede "mogle" dovesti do smrti oštećenog, to nije dovelo u pitanje utvrđenje prvostupanjnskog suda da je apelant djelo počinio s izravnim

umišljajem, na što upućuje dano obrazloženje. Vrhovni sud je potvrdio zaključak prvostupanjnskog suda koji proizlazi iz ocijenjenih i prihvaćenih dokaza, odnosno da apelantovo ponašanje "nije lišeno voljnosti i da je plod afektivne reakcije uslovljene uvredom oštećenog". Sud je zaključio da je u prvostupanjnskom postupku na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenjen KZ i da su apelantove radnje pravilno kvalificirane kao kazneno djelo ubojstva. Također, Vrhovni sud je potvrdio odluku o kazni i troškovima postupka.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

7. Apelant ukazuje na povredu prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). Apelant ukazuje na tijek kaznenog postupka i ranije ukinutu presudu. Apelant ukazuje da je u ponovljenom postupku zbog brisanja određenih riječi iz dispozitiva presude došlo do povrede *reformatio in peius*. Naime, brisanje riječi "nakon kraće rasprave zbog već ranije neriješenih odnosa sa njim oko djevojke" za apelanta je "sudbonosno za odbranu". To zato što apelant osporava zaključak suda da je na prikriven način došao do oštećenog i zagrlio ga prije lišenja života, u kontekstu cjelokupnog događaja. U svezi s tim apelant problematizira i način ocjene dokaza, pogotovo iskaza svjedoka R. P. i S. G. kao neusuglašene. Svjedok S. G. promijenio je iskaz dan u istrazi te na glavnom pretresu nije bio dosljedan u kazivanju. Svjedok R. P. pokazao je pokret te se apelant ne slaže sa zaključkom suda da to nije imalo karakteristike "napadačkog djelovanja". Također ukazuje da su svjedoci bili pod utjecajem alkohola. Apelant ukazuje na iskaz svjedoka Nj. Š. kao kontrolnog dokaza koji podržava tezu da nije bilo "grljenja". Nadalje, apelant ukazuje na pogrešne zaključke suda u kontekstu cijelog događaja, te ističe da je imao ljubavnu vezu, u koju se miješao oštećeni, da je bio u alkoholiziranom stanju, a tada je "jako problematičnog ponašanja", te naročito ukazuje na riječi koje mu je uputio oštećeni. Apelant tvrdi da su ga izgovorene riječi dovele u stanje jake razdraženosti, iz koje, prema nalazu vještaka obrane, proizlazi stanje bitno smanjene uračunljivosti, a koji nalaz sud nije prihvatio. Sud je prihvatio nalaz vještaka optužbe iako nije odgovoreno na bitna pitanja, niti je događaj sagledan u cjelini. Osim toga, apelant ukazuje na povredu prava na pravično suđenje zbog odbijanja prijedloga obrane da se vještak obrane izjasni o dopuni nalaza vještaka optužbe. Apelant dalje osporava da je sud zaključio da je djelo počinjeno s izravnim umišljajem, a element svijesti je sveo na mogućnost nastupanja smrtne posljedice. Apelant se žali na odluku o kazni te ukazuje da je pogrešno utvrđeni stupanj vinosti korišten i kod kazne. Također navodi da je ranije kažnjavao, ali se ta presuda trebala brisati. Konačno, apelant ukazuje da sud u ranijoj presudi nije cijenio kao otegotnu okolnost prevarni način izvršenja djela u vidu grljenja oštećenog, čime opet dolazi do povrede načela *reformatio in peius*. Nadalje, apelant je u završnoj riječi izrazio kajanje, što sud nije uzeo u obzir kao olakotnu okolnost. Apelant se ne slaže ni s odlukom da plati troškove postupka ukazujući da je lošeg imovnog stanja, kao i na oslobađajući dio ranije donijete presude.

b) Odgovor na apelaciju

8. U odgovoru na apelaciju Okružni sud je naveo da nije došlo do kršenja apelantovog prava na pravično suđenje. Ocjena dokaza i primjena prava nisu bile proizvoljne, niti utvrđeno činjenično stanje ukazuje na navedenu povredu.

V. Relevantni propisi

9. **Krivični zakonik Republike Srpske** ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 64/17, 104/18 – odluka USRS, 15/21, 89/21, www.ohr.int – Odluka visokog predstavnika broj 12/23, "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 73/23, "Službeni glasnik BiH" broj 9/24 – odluka USBiH, "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 105/24 – odluka USRS, 19/25, 31/25, "Službeni glasnik BiH" broj 36/25 – odluka USBiH, "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 85/25 – odluka USRS i 25/26)

U konkretnom slučaju primjenjuje se **Krivični zakonik Republike Srpske** ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 64/17) koji je važio u vrijeme donošenja osporenih odluka, a koji u relevantnom dijelu glasi:

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA**Ubistvo****Članak 124. stavak (1)**

(1) *Ko drugog liši života, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.*

Teško ubistvo**Članak 125. stavak (1) točka 1)**

(1) *Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:*

1) *ko drugog liši života na svirep ili podmukao način,*

Ubistvo na mah**Članak 126.**

Ko drugog liši života na mah doveden bez svoje krivice u jaku razdraženost napadom, teškim zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od strane ubijenog, kaznit će se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

10. **Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske** ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 53/12, 91/17, 66/18 i 15/21)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Dokazi na kojima se zasniva presuda**Članak 295. stavak (2)**

(2) *Sud je dužan da savjesno ocijeni svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na temelju takve ocjene izvede zaključak da li je neka činjenica dokazana.*

Sadržaj presude**Članak 304. stavak (7)**

(7) *Sud će određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz pročitao, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri ustvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba Krivičnog zakonika na optuženog i njegovo djelo.*

Zabrana reformatio in peius**Članak 321.**

Ako je izjavljen priziv samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu.

VI. Dopustivost i meritum

11. Ustavni sud utvrđuje da apelacija ispunjava uvjete propisane člankom VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, kao i da je podnesena u roku, da ispunjava i ostale uvjete dopustivosti iz članka 18. stavak (3) Pravila Ustavnog suda te da nije očigledno (*prima facie*) neutemeljena u smislu odredbe članka 18. stavak (4) Pravila Ustavnog suda.

12. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da su tim presudama povrijeđena njegova prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije.

13. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivične postupke.

14. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obveza ili kaznene optužbe protiv njega, svatko ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim sudom ustanovljenim zakonom.

15. Apelantovi navode o kršenju prava na pravično suđenje svode se na navode o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i pogrešnoj primjeni materijalnog prava, pogrešnoj ocjeni dokaza i na navode o povredi načela *reformatio in peius*. Apelant se žali i na odluku o kazni. Ustavni sud zapaža da apelant, u biti, ponavlja navode koje je iznio u žalbi protiv prvostupanjske presude.

16. Razmatrajući apelantove navode, Ustavni sud, prije svega, ističe da je, prema praksi Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud), prvenstveno na domaćim organima, naročito sudovima, rješavati probleme tumačenja domaćih zakona. Europski sud ističe da ne treba postupati kao sud "četvrte instance", te da stoga neće, prema članku 6. stavak 1. Europske konvencije (kojem korespondira članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine), dovoditi u pitanje ocjenu domaćih sudova, osim ako se njihova utvrđenja mogu smatrati proizvoljnim ili "očigledno nerazumnim" (vidi Europski sud, *Ašćerić protiv Bosne i Hercegovine*, odluka od 17. prosinca 2019. godine, predstavka broj 52871/13, točka 23. s daljnjim referencama). Takvu praksu dosljedno slijedi Ustavni sud u odnosu na odluke redovnih sudova (vidi, između ostalih, Odluku o dopustivosti i meritumu broj AP-4033/20 od 22. lipnja 2022. godine, toč. od 42. do 45. s daljnjim referencama, objavljenu na www.ustavnisud.ba). Ustavni sud dalje ukazuje da, prema praksi Europskog suda, zahtjevi pravičnog suđenja obvezuju nacionalne sudove da u presudama moraju na odgovarajući način navesti razloge na kojima temelje presude. Obveza obrazlaganja ne zahtijeva detaljan odgovor na svaki prigovor podnositelja zahtjeva, već konkretan i izričit odgovor na argumente koji su odlučujući za ishod određenog postupka. Mjera do koje se primjenjuje ta dužnost davanja obrazloženja može se razlikovati prema vrsti odluke i treba se utvrditi u svjetlu okolnosti predmeta (vidi Europski sud, *Farzaliyev protiv Azerbajdžana*, presuda od 28. svibnja 2020. godine, predstavka broj 29620/07, točka 36. s daljnjim referencama).

17. Da bi se utvrđenje činjenica i ocjena dokaza od redovnih sudova mogli smatrati proizvoljnim na način da su imali utjecaja na pravičnost konkretnog postupka, pogrešni zaključci tih sudova o odlučnim činjenicama trebali bi biti toliko očigledni da se mogu okarakterizirati kao nesporna greška (*manifest error*), odnosno "takva greška koju nijedan razuman sud ne bi nikada mogao učiniti" (vidi Europski sud, *Bochan protiv Ukrajine* (broj 2) [VV], presuda od 5. veljače 2015. godine, predstavka broj 22251/08, stavak 62. s daljnjim referencama). Takvu praksu dosljedno slijedi i Ustavni sud u svojim brojnim odlukama (vidi, npr. Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-1111/20 od 12. siječnja 2022. godine, točka 25. s daljnjim referencama).

18. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da je Okružni sud, a potom Vrhovni sud u obrazloženju presude u potpunosti opisao proces ocjene dokaza i kako je utvrđeno da je apelant počinio kazneno djelo ubojstva iz članka 124. KZ-a. Apelant ne osporava da je lišio života oštećenog, ali iznosi tvrdnje da se radi o ubojstvu na mah iz članka 126. KZ-a, te da je u stanje jake razdraženosti i nemogućnosti da upravlja svojim postupcima došao zbog riječi koje mu je izrekao oštećeni. Redovni sudovi su jasno naveli da je upravo to bilo sporno u redovnom postupku. Ocjenom iskaza svjedoka očevidaca, te ostalih svjedoka, kao i iskaza apelanta, redovni sud je utvrdio kako se događaj odvijao (vidi točku 5. ove odluke). Suprotno apelantovim navodima, sud je sagledao događaj u cjelini, pri čemu je iz nalaza vještaka utvrdio je da apelantova mogućnost da shvati i upravlja postupcima bila smanjena, ali ne bitno. Također, sud je naročito uzeo u obzir vremenski interval koji je protekao između uvrede koju je apelantu uputio oštećeni i samog apelantovog djelovanja, pa je zaključio da, s obzirom na sve okolnosti i protok vremena između ta dva događaja, apelantovo ponašanje nije bilo ishitreno ili impulzivno. S obzirom na sve navedeno, sud je dao dovoljno obrazloženje o tome zašto je zaključio da je apelant djelovao s izravnim umišljajem.

19. Ustavni sud primjećuje da je redovni sud obrazložio i zašto nije mogao prihvatiti nalaz vještaka obrane, kao i zašto je prihvatio nalaz tima vještaka optužbe (vidi točku 5. ove odluke). Također, Ustavni sud zapaža da je sud posebnu pažnju posvetio iskazima svjedoka S. G. i R. P. kako bi utvrdio način izvršenja kaznenog djela, što je bilo bitno za pravilnu kvalifikaciju djela i da je i o tom pitanju dao relevantno obrazloženje (točka 4. ove odluke). Na temelju navedenog, kada se sagleda presuda u cjelini, sasvim je jasno da je sud utvrdio sve relevantne činjenice i utvrdio da se radi o kaznenom djelu ubojstva iz članka 124. KZ-a, za koje je apelant osuđen. Osim toga, Ustavni sud nije mogao zaključiti da su redovni sudovi načinom provođenja dokaznog postupka u ovoj kaznenopravnoj stvari izašli iz okvira diskrecije slobodne ocjene dokaza na način koji bi mogao voditi kršenju članka 6. stavak 1. Europske konvencije. Također, Ustavni sud smatra neutemeljenim apelantove navode kojima se osporava način na koji su redovni sudovi odlučili o visini kazne, te obvezi da plati troškove postupka, o čemu su se izjasnili i Okružni sud i Vrhovni sud (vidi toč. 5. i 6. ove odluke). S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da su u osporenim odlukama navedeni jasni i dovoljni razlozi kako o činjeničnim tako i o pravnim utvrđenjima, zbog čega se ne može reći da su osporene presude proizvoljne ili "očigledno nerazumne", odnosno da nisu obrazložene, ili da je na bilo koji način došlo po povrede prava na pravičan postupak.

20. Također, apelant u apelaciji ponavlja da je došlo do kršenja načela *reformatio in peius* zbog, kako je naveo, ispuštanja određenih riječi iz činjeničnog opisa djela. Međutim, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud odgovorio na to pitanje ukazujući na izmjene i ranije donesenu presudu (vidi točku 6. ove odluke). Apelantovi navodi da je prekršeno načelo *reformatio in peius* se, u biti, opet svode na način kako apelant želi predstaviti događaj i kvalificirati kazneno djelo. Međutim, kako je to i Vrhovni sud obrazložio, a Ustavni sud nalazi da dano obrazloženje nije paušalno, apelant nije doveden u teži položaj od onoga u kojem je bio prije nego što je podnio žalbu. S obzirom na navedeno, Ustavni sud ne nalazi da su redovni sudovi u osporenim odlukama postupili protivno načelu zabrane *reformatio in peius*.

21. S obzirom na sve navedeno, Ustavni sud smatra da nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz članka

II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

VII. Zaključak

22. Ustavni sud zaključuje da, sagledavajući postupak u cjelini, nema kršenja apelantovog prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije kada su redovni sudovi za svoje odluke dali detaljno, jasno i argumentirano obrazloženje glede ocjene izvedenih dokaza i primjene materijalnog prava, kada nema elemenata da je povrijeđeno načelo *reformatio in peius*, niti je bilo čime dovedena u pitanje pravičnost predmetnog kaznenog postupka.

23. Na temelju članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

24. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik

Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Mirsad Ćeman, v. r.

831

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **У-19/25**, рјешавајући захтјев **Општинског суда у Завидовићима, Одјељење у Маглају (судија Борис Сунарић)**, на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник

Валерија Галић, потпредседница

Angelika Nußberger, потпредседница

Helen Keller, судија

Ledi Bianku, судија

Марин Вукоја, судија

Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 14. маја 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву **Општинског суда у Завидовићима, Одјељење у Маглају (судија Борис Сунарић)**, за оцјену усклађености члана 163. Закона о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Завршне одредбе Закона о наслеђивању у ФБиХ и 11/21),

утврђује се да је члан 163. Закона о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Завршне одредбе Закона о наслеђивању у ФБиХ и 11/21) у складу са чланом II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Општински суд у Завидовићима, Одјељење у Маглају (судија Борис Сунарић; у даљњем тексту: подносилац захтјева), поднио је 20. маја 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев

за оцјену усклађености члана 163. Закона о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Завршне одредбе Закона о наслеђивању у ФБиХ¹ и 11/21) са чланом II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција).

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Дом народа) и Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Представнички дом) затражено је 2. јуна 2025. године да доставе одговор на захтјев.

3. Дом народа и Представнички дом у остављеном року нису доставили одговоре на захтјев.

III. Захтјев

а) Предмет поводом којег је покренут захтјев

4. Подносилац захтјева је навео да се пред Општинским судом у Завидовићима, Одјељење у Маглају, води ванпарнични поступак број 42 1 В 022118 24 В по приједлогу предлагача ради диобе двије непокретности у сувојини. Даље је навео да је једна од противница предлагача у одговору на приједлог оспорила право сувојине осталих диобника, тврдећи да је она једина власница једне од непокретности. Стога је суд у односу на ту непокретност рјешењем од 21. априла 2025. године раздвојно поступио и одредио да се води под новим бројем 42 1 В 022834 25 В. У образложењу рјешења суд је указао да је спорно право на ствари која је предмет диобе, те да је потребно прекинути ванпарнични поступак у односу на ту непокретност и упутити предлагача да покрене парницу како то прописује члан 163. Закона о ванпарничном поступку. Поступак ће се наставити у односу на другу непокретност.

б) Наводи из захтјева

5. Подносилац захтјева наводи да члан 163. Закона о ванпарничном поступку није у складу са чланом II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. Европске конвенције јер се наведеном законском одредбом искључиво на предлагача ставља "претјеран терет" покретања парнице и доказивања нечега што је извјесно и засновано на важећој земљишнокњижној евиденцији или другој евиденцији. Сматра да терет покретања парнице и доказивања треба да буде на странци која доводи у сумњу и оспорава важећу земљишнокњижну евиденцију и која је у таквој ситуацији дужна да поднесе противтужбу или покрене парнични поступак за утврђивање искључиве својине. Подносилац захтјева наводи да члан 163. Закона о ванпарничном поступку представља одступање од општег правила да је чињенице дужна да докаже странка која тврди да оне постоје (позитивне чињенице). Истиче да се на предлагача пребацује непотребан терет покретања парнице и излагања трошковима искључиво због тога што се налази у процесном положају предлагача, тј. покретача поступка. Као примјер како наведена ситуација може бити правилно ријешена, подносилац захтјева указује на члан 242. став 1. Закона о наслеђивању у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Закон о наслеђивању), којим је прописано: "Суд ће

упутити на парницу или управни поступак странку чије право сматра мање вјероватним". Истиче да је чланом 163. Закона о ванпарничном поступку створена непотребна законска обавеза која није заснована на разлозима правичности, што је у супротности с гаранцијама права на правично суђење, па стога та одредба у том дијелу нема квалитет закона.

IV. Релевантни прописи

6. Закон о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 2/98, 39/04, 73/05 80/14 – Завршне одредбе Закона о наслеђивању у ФБиХ и 11/21)

За потребе ове одлуке користи се текст прописа како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

I – ОПЋЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом утврђују се правила по којима судови поступају и одлучују о особним, обитељским, имовинским и другим правима и правним интересима који се по закону рјешавају у ванпарничном поступку.

Одредбе овог закона примјењују се и у другим правним стварима из надлежности судова за које законом није изричито одређено да се рјешавају у ванпарничном поступку а не односе се на заштиту повријеђеног или угроженог права, нити се због карактера правне ствари или својства странке у поступку могу примјенити одредбе закона којим је уређен парнични поступак (у даљњем тексту: Закон о парничном поступку).

Члан 22.

Ако су међу судионицима поступка спорне чињенице важне за рјешење претходног питања, суд ће их упутити да у одређеном року покрену парницу или поступак пред управним органом ради рјешења спорног права, односно правног односа.

На парницу, односно на поступак пред управним органом суд ће упутити оног судионика чије право сматра мање вјероватним, ако законом није другачије одређено.

IV – УРЕЂЕЊЕ ИМОВИНСКИХ ОДНОСА

3. Управљање и кориштење заједничким стварима [...]

Члан 158. ст. 1. и 2.

Кад је међу заинтересираним особама спорно право на ствар која је предмет поступка или је споран обим права, суд ће упутити предлагача да у року од 15 дана покрене парницу или поступак пред управним органом ради рјешавања спорног права, односно правног односа, а ванпарнични поступак ће прекинути.

Ако предлагач не покрене поступак у року из става 1. овог члана, сматрат ће се да је приједлог повучен.

4. Диоба ствари и некретнина у сувласништву

Члан 161.

У поступку диобе ствари и некретнина у сувласништву суд одлучује о диоби и начину диобе тих ствари и некретнина.

Члан 162.

Поступак диобе ствари и некретнина у сувласништву може приједлогом покренути сувласник, а приједлог мора обухватити све сувласнике.

Приједлог садржи податке о предмету диобе, величини дијела и о другим стварним правима сваког сувласника.

¹ Одредбе чл. од 91. до 145. Закона о ванпарничном поступку ("Службене новине ФБиХ" бр. 2/1998, 39/2004 и 73/2005) престале су да важе даном почетка примјене Закона о наслеђивању у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ" број 80/2014), односно 10. јануара 2015. године.

За непокретност морају се навести земљишно-књижни или катастарски подаци и приложити одговарајући писмени докази о праву власништва, праву служности и другим стварним правима, као и о посједу непокретности.

Приједлог се подноси суду на чијем се подручју ствар или некретнина налази, а ако се ствари или некретнина у сувласништву налазе на подручју више судова, надлежан је сваки од тих судова.

Члан 163.

Ако суд, поступајући по приједлогу, утврди да је међу сувласницима спорно право на стварима које су предмет диобе или право на имовини, да је спорна величина дијела у стварима, односно имовини у сувласништву или да је спорно које ствари, односно права улазе у некретнину у сувласништву, прекинут ће поступак и упутити предлагача да у року од 15 дана покрене парницу.

Ако предлагач у року из става 1. овог члана не покрене парницу, сматрат ће се да је приједлог повучен.

5. Уређење међа

[...]

Члан 173.

Ако међу судионицима постоји спор о међашињој површини чија вриједност прелази вриједност спора мале вриједности у парничном поступку, а не постигнут споразум у смислу става 3. члана 172. овог закона, суд ће предлагача упутити на парницу и обуставит ће ванпарнични поступак.

V. Допустивост

7. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине и члана 19. став (1) Правила Уставног суда.

8. Члан VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

ц) Уставни суд има надлежност у питањима која му упути било који суд у Босни и Херцеговини, а односи се на то да ли је закон на чијој ваљаности почива његова одлука, сагласан са овим Уставом, Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, или са законима Босне и Херцеговине; или у погледу постојања или дјелокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда.

9. Захтјев за оцјену уставности поднио је Општински суд у Завидовићима, Одјељење у Маглају (судија Борис Сунарић), што значи да је захтјев поднијело овлашћено лице из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-5/10 од 26. новембра 2010. године, тач. 7–14, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 37/11). Такође, Уставни суд запажа да се захтјевом тражи оцјена компатибилности одредбе члана 163. Закона о ванпарничном поступку, те да од важења те одредбе зависи одлука редовног суда у поступку. Из тога слиједи да неспорно постоји надлежност Уставног суда за одлучивање из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине. Осим тога, Уставни суд сматра да не постоје други разлози недопустивости из члана 19. став (1) Правила Уставног суда. Стога, Уставни суд сматра да су испуњени услови за разматрање меритума предмета.

VI. Меритум

10. Подносилац захтјева сматра да члан 163. Закона о ванпарничном поступку није у складу са чланом II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције. Указује да се наведеном законском одредбом

искључиво на предлагача ставља "претјеран терет" покретања парнице умјесто на противпредлагача који доводи у сумњу и оспорава важећу земљишно-књижну евиденцију. Сматра да члан 163. Закона о ванпарничном поступку представља одступање од општег правила да је чињенице дужна да докаже странка која тврди да оне постоје (позитивне чињенице). Истиче да је чланом 163. Закона о ванпарничном поступку створена непотребна законска обавеза која није заснована на разлозима правичности, што је у супротности с гаранцијама права на правично суђење, па стога та одредба у том дијелу нема квалитет закона. Имајући у виду суштину навода подносиоца захтјева, Уставни суд ће испитати да ли је наведена одредба у складу с гаранцијама права на правично суђење.

11. Члан II/3.е) Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и оруса права у вези с кривичним поступком.

12. Члан 6. став 1. Европске конвенције гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом. [...]

13. Када је у питању примјењивост гаранција права на правично суђење на ванпарничне поступке, Уставни суд указује на праксу Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) да поступак који садржи мјешавину парничних и ванпарничних аспеката може бити обухваћен подручјем примјене члана 6. став 1. Европске конвенције (види Европски суд, *Omdahl против Норвешке*, пресуда од 22. априла 2021. године, представка број 46371/18, тачка 47, поступак који се односи на распојелу оставине преминулог лица међу наслједницима). Међутим, члан 6. Европске конвенције не примјењује се на ванпарнични и једностранни поступак који не укључује супротстављене стране и који је доступан само у случају када не постоји спор о правима (види Европски суд, *Alaverdyan против Јерменије*, одлука од 24. августа 2010. године, представка број 4523/04, тачка 35). У погледу поступка за диобу непокретности, Уставни суд подсећа да је у својој пракси утврдио да је ванпарнични поступак диобе непокретности грађанскоправне природе, па је члан 6. став 1. Европске конвенције примјењив (види Уставни суд, одлуке о допустивости и меритуму бр. АП-330/13 од 20. априла 2016. године, тачка 23, и АП-264/07 од 3. јула 2009. године, тачка 31, доступне на www.ustavnisud.ba, те *mutatis mutandis*, Европски суд, *Stoenescu против Румуније*, пресуда од 28. фебруара 2023. године, представка број 14166/19, тачка 29).

14. Уставни суд даље указује да члан 6. став 1. Европске конвенције у грађанском аспекту права на правично суђење, које је релевантно за конкретни предмет, штити принципе који гарантују процесна права странака у поступку, односно право на независан и непристрасан, законом установљен суд, јавну расправу и суђење у разумном року. Како права гарантована чланом 6. став 1. Европске конвенције не би била илузорна и теоријска, развили су се, првенствено у пракси Европског суда, елементи права на правично суђење који

јасно детерминишу право сваког појединца да суд у контрадикторном поступку донесе одлуку, и то одлуку која је образложена. У том правцу, Уставни суд подсјећа да право на правично суђење из члана 6. став 1. Европске конвенције обезбјеђује, између осталог, свакоме право да свој захтјев у вези с грађанским правима и обавезама изнесе пред суд или "трибунал". На тај начин та одредба садржи "право на суд", иако оно није експлицитно наведено у одредби члана 6. став 1. Европске конвенције, а "право на приступ суду" само је један елемент тог права без којег не би било могуће уживање у другим гаранцијама прописаним наведеном одредбом. Наиме, принципи правичности, јавности и експедитивности судског поступка не би имали никакве вриједности уколико се судски поступак не би могао покренути. Осим тога, тешко би било замислити владавину права као основни принцип права на правично суђење без могућности покретања поступка пред судом или "трибуналом", па се неће сматрати да је право на приступ суду дјелотворно ако у националном праву постоје процесне сметње којима се *de facto* лице онемогућава да поднесе тужбу суду (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-8/12 од 23. новембра 2012. године, тачка 16, доступна на www.ustavnisud.ba, с референцама на другу праксу Европског и Уставног суда).

15. Даље, Уставни суд указује да, према ставовима Европског суда, које подржава и Уставни суд, право на приступ суду мора бити "практично и учинковито", а не "теоријско или илузорно". То се нарочито односи на јемства предвиђена чланом 6. Европске конвенције с обзиром на истакнуто мјесто које право на поштено суђење заузима у демократском друштву. Међутим, право на приступ суду није апсолутно, већ може бити подвргнуто ограничењима. Таква се ограничења допуштају имплицитно будући да право на приступ суду по самој својој нарави захтијева регулацију државе, а таква регулација може се разликовати у смислу времена и мјеста, зависно од потреба и средстава заједнице и појединца. Приликом одређивања те регулације државе уговорнице уживају одређену слободу процјене. Иако Европски суд доноси коначну одлуку о питању поштовања захтјева из Европске конвенције, Европски суд наглашава да није улога тог суда да замијени домаће власти у процјењивању онога што је најбоља политика у том подручју. Међутим, примјенљива ограничења не смију ограничити или умањити приступ који се појединцу налази на располагању на такав начин или у обиму који умањује саму суштину права. Даље, ограничење неће бити спојиво са чланом 6. став 1. ако не тежи легитимном циљу те ако не постоји разуман однос сразмјерности између употребљених средстава и легитимног циља који се настоји остварити (види Европски суд, *Зубац против Хрватске*, пресуда од 5. априла 2018. године, представка број 40160/12, тач. 77. и 78. с референцама на другу праксу Европског суда).

16. Прије разматрања навода подносиоца захтјева, Уставни суд напомиње да у предметима из апстрактне надлежности из члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине, што се примјењује и приликом одлучивања у предметима инциденталне контроле уставности према члану VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, испитује оспорену законску одредбу у односу на њен садржај који је написан у закону. Уставни суд је у својој досадашњој пракси више пута нагласио да неће улазити у испитивање тога како би се оспорена законска одредба могла примјењивати у пракси или

које би последице могле настати приликом практичне примјене. Стога, када се испитивање ограничава само на текст оспорене одредбе веома је тешко испитати да ли је дошло до повреде права на правично суђење јер се поштовање или непоштовање члана 6. Европске конвенције, који детаљно прописује низ процедуралних гаранција, ефектно може испитати тек након спроведеног поступка у цјелини. Једино што Уставни суд може испитати јесте да ли оспорена одредба експлицитно искључује неки од принципа које садржи члан 6. став 1. Европске конвенције, а који су побројани у претходном дијелу образложења (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-16/18 од 28. марта 2019. године, тач. 64. и 65, доступна на www.ustavnisud.ba).

17. У складу с тим, Уставни суд сматра да је потребно размотрити да ли члан 163. Закона о ванпарничном поступку, иако формално не искључује право на приступ суду, успоставља такав процесни терет који је очигледно несразмјеран легитимном циљу и који би могао довести до фактичког онемогућавања или претјераног отежавања остваривања тог права, односно нарушавања саме суштине права на приступ суду.

18. У том контексту, Уставни суд подсјећа да Закон о ванпарничном поступку утврђује правила по којима судови поступају и одлучују о личним, породичним, имовинским и другим правима и правним интересима који се према закону рјешавају у ванпарничном поступку. Одредбе тог закона примјењују се и у другим правним стварима из надлежности судова за које законом није изричито одређено да се рјешавају у ванпарничном поступку а не односе се на заштиту повријеђеног или угроженог права, нити се због карактера правне ствари или својства странке у поступку могу примјенити одредбе Закона о парничном поступку (види тачку 6. одлуке). У погледу оспореног члана 163. Закона о ванпарничном поступку који се односи на диобу ствари и непокретности у сусвојини, Уставни суд примјењује да из садржаја саме одредбе произлази да се у случају спора у погледу права на ствари/имовини, величине дијела у стварима/имовини или које ствари, односно права улазе у непокретност у сусвојини ванпарнични поступак мора прекинути и тај спор ријешити у парничном поступку. Дакле, циљ таквог законског рјешења је да се у ванпарничном поступку може одлучити само о диоби и начину диобе ствари и непокретности, а да се евентуални спор мора ријешити у парничном поступку. Стога је и дио одредбе у којој је прописано да ће суд упутити предлагача да покрене парницу у складу са суштином Закона о ванпарничном поступку. Слједом наведеног, Уставни суд закључује да члан 163. Закона о ванпарничном поступку тежи легитимном циљу, тј. брзом и ефикасном уређењу односа или интереса на начин којим се странкама не онемогућава или отежава остваривање њиховог права или интереса.

19. Подносилац захтјева наводи да оспорени члан није у складу са чланом II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције јер се наведеном законском одредбом искључиво на предлагача ставља "претјеран терет" покретања парнице и доказивања нечега што је извјесно и засновано на важећој земљишнокњижној евиденцији или другој евиденцији. Полазећи од наведеног, Уставни суд ће размотрити и да ли оспорено законско рјешење, односно обавеза предлагача да покрене парнични поступак за њега представља претјеран терет који би могао

довести до фактичког онемогућавања или претјераног отежавања остваривања права на приступ суду. У вези с тим, Уставни суд запажа да се таквим одредбама, у суштини, омогућава странкама из ванпарничног поступка да према правилима парничног поступка, који обезбјеђује низ процедуралних гаранција, расправе спорна питања и докажу своје тврдње. Наиме, такве одредбе у Закону о ванпарничном поступку формулисане су ради што веће ефикасности ванпарничног поступка и намјере законодавца да се у оквиру тог поступка не воде спорови. Због тога се, у правилу, у случају спора странке упућују на парнични поступак ради разрјешена спорних питања (види чл. 158. и 173. Закона о ванпарничном поступку). У вези с тим, Уставни суд указује да је предлагач тај који иницира ванпарнични поступак јер има непосредан интерес за диобу ствари или непокретности, што оправдава његову обавезу на покретање парнице и не чини терет неоправдано претјераним. Дакле, он може у парничном поступку, који му је у потпуности доступан, изнијети своје наводе и предложити доказе те неспорно доказати своје право сусвојине на ствари или непокретности. Имајући у виду наведено, Уставни суд не може закључити да се чланом 163. Закона о ванпарничном поступку, којим се предлагач упућује на парницу, на њега ставља претјеран терет, нити му се отежава приступ суду јер он има правни интерес за диобу ствари или непокретности, па слиједом тога и правни интерес за подношење тужбе у парничном поступку у којем ће доказати своје право.

20. У контексту наведеног, Уставни суд примјећује да подносилац захтјева изражава и свој став у погледу тога како треба регулисати такву ситуацију, те закључује да члан 163. Закона о ванпарничном поступку "у том дијелу нема квалитет закона". У односу на навод подносиоца захтјева да би доказивање требало бити на странци која оспорава право, Уставни суд напомиње да није на Уставном суду да утврђује на коме би требао бити терет за покретање парничног поступка, већ једино да оцијени да ли важеће одредбе стављају несразмјеран терет на предлагача. У вези с тим, разматрајући наводе подносиоца захтјева којима указује на одредбе члана 242. Закона о насљеђивању, Уставни суд указује да специфичне процедуре прописане тим законом нису примјењиве на ванпарнични поступак, због чега садржај те одредбе не може аналогно примјенити у конкретном случају. Слиједом тога, разматрајући питање квалитета те одредбе, Уставни суд примјећује да се ради о јасној и прецизној одредби која указује на лице које треба покренути парнични поступак, разлоге због којих треба покренути тај поступак, те рок за покретање парнице и посљедице непокретања парнице. Законодавац није дао одговор на захтјев у којем би евентуално разјаснио разлоге због којих је прописано да је предлагач дужан покренути парницу, а не друга странка. Међутим, Уставни суд примјећује и да је у другим одредбама Закона о ванпарничном поступку које се тичу уређења имовинских односа (види тачку 6. одлуке) прописано да се предлагач упућује да покрене парницу, као што је то код управљања и коришћења заједничким стварима (члан 158) и уређења међа (члан 173). Стога, Уставни суд закључује да члан 163. Закона о ванпарничном поступку посједује потребан квалитет у погледу одређености, јасноће и прецизности (*op. cit.*, V-16/18, тачка 41).

21. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да је члан 163. Закона о ванпарничном поступку у складу са

чланом II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције.

VII. Закључак

22. Уставни суд закључује да у захтјеву нема ништа што указује да члан 163. Закона о ванпарничном поступку није у складу са чланом II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. Европске конвенције будући да се ради о разумљивој одредби која јасно одређује лице које треба покренути парнични поступак ради рјешавања питања која су постала спорна у ванпарничном поступку, при чему такво регулисање не онемогућава нити отежава приступ суду те омогућава предлагачу да у пуном обиму у парничном поступку оствари своје право.

23. На основу члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

24. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ђеман, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-19/25**, рјешавајући захтјев **Опćинског суда у Завидовићима, Одјелjenje у Маглају (судија Борис Сунарић)**, на основу члана VI/3.c) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка b) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – прећишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ђеман, предсједник
Valerija Galić, потпредсједница
Angelika Nußberger, потпредсједница
Helen Keller, суткиња
Ledi Bianku, судија
Marin Vukoja, судија
Larisa Velić, суткиња
на сједници одржаној 14. маја 2026. године donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Одлучујући о захтјеву **Опćинског суда у Завидовићима, Одјелjenje у Маглају (судија Борис Сунарић)**, за оцјену усклађености члана 163. Закона о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Завршне одредбе Закона о насљеђивању у FBiH и 11/21),

утврђује се да је члан 163. Закона о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Завршне одредбе Закона о насљеђивању у FBiH и 11/21) у складу са чланом II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Опćински суд у Завидовићима, Одјелjenje у Маглају (судија Борис Сунарић; у даљњем тексту: подносилац захтјева), поднио је 20. маја 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену усклађености члана 163. Закона о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 2/98,

39/04, 73/05, 80/14 – Završne odredbe Zakona o nasljeđivanju u FBiH¹ i 11/21) sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. stav (2) Pravila Ustavnog suda, od Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda) i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predstavnički dom) zatraženo je 2. juna 2025. godine da dostave odgovor na zahtjev.

3. Dom naroda i Predstavnički dom u ostavljenom roku nisu dostavili odgovore na zahtjev.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je pokrenut zahtjev

4. Podnosilac zahtjeva je naveo da se pred Općinskim sudom u Zavidovićima, Odjeljenje u Maglaju, vodi vanparnični postupak broj 42 I V 022118 24 V po prijedlogu predlagača radi diobe dvije nekretnine u suvlasništvu. Dalje je naveo da je jedna od protivnica predlagača u odgovoru na prijedlog osporila pravo suvlasništva ostalih diobnika, tvrdeći da je ona jedina vlasnica jedne od nekretnina. Stoga je sud u odnosu na tu nekretninu rješenjem od 21. aprila 2025. godine razdvojio postupak i odredio da se vodi pod novim brojem 42 I V 022834 25 V. U obrazloženju rješenja sud je ukazao da je sporno pravo na stvari koja je predmet diobe, te da je potrebno prekinuti vanparnični postupak u odnosu na tu nekretninu i uputiti predlagača da pokrene parnicu kako to propisuje član 163. Zakona o vanparničnom postupku. Postupak će se nastaviti u odnosu na drugu nekretninu.

b) Navodi iz zahtjeva

5. Podnosilac zahtjeva navodi da član 163. Zakona o vanparničnom postupku nije u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. Evropske konvencije jer se navedenom zakonskom odredbom isključivo na predlagača stavlja "pretjeran teret" pokretanja parnice i dokazivanja nečega što je izvjesno i zasnovano na važećoj zemljišnoknjižnoj evidenciji ili drugoj evidenciji. Smatra da teret pokretanja parnice i dokazivanja treba da bude na stranci koja dovodi u sumnju i osporava važeću zemljišnoknjižnu evidenciju i koja je u takvoj situaciji dužna da podnese protivužbu ili pokrene parnični postupak za utvrđivanje isključivog vlasništva. Podnosilac zahtjeva navodi da član 163. Zakona o vanparničnom postupku predstavlja odstupanje od općeg pravila da je činjenice dužna da dokaže stranka koja tvrdi da one postoje (pozitivne činjenice). Ističe da se na predlagača prebacuje nepotreban teret pokretanja parnice i izlaganja troškovima isključivo zbog toga što se nalazi u procesnom položaju predlagača, tj. pokretača postupka. Kao primjer kako navedena situacija može biti pravilno riješena, podnosilac zahtjeva ukazuje na član 242. stav 1. Zakona o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o nasljeđivanju), kojim je propisano: "Sud će uputiti na parnicu ili upravni postupak stranku čije pravo smatra manje vjerovatnim". Ističe da je članom 163. Zakona o vanparničnom postupku stvorena nepotrebna zakonska obaveza koja nije zasnovana na razlozima pravičnosti, što je u suprotnosti s garancijama prava na pravično suđenje, pa stoga ta odredba u tom dijelu nema kvalitet zakona.

IV. Relevantni propisi

6. **Zakon o vanparničnom postupku** ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 2/98, 39/04, 73/05 80/14 – Završne odredbe Zakona o nasljeđivanju u FBiH i 11/21) u relevantnom dijelu glasi:

I – OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom utvrđuju se pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o osobnim, obiteljskim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranke u postupku mogu primijeniti odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak (u daljnjem tekstu: Zakon o parničnom postupku).

Član 22.

Ako su među sudionicima postupka sporne činjenice važne za rješenje prethodnog pitanja, sud će ih uputiti da u određenom roku pokrene parnicu ili postupak pred upravnim organom radi rješenja spornog prava, odnosno pravnog odnosa.

Na parnicu, odnosno na postupak pred upravnim organom sud će uputiti onog sudionika čije pravo smatra manje vjerovatnim, ako zakonom nije drugačije određeno.

IV – UREĐENJE IMOVINSKIH ODNOSA

3. Upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima

[...]

Član 158. st. 1. i 2.

Kad je među zainteresiranim osobama sporno pravo na stvar koja je predmet postupka ili je sporan obim prava, sud će uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu ili postupak pred upravnim organom radi rješavanja spornog prava, odnosno pravnog odnosa, a vanparnični postupak će prekinuti.

Ako predlagač ne pokrene postupak u roku iz stava 1. ovog člana, smatrat će se da je prijedlog povučen.

4. Dioba stvari i nekretnina u suvlasništvu

Član 161.

U postupku diobe stvari i nekretnina u suvlasništvu sud odlučuje o diobi i načinu diobe stvari i nekretnina.

Član 162.

Postupak diobe stvari i nekretnina u suvlasništvu može prijedlogom pokrenuti suvlasnik, a prijedlog mora obuhvatiti sve suvlasnike.

Prijedlog sadrži podatke o predmetu diobe, veličini dijela i o drugim stvarnim pravima svakog suvlasnika.

Za nepokretnost moraju se navesti zemljišno-knjižni ili katastarski podaci i priložiti odgovarajući pismeni dokazi o pravu vlasništva, pravu služnosti i drugim stvarnim pravima, kao i o posjedu nepokretnosti.

Prijedlog se podnosi sudu na čijem se području stvar ili nekretnina nalazi, a ako se stvari ili nekretnina u suvlasništvu nalaze na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Član 163.

Ako sud, postupajući po prijedlogu, utvrdi da je među suvlasnicima sporno pravo na stvarima koje su predmet diobe ili pravo na imovini, da je sporna veličina dijela u stvarima, odnosno imovini u suvlasništvu ili da je sporno koje stvari, odnosno prava ulaze u nekretninu u suvlasništvu, prekinut će postupak i uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu.

¹ Odredbe čl. od 91. do 145. Zakona o vanparničnom postupku ("Službene novine FBiH" br. 2/1998, 39/2004 i 73/2005) prestale su da važe danom početka primjene Zakona o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" broj 80/2014), odnosno 10. januara 2015. godine.

Ako predlagač u roku iz stava 1. ovog člana ne pokrene parnicu, smatrat će se da je prijedlog povučen.

5. Uređenje međa

[...]

Član 173.

Ako među sudionicima postoji spor o međašnjoj površini čija vrijednost prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, a ne postignu sporazum u smislu stava 3. člana 172. ovog zakona, sud će predlagača uputiti na parnicu i obustavit će vanparnični postupak.

V. Dopustivost

7. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda.

8. Član VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je prosljedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini u pogledu toga da li je zakon, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim Ustavom, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

9. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Općinski sud u Zavidovićima, Odjeljenje u Maglaju (sudija Boris Sunarić), što znači da je zahtjev podnijelo ovlašteno lice iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. novembra 2010. godine, tač. 7–14, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti odredbe člana 163. Zakona o vanparničnom postupku, te da od važenja te odredbe zavisi odluka redovnog suda u postupku. Iz toga slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

10. Podnosilac zahtjeva smatra da član 163. Zakona o vanparničnom postupku nije u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije. Ukazuje da se navedenom zakonskom odredbom isključivo na predlagača stavlja "pretjeran teret" pokretanja parnice umjesto na protivpredlagača koji dovodi u sumnju i osporava važeću zemljišnoknjižnu evidenciju. Smatra da član 163. Zakona o vanparničnom postupku predstavlja odstupanje od općeg pravila da je činjenice dužna da dokaže stranka koja tvrdi da one postoje (pozitivne činjenice). Ističe da je članom 163. Zakona o vanparničnom postupku stvorena nepotrebna zakonska obaveza koja nije zasnovana na razlozima pravičnosti, što je u suprotnosti s garancijama prava na pravično suđenje, pa stoga ta odredba u tom dijelu nema kvalitet zakona. Imajući u vidu suštinu navoda podnosioca zahtjeva, Ustavni sud će ispitati da li je navedena odredba u skladu s garancijama prava na pravično suđenje.

11. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

12. Član 6. stav 1. Evropske konvencije glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom. [...].

13. Kada je u pitanju primjenjivost garancija prava na pravično suđenje na vanparnične postupke, Ustavni sud ukazuje na praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) da postupak koji sadrži mješavinu parničnih i vanparničnih aspekata može biti obuhvaćen područjem primjene člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi Evropski sud, *Omdahl protiv Norveške*, presuda od 22. aprila 2021. godine, predstavka broj 46371/18, tačka 47, postupak koji se odnosio na raspodjelu ostavine preminulog lica među nasljednicima). Međutim, član 6. Evropske konvencije ne primjenjuje se na vanparnični i jednostrani postupak koji ne uključuje suprotstavljene strane i koji je dostupan samo u slučaju kada ne postoji spor o pravima (vidi Evropski sud, *Alaverdyan protiv Armenije*, odluka od 24. augusta 2010. godine, predstavka broj 4523/04, tačka 35). U pogledu postupka za diobu nekretnine, Ustavni sud podsjeća da je u svojoj praksi utvrdio da je vanparnični postupak diobe nekretnina građanskopravne prirode, pa je član 6. stav 1. Evropske konvencije primjenjiv (vidi Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. AP-330/13 od 20. aprila 2016. godine, tačka 23, i AP-264/07 od 3. jula 2009. godine, tačka 31, dostupne na www.ustavnisud.ba, te *mutatis mutandis*, Evropski sud, *Stoensescu protiv Rumunije*, presuda od 28. februara 2023. godine, predstavka broj 14166/19, tačka 29).

14. Ustavni sud dalje ukazuje da član 6. stav 1. Evropske konvencije u građanskom aspektu prava na pravično suđenje, koje je relevantno za konkretni predmet, štiti principe koji garantiraju procesna prava stranaka u postupku, odnosno pravo na nezavisan i nepristrasan, zakonom ustanovljen sud, javnu raspravu i suđenje u razumnom roku. Kako prava garantirana članom 6. stav 1. Evropske konvencije ne bi bila iluzorna i teorijska, razvili su se, prvenstveno u praksi Evropskog suda, elementi prava na pravično suđenje koji jasno determiniraju pravo svakog pojedinca da sud u kontradiktornom postupku donese odluku, i to odluku koja je obrazložena. U tom pravcu, Ustavni sud podsjeća da pravo na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije osigurava, između ostalog, svakome pravo da svoj zahtjev u vezi s građanskim pravima i obavezama iznese pred sud ili "tribunal". Na taj način ta odredba sadrži "pravo na sud", iako ono nije eksplicitno navedeno u odredbi člana 6. stav 1. Evropske konvencije, a "pravo na pristup sudu" samo je jedan element tog prava bez kojeg ne bi bilo moguće uživanje u drugim garancijama propisanim navedenom odredbom. Naime, principi pravičnosti, javnosti i ekspeditivnosti sudskog postupka ne bi imali nikakve vrijednosti ukoliko se sudski postupak ne bi mogao pokrenuti. Osim toga, teško bi bilo zamisliti vladavinu prava kao osnovni princip prava na pravično suđenje bez mogućnosti pokretanja postupka pred sudom ili "tribunalom", pa se neće smatrati da je pravo na pristup sudu djelotvorno ako u nacionalnom pravu postoje procesne smetnje kojima se *de facto* lice onemogućava da podnese tužbu sudu (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-8/12 od 23. novembra 2012. godine, tačka 16, dostupna na www.ustavnisud.ba, s referencama na drugu praksu Evropskog i Ustavnog suda).

15. Dalje, Ustavni sud ukazuje da, prema stavovima Evropskog suda, koje podržava i Ustavni sud, pravo na pristup sudu mora biti "praktično i učinkovito", a ne "teorijsko ili iluzorno". To se naročito odnosi na jamstva predviđena članom 6. Evropske konvencije s obzirom na istaknuto mjesto koje pravo na

pošteno suđenje zauzima u demokratskom društvu. Međutim, pravo na pristup sudu nije apsolutno, već može biti podvrgnuto ograničenjima. Takva se ograničenja dopuštaju implicitno budući da pravo na pristup sudu po samoj svojoj naravi zahtijeva regulaciju države, a takva regulacija može se razlikovati u smislu vremena i mjesta, zavisno od potreba i sredstava zajednice i pojedinaca. Prilikom određivanja te regulacije države ugovornice uživaju određenu slobodu procjene. Iako Evropski sud donosi konačnu odluku o pitanju poštovanja zahtjeva iz Evropske konvencije, Evropski sud naglašava da nije uloga tog suda da zamijeni domaće vlasti u procjenjivanju onoga što je najbolja politika u tom području. Međutim, primijenjena ograničenja ne smiju ograničiti ili umanjiti pristup koji se pojedincu nalazi na raspolaganju na takav način ili u obimu koji umanjuje samu suštinu prava. Dalje, ograničenje neće biti spojivo sa članom 6. stav 1. ako ne teži legitimnom cilju te ako ne postoji razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i legitimnog cilja koji se nastoji ostvariti (vidi Evropski sud, *Zubac protiv Hrvatske*, presuda od 5. aprila 2018. godine, predstavka broj 40160/12, tač. 77. i 78. s referencama na drugu praksu Evropskog suda).

16. Prije razmatranja navoda podnosioca zahtjeva, Ustavni sud napominje da u predmetima iz apstraktne nadležnosti iz člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, što se primjenjuje i prilikom odlučivanja u predmetima incidentalne kontrole ustavnosti prema članu VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, ispituje osporenu zakonsku odredbu u odnosu na njen sadržaj koji je napisan u zakonu. Ustavni sud je u svojoj dosadašnjoj praksi više puta naglasio da neće ulaziti u ispitivanje toga kako bi se osporena zakonska odredba mogla primjenjivati u praksi ili koje bi posljedice mogle nastati prilikom praktične primjene. Stoga, kada se ispitivanje ograničava samo na tekst osporene odredbe veoma je teško ispitati da li je došlo do povrede prava na pravično suđenje jer se poštovanje ili nepoštovanje člana 6. Evropske konvencije, koji detaljno propisuje niz proceduralnih garancija, efektno može ispitati tek nakon provedenog postupka u cjelini. Jedino što Ustavni sud može ispitati jeste da li osporena odredba eksplicitno isključuje neki od principa koje sadrži član 6. stav 1. Evropske konvencije, a koji su pobrojani u prethodnom dijelu obrazloženja (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-16/18* od 28. marta 2019. godine, tač. 64. i 65, dostupna na www.ustavnisud.ba).

17. U skladu s tim, Ustavni sud smatra da je potrebno razmotriti da li član 163. Zakona o vanparničnom postupku, iako formalno ne isključuje pravo na pristup sudu, uspostavlja takav procesni teret koji je očigledno nerazmjern legitinmnom cilju i koji bi mogao dovesti do faktičkog onemogućavanja ili pretjeranog otežavanja ostvarivanja tog prava, odnosno narušavanja same suštine prava na pristup sudu.

18. U tom kontekstu, Ustavni sud podsjeća da Zakon o vanparničnom postupku utvrđuje pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima koji se prema zakonu rješavaju u vanparničnom postupku. Odredbe tog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranke u postupku mogu primijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku (vidi tačku 6. odluke). U pogledu osporenog člana 163. Zakona o vanparničnom postupku koji se odnosi na diobu stvari i nekretnina u suvlasništvu, Ustavni sud primjećuje da iz sadržaja same odredbe

proizlazi da se u slučaju spora u pogledu prava na stvari/imovini, veličine dijela u stvarima/imovini ili koje stvari, odnosno prava ulaze u nekretninu u suvlasništvu vanparnični postupak mora prekinuti i taj spor riješiti u parničnom postupku. Dakle, cilj takvog zakonskog rješenja je da se u vanparničnom postupku može odlučiti samo o diobi i načinu diobe stvari i nekretnine, a da se eventualni spor mora riješiti u parničnom postupku. Stoga je i dio odredbe u kojoj je propisano da će sud uputiti predlagača da pokrene parnicu u skladu sa suštinom Zakona o vanparničnom postupku. Slijedom navedenog, Ustavni sud zaključuje da član 163. Zakona o vanparničnom postupku teži legitimnom cilju, tj. brzom i efikasnom uređenju odnosa ili interesa na način kojim se strankama ne onemogućava ili otežava ostvarivanje njihovog prava ili interesa.

19. Podnosilac zahtjeva navodi da osporeni član nije u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije jer se navedenom zakonskom odredbom isključivo na predlagača stavlja "pretjeran teret" pokretanja parnice i dokazivanja nečega što je izvjesno i zasnovano na važećoj zemljišnoknjižnoj evidenciji ili drugoj evidenciji. Polazeći od navedenog, Ustavni sud će razmotriti i da li osporeno zakonsko rješenje, odnosno obaveza predlagača da pokrene parnični postupak za njega predstavlja pretjeran teret koji bi mogao dovesti do faktičkog onemogućavanja ili pretjeranog otežavanja ostvarivanja prava na pristup sudu. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da se takvim odredbama, u suštini, omogućava strankama iz vanparničnog postupka da prema pravilima parničnog postupka, koji osigurava niz proceduralnih garancija, rasprave sporna pitanja i dokažu svoje tvrdnje. Naime, takve odredbe u Zakonu o vanparničnom postupku formulirane su radi što veće efikasnosti vanparničnog postupka i namjere zakonodavca da se u okviru tog postupka ne vode sporovi. Zbog toga se, u pravilu, u slučaju spora stranke upućuju na parnični postupak radi razrješenja spornih pitanja (vidi čl. 158. i 173. Zakona o vanparničnom postupku). U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je predlagač taj koji inicira vanparnični postupak jer ima neposredan interes za diobu stvari ili nekretnine, što opravdava njegovu obavezu na pokretanje parnice i ne čini teret neopravdano pretjeranim. Dakle, on može u parničnom postupku, koji mu je u potpunosti dostupan, iznijeti svoje navode i predložiti dokaze te nesporno dokazati svoje pravo suvlasništva na stvari ili nekretnini. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ne može zaključiti da se članom 163. Zakona o vanparničnom postupku, kojim se predlagač upućuje na parnicu, na njega stavlja pretjeran teret, niti mu se otežava pristup sudu jer on ima pravni interes za diobu stvari ili nekretnine, pa slijedom toga i pravni interes za podnošenje tužbe u parničnom postupku u kojem će dokazati svoje pravo.

20. U kontekstu navedenog, Ustavni sud primjećuje da podnosilac zahtjeva izražava i svoj stav u pogledu toga kako treba regulirati takvu situaciju, te zaključuje da član 163. Zakona o vanparničnom postupku "u tom dijelu nema kvalitet zakona". U odnosu na navod podnosioca zahtjeva da bi dokazivanje trebalo biti na stranci koja osporava pravo, Ustavni sud napominje da nije na Ustavnom sudu da utvrđuje na kome bi trebao biti teret za pokretanje parničnog postupka, već jedino da ocijeni da li važeće odredbe stavljaju nerazmjern teret na predlagača. U vezi s tim, razmatrajući navode podnosioca zahtjeva kojima ukazuje na odredbe člana 242. Zakona o nasljeđivanju, Ustavni sud ukazuje da specifične procedure propisane tim zakonom nisu primjenjive na vanparnični postupak, zbog čega sadržaj te odredbe ne može analogno primijeniti u konkretnom slučaju. Slijedom toga,

razmatrajući pitanje kvaliteta te odredbe, Ustavni sud primjećuje da se radi o jasnoj i preciznoj odredbi koja ukazuje na lice koje treba pokrenuti parnični postupak, razloge zbog kojih treba pokrenuti taj postupak, te rok za pokretanje parnice i posljedice nepokretanja parnice. Zakonodavac nije dao odgovor na zahtjev u kojem bi eventualno razjasnio razloge zbog kojih je propisano da je predlagač dužan pokrenuti parnicu, a ne druga stranka. Međutim, Ustavni sud primjećuje i da je u drugim odredbama Zakona o vanparničnom postupku koje se tiču uređenja imovinskih odnosa (vidi tačku 6. odluke) propisano da se predlagač upućuje da pokrene parnicu, kao što je to kod upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima (član 158) i uređenja međa (član 173). Stoga, Ustavni sud zaključuje da član 163. Zakona o vanparničnom postupku posjeduje potreban kvalitet u pogledu određenosti, jasnoće i preciznosti (*op. cit.*, U-16/18, tačka 41).

21. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da je član 163. Zakona o vanparničnom postupku u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije.

VII. Zaključak

22. Ustavni sud zaključuje da u zahtjevu nema ništa što ukazuje da član 163. Zakona o vanparničnom postupku nije u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. Evropske konvencije budući da se radi o razumljivoj odredbi koja jasno određuje lice koje treba pokrenuti parnični postupak radi rješavanja pitanja koja su postala sporna u vanparničnom postupku, pri čemu takvo reguliranje ne onemogućava niti otežava pristup sudu te omogućava predlagaču da u punom obimu u parničnom postupku ostvari svoje pravo.

23. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

24. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-19/25**, rješavajući zahtjev **Općinskog suda u Zavidovićima, Odjeljenje u Maglaju (sudac Boris Sunarić)**, na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja

na sjednici održanoj 14. svibnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Općinskog suda u Zavidovićima, Odjeljenje u Maglaju (sudac Boris Sunarić)**, za ocjenu usklađenosti članka 163. Zakona o izvanparničnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Završne odredbe Zakona o nasljeđivanju u FBiH i 11/21),

utvrđuje se da je članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Završne odredbe Zakona o nasljeđivanju u FBiH i 11/21) u skladu sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Općinski sud u Zavidovićima, Odjeljenje u Maglaju (sudac Boris Sunarić; u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), podnio je 20. svibnja 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu usklađenosti članka 163. Zakona o izvanparničnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 – Završne odredbe Zakona o nasljeđivanju u FBiH¹ i 11/21) sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, od Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda) i Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zastupnički dom) zatraženo je 2. lipnja 2025. godine da dostave odgovor na zahtjev.

3. Dom naroda i Zastupnički dom u ostavljenom roku nisu dostavili odgovore na zahtjev.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je pokrenut zahtjev

4. Podnositelj zahtjeva je naveo da se pred Općinskim sudom u Zavidovićima, Odjeljenje u Maglaju, vodi izvanparnični postupak broj 42 I V 022118 24 V po prijedlogu predlagača radi diobe dvije nekretnine u suvlasništvu. Dalje je naveo da je jedna od protivnica predlagača u odgovoru na prijedlog osporila pravo suvlasništva ostalih diobnika, tvrdeći da je ona jedina vlasnica jedne od nekretnina. Stoga je sud u odnosu na tu nekretninu rješenjem od 21. travnja 2025. godine razdvojio postupak i odredio da se vodi pod novim brojem 42 I V 022834 25 V. U obrazloženju rješenja sud je ukazao da je sporno pravo na stvari koja je predmet diobe, te da je potrebno prekinuti izvanparnični postupak u odnosu na tu nekretninu i uputiti predlagača da pokrene parnicu kako to propisuje članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku. Postupak će se nastaviti u odnosu na drugu nekretninu.

b) Navodi iz zahtjeva

5. Podnositelj zahtjeva navodi da članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku nije u skladu sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. Europske konvencije jer se navedenom zakonskom odredbom isključivo na predlagača stavlja "pretjeran teret" pokretanja parnice i dokazivanja nečega što je izvjesno i utemeljeno na važećoj zemljišnoknjižnoj evidenciji ili drugoj evidenciji. Smatra da teret pokretanja parnice i dokazivanja treba biti na stranci koja dovodi u sumnju i osporava važeću zemljišnoknjižnu evidenciju i koja je u takvoj situaciji dužna

¹ Odredbe čl. od 91. do 145. Zakona o izvanparničnom postupku ("Službene novine FBiH" br. 2/1998, 39/2004 i 73/2005) prestale su važiti danom početka primjene Zakona o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" broj 80/2014), odnosno 10. siječnja 2015. godine.

podnijeti protutužbu ili pokrenuti parnični postupak za utvrđivanje isključivog vlasništva. Podnositelj zahtjeva navodi da članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku predstavlja odstupanje od općeg pravila da je činjenice dužna dokazati stranka koja tvrdi da one postoje (pozitivne činjenice). Ističe da se na predlagača prebacuje nepotreban teret pokretanja parnice i izlaganja troškovima isključivo zbog toga što se nalazi u procesnom položaju predlagača, tj. pokretača postupka. Kao primjer kako navedena situacija može biti pravilno riješena, podnositelj zahtjeva ukazuje na članak 242. stavak 1. Zakona o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o nasljeđivanju), kojim je propisano: "Sud će uputiti na parnicu ili upravni postupak stranku čije pravo smatra manje vjerovatnim". Ističe da je člankom 163. Zakona o izvanparničnom postupku stvorena nepotrebna zakonska obveza koja nije utemeljena na razlozima pravičnosti, što je u suprotnosti s garancijama prava na pravično suđenje, pa stoga ta odredba u tom dijelu nema kvalitetu zakona.

IV. Relevantni propisi

6. **Zakon o izvanparničnom postupku** ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 2/98, 39/04, 73/05 80/14 – Završne odredbe Zakona o nasljeđivanju u FBiH i 11/21) u relevantnom dijelu glasi:

I – OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom utvrđuju se pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o osobnim, obiteljskim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima, koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku, a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranke u postupku mogu primijeniti odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak (u daljem tekstu: Zakon o parničnom postupku).

Članak 22.

Ako su među sudionicima postupka sporne činjenice važne za rješenje prethodnog pitanja, sud će ih uputiti da u određenom roku pokrenu parnicu ili postupak pred upravnim organom radi rješenja spornog prava, odnosno pravnog odnosa.

Na parnicu, odnosno na postupak pred upravnim organom sud će uputiti onog sudionika čije pravo smatra manje vjerovatnim, ako zakonom nije drugačije određeno.

IV – UREĐENJE IMOVINSKIH ODNOSA

3. Upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima

[...]

Članak 158. st. 1. i 2.

Kad je među zainteresiranim osobama sporno pravo na stvar koja je predmet postupka ili je sporan obim prava, sud će uputiti predlagatelja da u roku od 15 dana pokrene parnicu ili postupak pred upravnim organom radi rješavanja spornog prava, odnosno pravnog odnosa, a vanparnični postupak će prekinuti.

Ako predlagatelj ne pokrene postupak u roku iz stavka 1. ovog članka, smatrat će se da je prijedlog povučen.

4. Dioba stvari i nekretnina u suvlasništvu

Članak 161.

U postupku diobe stvari i nekretnina u suvlasništvu sud odlučuje o diobi i načinu diobe tih stvari i nekretnina.

Članak 162.

Postupak diobe stvari i nekretnina u suvlasništvu može prijedlogom pokrenuti suvlasnik, a prijedlog mora obuhvatiti sve suvlasnike.

Prijedlog sadrži podatke o predmetu diobe, veličini dijela i o drugim stvarnim pravima svakog suvlasnika.

Za nepokretnost moraju se navesti zemljišno-knjižni ili katastarski podaci i priložiti odgovarajući pismeni dokazi o pravu vlasništva, pravu služnosti i drugim stvarnim pravima, kao i o posjedu nepokretnosti.

Prijedlog se podnosi sudu na čijem se području stvar ili nekretnina nalazi, a ako se stvari ili nekretnina u suvlasništvu nalaze na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Članak 163.

Ako sud, postupajući po prijedlogu, utvrdi da je među suvlasnicima sporno pravo na stvarima koje su predmet diobe ili pravo na imovini, sporna je veličina dijela u stvarima, odnosno imovini u suvlasništvu ili je sporno koje stvari, odnosno prava ulaze u nekretninu u suvlasništvu, prekinut će postupak i uputiti predlagatelja da u roku od 15 dana pokrene parnicu.

Ako predlagatelj u roku iz stavka 1. ovog članka ne pokrene parnicu, smatrat će se da je prijedlog povučen.

5. Uređenje međa

[...]

Članak 173.

Ako među sudionicima postoji spor o međašnjoj površini čija vrijednost prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, a ne postignu sporazum u smislu stavka 3. članka 172. ovog zakona, sud će predlagatelja uputiti na parnicu i obustavit će vanparnični postupak.

V. Dopustivost

7. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda.

8. Članak VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud će imati nadležnost za pitanja koja mu podnese bilo koji sud u Bosni i Hercegovini, a koja se tiču toga je li neki zakon o čijoj valjanosti ovisi njegova odluka sukladno ovom Ustavu, s Europskom konvencijom za ljudska prava i temeljne slobode i njezinim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili koja se tiču postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

9. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Općinski sud u Zavidovićima, Odjeljenje u Maglaju (sudac Boris Sunarić), što znači da je zahtjev podnijela ovlaštena osoba iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. studenog 2010. godine, toč. 7–14., objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti odredbe članka 163. Zakona o izvanparničnom postupku, te da o važenju te odredbe ovisi odluka redovnog suda u postupku. Iz toga slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

10. Podnositelj zahtjeva smatra da članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku nije u skladu sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije. Ukazuje da se navedenom zakonskom odredbom isključivo na predlagača stavlja "pretjeran teret" pokretanja parnice umjesto na protupredlagača koji dovodi u sumnju i osporava važeću zemljišnoknjižnu evidenciju. Smatra da članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku predstavlja odstupanje od općeg pravila da je činjenice dužna dokazati stranka koja tvrdi da one postoje (pozitivne činjenice). Ističe da je člankom 163. Zakona o izvanparničnom postupku stvorena nepotrebna zakonska obveza koja nije utemeljena na razlozima pravičnosti, što je u suprotnosti s garancijama prava na pravično suđenje, pa stoga ta odredba u tom dijelu nema kvalitetu zakona. Imajući u vidu suštinu navoda podnosioca zahtjeva, Ustavni sud će ispitati je li navedena odredba u skladu s garancijama prava na pravično suđenje.

11. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivične postupke.

12. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obveza ili kaznene optužbe protiv njega, svatko ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim sudom ustanovljenim zakonom. [...].

13. Kada je u pitanju primjenjivost garancija prava na pravično suđenje na izvanparnične postupke, Ustavni sud ukazuje na praksu Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) da postupak koji sadrži mješavinu parničnih i izvanparničnih aspekata može biti obuhvaćen područjem primjene članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi Europski sud, *Omdahl protiv Norveške*, presuda od 22. travnja 2021. godine, predstavka broj 46371/18, točka 47., postupak koji se odnosio na raspodjelu ostavine preminule osobe među nasljednicima). Međutim, članak 6. Europske konvencije ne primjenjuje se na izvanparnični i jednostrani postupak koji ne uključuje suprotstavljene strane i koji je dostupan samo u slučaju kada ne postoji spor o pravima (vidi Europski sud, *Alaverdyan protiv Armenije*, odluka od 24. kolovoza 2010. godine, predstavka broj 4523/04, točka 35.). U pogledu postupka za diobu nekretnine, Ustavni sud podsjeća da je u svojoj praksi utvrdio da je izvanparnični postupak diobe nekretnina građanskopravne prirode, pa je članak 6. stavak 1. Europske konvencije primjenjiv (vidi Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. *AP-330/13* od 20. travnja 2016. godine, točka 23., i *AP-264/07* od 3. srpnja 2009. godine, točka 31., dostupne na www.ustavnisud.ba, te *mutatis mutandis*, Europski sud, *Stoensescu protiv Rumunjske*, presuda od 28. veljače 2023. godine, predstavka broj 14166/19, točka 29.).

14. Ustavni sud dalje ukazuje da članak 6. stavak 1. Europske konvencije u građanskom aspektu prava na pravično suđenje, koje je relevantno za konkretni predmet, štiti načela koja garantiraju procesna prava stranaka u postupku, odnosno pravo na neovisan i nepristran, zakonom ustanovljen sud, javnu raspravu i suđenje u razumnom roku. Kako prava garantirana člankom 6. stavak 1. Europske konvencije ne bi bila iluzorna i teorijska, razvili su se, prvenstveno u praksi Europskog suda, elementi prava na pravično suđenje koji jasno determiniraju pravo svakog pojedinca da sud u kontradiktornom postupku donese odluku, i to odluku koja je obrazložena. U tom pravcu, Ustavni sud podsjeća

da pravo na pravično suđenje iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije osigurava, između ostalog, svakome pravo da svoj zahtjev u svezi s građanskim pravima i obvezama iznese pred sud ili "tribunal". Na taj način ta odredba sadrži "pravo na sud", iako ono nije eksplicitno navedeno u odredbi članka 6. stavak 1. Europske konvencije, a "pravo na pristup sudu" samo je jedan element tog prava bez kojeg ne bi bilo moguće uživanje u drugim garancijama propisanim navedenom odredbom. Naime, načela pravičnosti, javnosti i ekspeditivnosti sudskog postupka ne bi imali nikakve vrijednosti ukoliko se sudski postupak ne bi mogao pokrenuti. Osim toga, teško bi bilo zamisliti vladavinu prava kao temeljno načelo prava na pravično suđenje bez mogućnosti pokretanja postupka pred sudom ili "tribunalom", pa se neće smatrati da je pravo na pristup sudu djelotvorno ako u nacionalnom pravu postoje procesne smetnje kojima se *de facto* osoba onemogućava da podnese tužbu sudu (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-8/12* od 23. studenog 2012. godine, točka 16., dostupna na www.ustavnisud.ba, s referencama na drugu praksu Europskog i Ustavnog suda).

15. Dalje, Ustavni sud ukazuje da, prema stavovima Europskog suda, koje podržava i Ustavni sud, pravo na pristup sudu mora biti "praktično i učinkovito", a ne "teorijsko ili iluzorno". To se naročito odnosi na jamstva predviđena člankom 6. Europske konvencije s obzirom na istaknuto mjesto koje pravo na pošteno suđenje zauzima u demokratskom društvu. Međutim, pravo na pristup sudu nije apsolutno, već može biti podvrgnuto ograničenjima. Takva se ograničenja dopuštaju implicitno budući da pravo na pristup sudu po samoj svojoj naravi zahtjeva regulaciju države, a takva regulacija može se razlikovati u smislu vremena i mjesta, ovisno o potrebama i sredstvima zajednice i pojedinaca. Prilikom određivanja te regulacije države ugovornice uživaju određenu slobodu procjene. Iako Europski sud donosi konačnu odluku o pitanju poštovanja zahtjeva iz Europske konvencije, Europski sud naglašava da nije uloga tog suda da zamijeni domaće vlasti u procjenjivanju onoga što je najbolja politika u tom području. Međutim, primijenjena ograničenja ne smiju ograničiti ili umanjiti pristup koji se pojedincu nalazi na raspolaganju na takav način ili u opsegu koji umanjuje samu suštinu prava. Dalje, ograničenje neće biti spojivo sa člankom 6. stavak 1. ako ne teži legitimnom cilju te ako ne postoji razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i legitimnog cilja koji se nastoji ostvariti (vidi Europski sud, *Zubac protiv Hrvatske*, presuda od 5. travnja 2018. godine, predstavka broj 40160/12, toč. 77. i 78. s referencama na drugu praksu Europskog suda).

16. Prije razmatranja navoda podnosioca zahtjeva, Ustavni sud napominje da u predmetima iz apstraktne nadležnosti iz članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, što se primjenjuje i prilikom odlučivanja u predmetima incidentalne kontrole ustavnosti prema članku VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, ispituje osporenu zakonsku odredbu u odnosu na njezin sadržaj koji je napisan u zakonu. Ustavni sud je u svojoj dosadašnjoj praksi više puta naglasio da neće ulaziti u ispitivanje toga kako bi se osporena zakonska odredba mogla primjenjivati u praksi ili koje bi posljedice mogle nastati prilikom praktične primjene. Stoga, kada se ispitivanje ograničava samo na tekst osporene odredbe veoma je teško ispitati je li došlo do povrede prava na pravično suđenje jer se poštovanje ili nepoštovanje članka 6. Europske konvencije, koji detaljno propisuje niz proceduralnih garancija, efektivno može ispitati tek nakon provedenog postupka u cjelini. Jedino što Ustavni sud može ispitati jeste isključuje li osporena odredba eksplicitno neko od načela koja sadrži članak 6.

stavak 1. Europske konvencije, a koja su pobrojana u prethodnom dijelu obrazloženja (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-16/18* od 28. ožujka 2019. godine, toč. 64. i 65., dostupna na www.ustavnisud.ba).

17. U skladu s tim, Ustavni sud smatra da je potrebno razmotriti uspostavlja li članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku, iako formalno ne isključuje pravo na pristup sudu, takav procesni teret koji je očigledno nerazmjern legitimum cilju i koji bi mogao dovesti do faktičkog onemogućavanja ili pretjeranog otežavanja ostvarivanja tog prava, odnosno narušavanja same suštine prava na pristup sudu.

18. U tom kontekstu, Ustavni sud podsjeća da Zakon o izvanparničnom postupku utvrđuje pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o osobnim, obiteljskim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima koji se prema zakonu rješavaju u izvanparničnom postupku. Odredbe tog Zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u izvanparničnom postupku a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranke u postupku mogu primijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku (vidi točku 6. odluke). U pogledu osporenog članka 163. Zakona o izvanparničnom postupku koji se odnosi na diobu stvari i nekretnina u suvlasništvu, Ustavni sud primjećuje da iz sadržaja same odredbe proizlazi da se u slučaju spora u pogledu prava na stvari/imovini, veličine dijela u stvarima/imovini ili koje stvari, odnosno prava ulaze u nekretninu u suvlasništvu izvanparnični postupak mora prekinuti i taj spor riješiti u parničnom postupku. Dakle, cilj takvog zakonskog rješenja je da se u izvanparničnom postupku može odlučiti samo o diobi i načinu diobe stvari i nekretnine, a da se eventualni spor mora riješiti u parničnom postupku. Stoga je i dio odredbe u kojoj je propisano da će sud uputiti predlagača da pokrene parnicu u skladu sa suštinom Zakona o izvanparničnom postupku. Slijedom navedenog, Ustavni sud zaključuje da članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku teži legitimnom cilju, tj. brzom i efikasnom uređenju odnosa ili interesa na način kojim se strankama ne onemogućava ili otežava ostvarivanje njihovog prava ili interesa.

19. Podnositelj zahtjeva navodi da osporeni članak nije u skladu sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije jer se navedenom zakonskom odredbom isključivo na predlagača stavlja "pretjeran teret" pokretanja parnice i dokazivanja nečega što je izvjesno i utemeljeno na važećoj zemljišnoknjižnoj evidenciji ili drugoj evidenciji. Polazeći od navedenog, Ustavni sud će razmotriti i predstavlja li osporeno zakonsko rješenje, odnosno obveza predlagača da pokrene parnični postupak za njega pretjeran teret koji bi mogao dovesti do faktičkog onemogućavanja ili pretjeranog otežavanja ostvarivanja prava na pristup sudu. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da se takvim odredbama, u suštini, omogućava strankama iz izvanparničnog postupka da prema pravilima parničnog postupka, koji osigurava niz proceduralnih garancija, rasprave sporna pitanja i dokažu svoje tvrdnje. Naime, takve odredbe u Zakonu o izvanparničnom postupku formulirane su radi što veće efikasnosti izvanparničnog postupka i namjere zakonodavca da se u okviru tog postupka ne vode sporovi. Zbog toga se, u pravilu, u slučaju spora stranke upućuju na parnični postupak radi razrješenja spornih pitanja (vidi čl. 158. i 173. Zakona o izvanparničnom postupku). U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je predlagač taj koji inicira izvanparnični postupak jer ima neposredan interes za diobu stvari ili nekretnine, što opravdava njegovu obvezu na pokretanje parnice i ne čini teret

neopravdano pretjeranim. Dakle, on može u parničnom postupku, koji mu je u potpunosti dostupan, iznijeti svoje navode i predložiti dokaze te nesporno dokazati svoje pravo suvlasništva na stvari ili nekretnini. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ne može zaključiti da se člankom 163. Zakona o izvanparničnom postupku, kojim se predlagač upućuje na parnicu, na njega stavlja pretjeran teret, niti mu se otežava pristup sudu jer on ima pravni interes za diobu stvari ili nekretnine, pa slijedom toga i pravni interes za podnošenje tužbe u parničnom postupku u kojem će dokazati svoje pravo.

20. U kontekstu navedenog, Ustavni sud primjećuje da podnositelj zahtjeva izražava i svoj stav u pogledu toga kako treba regulirati takvu situaciju, te zaključuje da članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku "u tom dijelu nema kvalitetu zakona". U odnosu na navod podnositelja zahtjeva da bi dokazivanje trebalo biti na stranci koja osporava pravo, Ustavni sud napominje da nije na Ustavnom sudu da utvrđuje na kome bi trebao biti teret za pokretanje parničnog postupka, već jedino da ocijeni stavljaju li važeće odredbe nerazmjern teret na predlagača. U svezi s tim, razmatrajući navode podnositelja zahtjeva kojima ukazuje na odredbe članka 242. Zakona o nasljeđivanju, Ustavni sud ukazuje da specifične procedure propisane tim Zakonom nisu primjenjive na izvanparnični postupak, zbog čega sadržaj te odredbe ne može analogno primijeniti u konkretnom slučaju. Slijedom toga, razmatrajući pitanje kvalitete te odredbe, Ustavni sud primjećuje da se radi o jasnoj i preciznoj odredbi koja ukazuje na osobu koja treba pokrenuti parnični postupak, razloge zbog kojih treba pokrenuti taj postupak, te rok za pokretanje parnice i posljedice nepokretanja parnice. Zakonodavac nije dao odgovor na zahtjev u kojem bi eventualno razjasnio razloge zbog kojih je propisano da je predlagač dužan pokrenuti parnicu, a ne druga stranka. Međutim, Ustavni sud primjećuje i da je u drugim odredbama Zakona o izvanparničnom postupku koje se tiču uređenja imovinskih odnosa (vidi točku 6. odluke) propisano da se predlagač upućuje da pokrene parnicu, kao što je to kod upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima (članak 158.) i uređenja međa (članak 173.). Stoga, Ustavni sud zaključuje da članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku posjeduje potrebnu kvalitetu u pogledu određenosti, jasnoće i preciznosti (*op. cit.*, *U-16/18*, točka 41.).

21. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da je članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku u skladu sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije.

VII. Zaključak

22. Ustavni sud zaključuje da u zahtjevu nema ništa što ukazuje da članak 163. Zakona o izvanparničnom postupku nije u skladu sa člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. Europske konvencije budući da se radi o razumljivoj odredbi koja jasno određuje osobu koja treba pokrenuti parnični postupak radi rješavanja pitanja koja su postala sporna u izvanparničnom postupku, pri čemu takvo reguliranje ne onemogućava niti otežava pristup sudu te omogućava predlagaču da u punom opsegu u parničnom postupku ostvari svoje pravo.

23. Na temelju članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

24. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, v. r.

832

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **У-24/25**, рјешавајући захтјев **Апелационог суда Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (судија Роберт Јовић)**, на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б), члана 59. ст. (1) и (2) и члана 61. ст. (2) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ђеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 14. маја 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву **Апелационог суда Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (судија Роберт Јовић)** за оцјену компатибилности члана 75. Закона о извршном поступку ("Службени гласник Брчко дистрикта" бр. 39/13, 47/17 и 2/21),

утврђује се да члан 75. Закона о извршном поступку ("Службени гласник Брчко дистрикта" бр. 39/13, 47/17 и 2/21) није у складу са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине.

У складу са чланом 61. став (2) Устава Босне и Херцеговине укида се члан 75. Закона о извршном поступку ("Службени гласник Брчко дистрикта" бр. 39/13, 47/17 и 2/21).

Укинути члан 75. Закона о извршном поступку ("Службени гласник Брчко дистрикта" бр. 39/13, 47/17 и 2/21), у складу са чланом 61. став (3) Правила Уставног суда, престаје да важи наредног дана од дана објављивања одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине".

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ**I. Увод**

1. Апелациони суд Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (судија Роберт Јовић; у даљњем тексту: подносилац захтјева) поднио је 7. августа 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену компатибилности члана 75. Закона о извршном поступку ("Службени гласник Брчко дистрикта" бр. 50/13, 47/17 и 2/21; у даљњем тексту: ЗИП) са чланом II/3.е) и к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) и чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију, те чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине и чланом 14. Европске конвенције у вези са чланом II/3.е) и к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције и чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од доносиоца оспореног закона Скупштине Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Скупштина)

затражено је 21. августа 2025. године да у року од 30 дана од пријема дописа достави одговор на захтјев.

3. Скупштина није доставила одговор на захтјев у остављеном року.

III. Захтјев**а) Предмет поводом којег је захтјев покренут**

4. Подносилац захтјева је навео да се пред Апелационим судом Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Апелациони суд) води жалбени поступак у извршном предмету тражилаца извршења (прво до седмог реда) против извршеника "Орис" д.о.о. Брчко (у даљњем тексту: извршеник) ради наплате дуга. Тражилац извршења првог реда "Банка Поштанска штедионица" а.д. Бања Лука (у даљњем тексту: тражилац извршења првог реда) 8. јула 2015. године поднио је приједлог за извршење на основу нотарски обрађеног уговора о заснивању хипотеке од 27. јуна 2014. године против извршеника на његовим непокретностима ради намирења новчаног потраживања у износу од 2.306.403,05 КМ, заједно с каматама. Првостепени суд је уважио приједлог те је 10. јула 2015. године донио рјешење о извршењу.

5. Треће лице у извршном поступку Р. М. је 20. маја 2016. године изјавило приговор против рјешења о извршењу. Закључком првостепеног суда од 20. јуна 2016. године треће лице Р. М. упућено је на покретање парничног поступка ради утврђења да је извршење недопуштено.

6. Треће лице Р. М. је 12. јула 2016. године поднијело тужбу Основном суду Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Основни суд) тражећи да се утврди да је извршење које је одређено рјешењем о извршењу од 10. јула 2015. године недопуштено те да се одреди мјера обезбјеђења којом би се одложило извршење. Поднеском од 9. марта 2017. године треће лице Р. М. је од извршног суда тражило да се извршење одложи до правоснажног окончања парничног поступка, што је првостепени суд рјешењем од 12. априла 2017. године одбио. Апелациони суд је одлуком од 14. септембра 2017. године уважио жалбу трећег лица Р. М., укинуо оспорено првостепено рјешење вративши предмет на поновно одлучивање. Основни суд је у поновном поступку рјешењем од 9. октобра 2017. године поново одбио захтјев трећег лица за одлагање извршења, али је другостепени суд по жалби трећег лица усвојио захтјев и одложио извршење до правоснажног окончања парничног поступка који се води код Основног суда.

7. Парнични поступак је правоснажно окончан пресудом Апелационог суда од 20. јуна 2023. године којом је у цијелости одбијен тужбени захтјев трећег лица Р. М. којим је тражено да се утврди да је извршење недопуштено. Првостепени извршни суд је након стицања услова на наставак извршног поступка донио закључак од 26. јула 2024. године којим је одредио рочиште за другу продају непокретности за 27. септембар 2024. године. Трећа лица у извршном поступку Ж. М. (суоснивач и директор извршеника) и "Logistics concept" д.о.о. Брчко су 15. односно 22. августа 2024. године поднијела захтјеве за одлагање извршења на основу члана 75. став 1. ЗИП-а до окончања парничних поступака које су покренула. Првостепени извршни суд је одбио захтјеве рјешењем од 30. септембра 2024. године. Трећа лица Ж. М. и "Logistics concept" д.о.о. Брчко поднијела су жалбе против првостепеног рјешења којим је одбијен захтјев за одлагање извршења. Предмет се

тренутно налази у фази одлучивања о жалби пред Апелационим судом.

8. Истовремено, првостепени суд је 30. септембра 2024. године одржао рочиште на којем је закључком утврдио да су извршеникове непокретности које су биле предмет извршења продате тражиоцу извршења првог реда, након чега је суд 9. октобра 2024. године донио рјешење о досуди. Рјешење о досуди оспорили су извршеник и трећа лица Ж. М. и "Logistics concept" д.о.о. Брчко.

9. Подносилац захтјева сматра да је за правилно одлучивање о жалбама трећих лица нужно претходно испитати уставност одредбе члана 75. ЗИП-а јер од његове примјене зависи правна ваљаност спроведених радњи првостепеног суда, па самим тим и институционална контрола спроведених радњи у жалбеном поступку.

б) Наводи из захтјева

10. Подносилац захтјева сматра да одредбе члана 75. ЗИП-а нису у складу са чланом II/3.е) и к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције и чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију, те чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине и чланом 14. Европске конвенције у вези са чланом II/3.е) и к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције и чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију. У вези с тим, подносилац захтјева је подсјетио да, према пракси Уставног суда и Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд), држава има позитивну обавезу да организује систем извршења пресуда и других извршних исправа на дјелотворан начин како у нормативном дијелу тако и у пракси, те да обезбиједи извршење без непотребног одлагања. Подносилац захтјева се позвао на праксу Европског суда заузету у предметима *Scollo против Италије* и *Fuklev против Украјине*. Наводи да су законодавци у Босни и Херцеговини прописали да је принцип хитности један од основних принципа извршног поступка. Тај принцип се у битном огледа у прописивању кратких рокова за предузимање извршних радњи како у односу на странке тако и у односу на извршни суд. Такво законско нормирање правда се разлозима економичности и дјелотворности извршног поступка јер се извршна ствар рјешава у кратком року и без непотребних трошкова, при чему извршеник од почетка има јасан преглед извршних радњи које ће се предузимати у даљњем току извршења. Наведено имплицира да је извршни поступак хитан и да као такав не трпи било какво непотребно одуговлачење или застој.

11. Подносилац захтјева наводи да је законодавац, због саме природе извршног поступка и његових циљева, јасно регулисао да се као странке у извршном поступку појављују искључиво тражилац извршења и извршеник. Сви остали учесници у поступку, укључујући и трећа лица, немају статус странке у поступку. Подносилац захтјева сматра да систем правила извршног поступка не може бити конципиран тако да се трећим лицима дају већа и значајнија права него што их имају странке у извршном поступку (тражилац извршења и извршеник) јер то није компатибилно с природом и циљевима извршног поступка. Надаље, подносилац захтјева сматра да систем правила извршног поступка нормативно треба да регулише ситуацију када се током извршног поступка појави треће лице које тврди да у погледу предмета извршења има такво право које спречава извршење. Такву ситуацију је законодавац у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: БДБиХ) нормативно регулисао у одјелу "VI

– Приговор трећег лица" ЗИП-а тако што је прописао претпоставке за подношење приговора трећег лица (члан 63), одлуке суда по приговору трећег лица (члан 64), као и могућност упућивања на парницу (члан 65). Како одредбе члана 65. ЗИП-а пружају трећим лицима значајну процесну гаранцију у заштити њихових права, та околност јасно указује на системску нелогичност одредбе члана 75. ЗИП-а и њену некомпатибилност с принципом владавине права и правне сигурности. У вези с тим, подносилац захтјева наводи да треће лице у извршном поступку има додатну законску могућност да у наставку извршног поступка може тражити одлагање извршења упркос процесним гаранцијама које су му дате одредбом члана 65. ЗИП-а. Подносилац захтјева сматра да треће лице у извршном поступку на основу гаранција из чл. 65. и 75. ЗИП-а ужива двоструку процесну заштиту по истом основу (могућност да у парници кроз примјену института судске мјере обезбјеђења тражи одлагање извршења у смислу одредбе члана 65. став 2. ЗИП-а), те да у извршном поступку тражи одлагање извршења на основу одредбе члана 75. ЗИП-а. Такве процесне гаранције које се пружају трећем лицу, које није странка у поступку, према мишљењу подносиоца захтјева, нису компатибилне с природом и циљем извршног поступка. Подносилац захтјева наводи да нормирање већег круга лица, која ће имати право да траже одлагање извршења, систем извршења чини недјелотворним и неизвјесним. У вези с тим, подносилац захтјева је навео да ентитетски закони о извршном поступку дају овлашћење искључиво тражиоцу извршења да тражи одлагање извршења. Подносилац захтјева се у вези с тим позвао на став Уставног суда изражен у тачки 36. Одлуке број АП-533/18 од 17. децембра 2019. године у којем се Уставни суд реферирао на питање које се захтјевом покреће. Према мишљењу подносиоца захтјева, егзистирање одредбе члана 75. ЗИП-а има вишеструке негативне посљедице по остваривање уставних и конвенцијских права тражиоца извршења. Тражилац извршења који је извршни поступак покренуо на територији БДБиХ налази се у неповољнијој позицији у односу на тражиоца извршења који је извршни поступак покренуо у неком од ентитета Босне и Херцеговине у којима не постоји процесна могућност одлагања извршења на приједлог трећег лица. Таква нормативна несагласност за посљедицу има неравноправан положај тражилаца извршења у БДБиХ у односу на тражиоце извршења у ентитетима у вези с правом на правично суђење у односу на суђење у разумном року, те право на дјелотворно остваривање имовинских права. У вези с тим, подносилац захтјева је нагласио да свако одлагање извршења има за посљедицу увећање трошкова извршног поступка, али и законских затезних камата које падају на терет извршеника. Подносилац захтјева сматра да такву законску несагласност треба уклонити из правног промета Босне и Херцеговине, чиме би се остварила не само хармонизација прописа већ и владавина права и правна сигурност у пуном капацитету за све грађане Босне и Херцеговине.

12. Подносилац захтјева сматра да оспорена одредба члана 75. ЗИП-а не испуњава стандарде квалитета "закона" у контексту владавине права и правне сигурности јер не прецизира, нити конкретизира услове за њену примјену. Одлагање извршења на приједлог трећег лица примјеном члана 75. ЗИП-а указује се проблематичним када треће лице паралелно тражи одлагање извршења и у парничном и у извршном поступку, па уколико се захтјеву удовољи, постоји

могућност да се извршни поступак налази у стању мировања до правоснажног окончања парничног поступка, што може трајати дужи период. У том периоду странке у поступку не могу учинити ништа како би се извршење спровело у што краћем року и са што мањим трошковима поступка. Законско нормирање из члана 75. ЗИП-а није ни пропорционално у контексту уставног и конвенцијског права на правично суђење (право на суђење у разумном року) и права на имовину, односно права на хитно и дјелотворно принудно остваривање имовинских права. Подносилац захтјева наводи да мијешање у конвенцијска права не смије ићи даље од потребног да би се постигао легитиман циљ. У конкретном случају законодавац у БДБиХ је прописивањем да се извршење може одгодити на захтјев трећег лица ставио претјеран терет на тражиоца извршења и извршеника који треба да трпе ради остваривања права трећег лица које није странка у извршном поступку. Подносилац захтјева стога сматра да одредбе члана 75. ЗИП-а крше принцип процесне равноправности странака. У вези с тим, подносилац захтјева је подсјетио да треће лице заштиту својих имовинских права у извршном поступку може остварити у пуном капацитету примјеном одредби чл. 63–65. ЗИП-а. Стога, како подносилац захтјева наводи, додатна законска могућност из члана 75. ЗИП-а која трећем лицу омогућава да тражи одлагање извршења, на тражиоца извршења и извршеника ставља претјеран и прекомјеран терет, чиме се не постиже правична равнотежа између интереса странака у поступку и њихових уставних и конвенцијских права и права трећих лица.

IV. Релевантни прописи

13. **Закон о извршном поступку Брчко дистрикта Босне и Херцеговине** ("Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине" бр. 39/13, 47/17 и 2/21)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. став (1)

Садржај закона

(1) *Законом о извршном поступку (у даљем тексту: Закон) уређује се поступак по којем судови и нотари Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Дистрикт) спроводе принудно остварење потраживања на основу извршних и вјеродостојних исправа (у даљем тексту: извршни поступак), те обезбјеђење потраживања (у даљем тексту: поступак обезбјеђења), ако посебним законом није другачије одређено.*

Члан 2. тач. од 2) до 7)

Значење појединих израза

Изрази употребљени у овом закону имају ова значења:

2) *"тражилац извршења" означава лице које је покренуло поступак ради извршења неког потраживања те лице у чију је корист тај поступак покренут по службеној дужности;*

3) *"предлагач обезбјеђења" означава лице које је покренуло поступак ради обезбјеђења неког потраживања те лице у чију је корист тај поступак покренут по службеној дужности;*

4) *"извршеник" означава лице против којег се потраживање остварује;*

5) *"противник обезбјеђења" означава лице против којег се потраживање обезбјеђује;*

6) *"странка" означава тражиоца извршења и извршеника те предлагача обезбјеђења и противника обезбјеђења;*

7) *"учесник" означава лице које у поступку извршења или обезбјеђења није странка, а у поступку учествује због тога што се у њему одлучује о неком његовом праву или због тога што за то има правни интерес;*

Члан 6.

Хитност и редослијед поступања

(1) *У поступку извршења и обезбјеђења суд је дужан да поступа хитно.*

(2) *Основни суд је дужан да предмете узима у рад редом како их је примио, осим ако природа потраживања или посебне околности захтијевају да се поступи другачије.*

VI - ПРИГОВОР ТРЕЋЕГ ЛИЦА

Члан 63.

Претпоставке за приговор

(1) *Лице које тврди да у погледу предмета извршења има такво право које спречава извршење може поднијети приговор против извршења тражећи да се извршење на том предмету прогласи недопуштеним у обиму у којем су права тог трећег лица захваћена извршењем.*

(2) *Приговор се може поднијети до окончања извршног поступка. Подношење приговора не спречава спровођење извршења и остварење потраживања тражиоца извршења, ако овим законом није другачије одређено.*

(3) *Суд ће приговор доставити тражиоцу извршења и извршенику и позвати их да се, у року од осам (8) дана, изјасне о приговору.*

Члан 64. став (1)

Одлуке суда по приговору трећег лица

(1) *Суд ће о приговору трећег лица одлучити у извршном поступку или ће подносиоца приговора, закључком, упутити да своја права остварује у парници.*

Члан 65.

Упућивање на парницу

(1) *Упућивање на парницу, прописано чланом 64 ставом 1 овог закона, не спречава спровођење извршења, нити остварење потраживања тражиоца извршења.*

(2) *У парници из члана 64 става 1 овог закона, подносилац приговора из члана 63 овог закона може тражити одлагање извршења, при чему парнични суд, на одговарајући начин, примјењује одредбе парничног поступка о одређивању судских мјера осигурања.*

(3) *Уколико донесе рјешење о одлагању извршења, парнични суд ће одредити и вријеме на које се оно одлаже, те га, по службеној дужности, доставити извршном суду на спровођење.*

(4) *Извршни суд ће, након пријема рјешења из става 3 овог члана, закључком одгодити даље извршење и наставиће га, на приједлог тражиоца извршења, након правоснажности одлуке којом парнични суд ставља ван снаге рјешење о одгоди извршења или одбацује тужбу подносиоца приговора, односно одбија његов тужбени захтјев. Извршине радње, предузете до наставка извршног поступка, остају на снази.*

(5) *Ако првостепени парнични суд усвоји тужбени захтјев трећег лица да се извршење прогласи недопуштеним и укине рјешење о извршењу, наложиће и обуставу извршног поступка. Након правоснажности ове одлуке парничног суда, извршни суд ће, рјешењем, утврдити да је извршни поступак обустављен и укинути све спроведене радње.*

(6) Одлуком о приговору трећег лица, коју извршни суд донесе на основу члана 64 става 2 овог закона, не дира се у права тог лица да и након те одлуке остварује своја права против тражиоца извршења, односно извршеника у посебној парници.

(7) Треће лице може се користити правима предвиђеним ставом 2 овог члана само ако је парница ради остварења његових права против тражиоца извршења, односно извршеника, покренута на основу закључка у упућивању на парницу из члана 64 става 1 овог закона.

VIII - ОДЛАГАЊЕ, ОБУСТАВА И ОКОНЧАЊЕ ИЗВРШЕЊА

Члан 72.

Одлагање извршења на предлог тражиоца извршења

(1) Ако законом није другачије одређено, извршење се може одложити потпуно или дјелимично на предлог тражиоца извршења ако спровођење рјешења није отпочело. Ако више тражилаца извршења учествује у извршном поступку, на само неки од њих траже одлагање, суд ће само у односу на тог тражиоца извршења одложити извршење. Тражилац извршења може само једном, у оквиру разумног рока, предложити одлагање извршења у току поступка, што ће цијенити суд у сваком конкретном случају.

(2) Ако је спровођење извршења отпочело, а извршеник се у року који му је суд одредио изјаснио против одлагања, суд ће одлучити о оправданости предлога за одлагање.

(3) Ако је законом предвиђено да се извршење мора тражити у одређеном року, тражилац извршења може поднијети предлог за одлагање у том року.

Члан 73.

Одбијање предлога за одлагање извршења

Суд ће одбити предлог за одлагање ако тражилац извршења у року који му суд одреди, није дао јемство за штету коју би извршеник или треће лице могло трпјети због спровођења извршења.

Члан 74.

Одлагање извршења на основу сагласности странака

Ако се тражилац извршења и извршеник сагласним предлогом о одлагању извршења обрате суду, суд ће одредити одлагање, не испитујући постоје ли за то прописане претпоставке.

Члан 75.

Одлагање извршења на основу предлога трећег лица

(1) На захтјев лица које је тражило да се извршење на одређеном предмету прогласи недопуштеним суд ће одложити извршење у погледу тога предмета, ако то лице учини вјероватним постојање свог права, те да би спровођењем извршења претрпјело ненадокнадиву или тешко надокнадиву штету, уз услов да у року покрене парницу на коју је упућено.

(2) У случају из става 1 овог члана, суд може, на предлог тражиоца извршења, одлагање извршења условити давањем јемства.

Члан 76.

(Вријеме за које се извршење одлаже)

(1) Суд ће одложити извршење за вријеме које је тражилац извршења одредио, или на вријеме које, према околностима случаја, сматра оправданим, али не на дужи од шест (6) мјесеци.

(2) Изузетно, суд може на предлог тражиоца извршења да одложи извршење и на дужи временски период уколико су тражилац извршења и извршеник закључили писмени споразум, али не дужи од годину дана.

(3) Ако је тражилац извршења поднио предлог за одлагање извршења у случају у коме је законом предвиђено да се извршење има тражити у одређеном року, извршење се не може одложити за вријеме дужи од тог рока.

Члан 77.

(Настављање одложеног поступка)

(1) Одложено извршење наставља се на предлог тражиоца извршења прије истека или по истеку рока на које је одложено.

(2) Ако тражилац не предложи наставак извршног поступка ни по истеку рока од тридесет (30) дана од дана истека времена на које је извршење одложено, суд ће обуставити извршење.

XXIX - ПРИВРЕМЕНЕ МЈЕРЕ

1. Опште одредбе

Члан 270.

Предлог за одређивање привремене мјере

(1) Привремена мјера може се предложити прије покретања и током судског или управног поступка те након завршетка тих поступака, све док извршење не буде спроведено.

(2) У предлогу за одређивање привремене мјере предлагач обезбјеђења мора истаћи захтјев у којем ће тачно означити потраживање чије обезбјеђење тражи, одредити какву мјеру тражи и вријеме њеног трајања те, када је то потребно, средства обезбјеђења којима ће се привремена мјера принудно остварити те предмет обезбјеђења, уз одговарајућу примјену правила овог закона о средствима и предмету извршења. У предлогу се морају навести чињенице на којима се заснива захтјев за одређивање привремене мјере те предложити докази којима се ти наводи поткрепљују. Предлагач обезбјеђења дужан је те доказе, по могућности, приложити уз предлог.

Члан 271. став (1)

Рјешење о одређивању привремене мјере

(1) У рјешењу о одређивању привремене мјере суд ће, ако је то потребно с обзиром на врсту мјере и сврху која се њоме треба постићи, одредити, на предлог предлагача обезбјеђења и средства којима ће се она принудно остварити, те предмет обезбјеђења, уз одговарајућу примјену правила овог закона о одређивању средстава и предмета извршења у рјешењу о извршењу.

Члан 272.

Дозвољеност привремене мјере

(1) Привремена мјера може се одредити и ради обезбјеђења недоспјелих и условних потраживања.

(2) Привремена мјера није дозвољена ако постоје услови за одређивање претходне мјере којом се може постићи иста сврха обезбјеђења.

2. Привремене мјере ради обезбјеђења новчаног потраживања

Члан 274. ст. (1) и (2)

Услови за одређивање привремене мјере

(1) Привремена мјера ради обезбјеђења новчаног потраживања може се одредити ако предлагач обезбјеђења учини вјероватним постојање потраживања и опасност да ће без такве мјере противник обезбјеђења спријечити или знатно отежати наплату потраживања тиме што ће своју имовину отуђити, прикрити или на други начин њом располагати.

(2) Предлагач обезбјеђења не мора доказивати опасност из става 1 овог члана ако учини вјероватним да би

предложеном мјером противник обезбјеђења претрпио само незнатну штету.

Члан 275. став (1)

Врсте привремених мјера ради обезбјеђења новчаног потраживања

(1) Ради обезбјеђења новчаног потраживања може се одредити свака мјера којом се постиже сврха таквог обезбјеђења, а нарочито:

1) забрана противнику обезбјеђења да отуђи или оптерети покретне ствари, одузимање тих ствари и њихово повјеравање на чување предлагачу обезбјеђења или трећем лицу;

2) одузимање и полагање готовог новца, вриједносних хартија и сл. у суд;

3) забрана противнику обезбјеђења отуђења или оптерећења своје непокретности или стварних права која су на непокретности укњижена у његову корист, уз забиљежбу те забране у земљишну књигу;

4) забрана дужнику противника обезбјеђења да добровољно испуни своју обавезу противнику обезбјеђења те забрана противнику обезбјеђења да прими испуњење те обавезе, односно да располаже својим потраживањима;

5) налог правном лицу које обавља послове платног промета да противнику обезбјеђења или трећем лицу, на основу налога противника обезбјеђења, ускрати са дужникове рачуна исплату новчаног износа за који је одређена привремена мјера.

3. Привремене мјере ради обезбјеђења неновчаног потраживања

Члан 276.

Услови за одређивање привремене мјере

(1) Ради обезбјеђења неновчаног потраживања може се одредити привремена мјера ако предлагач обезбјеђења учини вјероватним постојање свог потраживања и опасност да би без такве мјере противник обезбјеђења спријечио или знатно отежао остварење потраживања, посебно тиме што би промијенио постојеће стање ствари.

(2) Привремена мјера може се одредити и кад предлагач обезбјеђења учини вјероватним да је мјера потребна да би се спријечило насиље или настанак ненадокнадиве штете.

(3) Одредбе члана 274 става 2 и става 3 овог закона примјењују се и при одређивању привремених мјера ради обезбјеђења неновчаног потраживања.

Члан 277. став (1) тач. од 1) до 5) и став (2)

Врсте привремених мјера ради обезбјеђења неновчаног потраживања

(1) Ради обезбјеђења неновчаног потраживања може се одредити свака мјера којом се постиже сврха таквог обезбјеђења, а нарочито:

1) забрана отуђења и оптерећења покретних ствари на које је управљено потраживање, њихово одузимање и повјеравање на чување предлагачу обезбјеђења или трећем лицу;

2) забрана отуђења и оптерећења дионица, оснивачког и других удјела на које је управљено потраживање, уз забиљежбу наведене забране у одговарајући попис, а по потреби и у судском уписнику; забрана коришћења или располагања правима по основу таквих дионица, односно удјела; повјеравање дионица, односно удјела на управу трећем лицу;

3) забрана отуђења и оптерећења других права на које је управљено потраживање, уз повјеравање управе тим правима трећем лицу;

4) забрана отуђења и оптерећења непокретности на коју је управљено потраживање или стварних права уписаних на непокретности на која је управљено потраживање, уз забиљежбу забране у земљишну књигу; одузимање непокретности и њено повјеравање на чување и управу предлагачу обезбјеђења или трећем лицу;

5) забрана дужнику противника обезбјеђења да противнику обезбјеђења преда ствари, пренесе које право или обави коју другу неновчану радњу на коју је управљено потраживање;

(2) Ако је то неопходно ради спречавања настанка ненадокнадиве или тешко надокнадиве штете, насиља или ако је из других важних разлога то потребно ради обезбјеђења правног реда, суд може одредити мјеру којом ће привремено уредити спорни однос међу странкама.

Члан 280.

Одређивање више привремених мјера

Суд може, с обзиром на околности случаја, одредити и више привремених мјера, ако је то потребно.

Члан 281.

Вријеме за које се одређује привремена мјера

(1) У рјешењу којим се одређује привремена мјера одредиће се и трајање те мјере, а ако је мјера одређена прије подношења тужбе или покретања којег другог поступка и рок у којему предлагач обезбјеђења мора поднијети тужбу, односно предлог за покретање другог поступка, ради оправдања мјере.

(2) Суд ће, на предлог предлагача обезбјеђења, продужити трајање привремене мјере, уз услов да се нису промијениле околности под којима је та мјера одређена.

(3) Предлог из става 2 овог члана може се поднијети само прије него што протекне вријеме за које је привремена мјера одређена.

14. **Закон о извршном поступку** ("Службени гласник Републике Српске" бр. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14, 5/17 – одлука УСРС, 60/17 – одлука УСБиХ, 115/17 – одлука УСБиХ, 58/18 – рјешење УСБиХ и 66/18)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Претпоставке за приговор

Члан 51.

(1) Лице које тврди да у погледу предмета извршења има такво право које спречава извршење може поднијети приговор против извршења тражећи да се извршење на том предмету прогласи недопуштеним у обиму у којем су права тог трећег лица захваћена извршењем.

(2) Приговор се може поднијети до довршетка извршног поступка. Подношење приговора не спречава спроведба извршења и остварење потраживања тражиоца извршења, ако овим законом није другачије одређено.

(3) Суд ће приговор доставити тражиоцу извршења и извршенику и позвати их да се у року од осам дана изјасне о приговору.

Одлуке суда по приговору трећег лица

Члан 52. став (1)

(1) Суд ће о приговору трећег лица одлучити у извршном поступку или ће подносиоца приговора закључком упутити да своја права остварује у парници.

Упућивање на парницу

Члан 53.

(1) Упућивање на парницу из става 1. члана 52. овог закона, не спречава provedба извршења нити остварење потраживања тражиоца извршења.

(2) У парници из става 1. члана 52. овог закона подносилац приговора из члана 51. овог закона може тражити одлагање извршења, при чему парнични суд на одговарајући начин примјењује одредбе парничног поступка о одређивању судских мјера обезбјеђења.

(3) Уколико донесе рјешење о одлагању извршења, парнични суд ће одредити и вријеме на које се оно одлаже те га по службеној дужности доставити надлежном извршном суду на провођење.

(4) Извршни суд ће по пријему рјешења из става 3. овог члана закључком одгодити даље извршење, и наставиће га, на приједлог тражиоца извршења, након правоснажности одлуке којом парнични суд ставља ван снаге рјешење о одгоди извршења или одбацује тужбу подносиоца приговора, односно одбија његов тужбени захтјев. До наставка извршног поступка, предузете извршне радње остају на снази.

(5) Ако првостепени парнични суд усвоји тужбени захтјев трећег лица да се извршење прогласи недопуштеним и укине рјешење о извршењу, наложиће и обуставу извршног поступка. Након правоснажности ове одлуке парничног суда, извршни суд ће рјешењем констатовати да је извршни поступак обустављен и њиме укинути све проведене радње.

(6) Одлуком о приговору трећег лица коју извршни суд донесе на основу става 2. члана 52. овог закона не дира се у права тог лица да и након те одлуке остварује своја права против тражиоца извршења, односно извршеника у посебној парници.

(7) Треће лице се може користити правима предвиђеним ставом 2. овог члана само ако је парница ради остварења његових права против тражиоца извршења, односно извршеника покренута на основу закључка у упућивању на парницу из става 1. члана 52. овог закона.

VIII - ОДЛАГАЊЕ, ОБУСТАВА И ОКОНЧАЊЕ ИЗВРШЕЊА

Одлагање извршења на приједлог тражиоца извршења

Члан 60.

(1) Ако законом није другачије одређено, извршење се може одложити потпуно или дјелимично само на приједлог тражиоца извршења ако спровођење рјешења није отпочело. Ако више тражилаца извршења учествује у извршном поступку па само неки од њих траже одлагање, суд ће само у односу на тог тражиоца извршења одложити извршење.

(2) Ако је спровођење извршења отпочело, а извршеник се, у року који му је суд одредио, изјаснио против одлагања, суд ће одлучити о оправданости приједлога за одлагање.

(2а) Тражилац извршења може само једном, у оквиру разумног рока, предложити одлагање извршења, што ће цијенити суд у сваком конкретном случају.

(3) Ако је законом предвиђено да се извршење мора тражити у одређеном року, тражилац извршења може поднијети приједлог за одлагање у том року.

Вријеме за које се извршење одлаже

Члан 61.

(1) Суд ће одложити извршење за вријеме које је тражилац извршења одредио или на вријеме које по околностима случаја сматра оправданим.

(2) Ако је тражилац извршења поднио приједлог за одлагање извршења у случају у коме је законом предвиђено да се извршење има тражити у одређеном року, извршење се не може одложити за вријеме дужје од тог рока.

Настављање одложеног поступка

Члан 62.

Одложено извршење се наставља на приједлог тражиоца извршења и прије истека рока за који је одложено. Ако тражилац извршења не предложи наставак извршног поступка ни по истеку 30 дана од истека времена на које је извршење одложено, суд ће обуставити поступак.

15. **Закон о извршном поступку** ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 32/03, 52/03 – исправка, 33/06, 39/06 – исправка, 39/09, 29/11 – одлука УСБиХ, 74/11 – одлука УСФБиХ, 35/12, 35/12 – рјешење УСБиХ, 46/16, 36/17 – одлука УСБиХ, 55/18 – рјешење УСБиХ, 25/20 – одлука УСБиХ и 19/25)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

VI - ПРИГОВОР ТРЕЋЕГ ЛИЦА

Члан 51.

Претпоставке за приговор

(1) Лице које тврди да у погледу предмета извршења има такво право које спречава извршење може да поднесе приговор против извршења тражећи да се извршење на том предмету прогласи недозвољеним у обиму у којем су права тог трећег лица захваћена извршењем.

(2) Приговор се може поднијети до окончања извршног поступка. Подношење приговора не спречава провођење извршења и остварење потраживања тражиоца извршења, ако овим законом није друкчије одређено.

(3) Суд ће приговор доставити тражиоцу извршења и извршенику и позвати их да се у року од осам дана изјасне о приговору.

Члан 52. став (1)

Одлуке суда по приговору трећег лица

(1) Суд ће о приговору трећег лица одлучити у извршном поступку или ће подносиоца приговора закључком упутити да своја права остварује у парници.

Члан 53.

Упућивање на парницу

(1) Упућивање на парницу из става 1. члана 52. овог закона не спречава провођење извршења, нити остварење потраживања тражиоца извршења.

(2) У парници из става 1. члана 52. овог закона подносилац приговора из члана 51. овог закона може да тражи одлагање извршења при чему парнични суд на одговарајући начин примјењује одредбе парничног поступка о одређивању судских мјера обезбјеђења.

(3) Уколико донесе рјешење о одлагању извршења парнични суд одредиће и вријеме на које се оно одлаже, те га по службеној дужности доставити надлежном извршном суду на провођење.

(4) Извршни суд ће по пријему рјешења из става 3. овог члана закључком одгодити даље извршење и наставиће га, на приједлог тражиоца извршења, након правоснажности

одлуке којом парнични суд ставља ван снаге рјешење о одгоди извршења или одбацује тужбу подносиоца приговора, односно одбија његов тужбени захтјев. До наставка извршиног поступка предузете извршне радње остају на снази.

(5) Ако првостепени парнични суд усвоји тужбени захтјев трећег лица да се извршење прогласи недозвољеним и укине рјешење о извршењу, наложиће и обустављање извршиног поступка. Након правоснажности ове одлуке парничног суда, извршни суд ће рјешењем констатовати да је извршни поступак обустављен и њиме укинути све проведене радње.

(6) Одлуком о приговору трећег лица коју извршни суд донесе на основу става 2. члана 52. овог закона не дира се у права тог лица да и након те одлуке остварује своја права против тражиоца извршења, односно извршеника у посебној парници.

(7) Треће лице може се користити правима предвиђеним ставом 2. овог члана само ако је парница ради остварења његових права против тражиоца извршења, односно извршеника покренута на основу закључка о упућивању на парницу из става 1. члана 52. овог закона.

VIII - ОДЛАГАЊЕ, ОБУСТАВА И ОКОНЧАЊЕ ИЗВРШЕЊА Члан 60.

Одлагање извршења на приједлог тражиоца извршења

(1) Ако законом није другачије одређено, извршење се може одложити потпуно или дјелимично само на приједлог тражиоца извршења ако провођење рјешења није отпочело. Ако више тражилаца извршења учествује у извршином поступку, на само неки од њих траже одлагање, суд ће само у односу на тог тражиоца извршења да одложи извршење.

(2) Ако је провођење извршења отпочело, а извршеник се у року који му је суд одредио изјаснио против одлагања, суд ће одлучити о оправданости приједлога за одлагање.

(3) Ако је законом предвиђено да се извршење мора тражити у одређеном року тражилац извршења може да поднесе приједлог за одлагање у том року.

(4) Тражилац извршења може само једном предложити одлагање извршења у току поступка.

Члан 61.

Вријеме за које се извршење одлаже

(1) Суд ће одложити извршење за вријеме које је тражилац извршења предложио, али не дуже од шест мјесеци.

(2) Изузетно од става (1) овог члана, суд може на приједлог тражиоца извршења одложити извршење и на дужи временски период уколико су тражилац извршења и извршеник закључили писмени споразум о начину измирења потраживања.

Члан 62.

Настављање одложеног поступка

Одложено извршење наставља се на приједлог тражиоца извршења и прије истека рока за који је одложено. Ако тражилац извршења не предложи наставак извршиног поступка ни по истеку 30 дана од истека времена на које је извршење одложено, суд ће обуставити поступак.

V. Допустивост

16. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине и члана 19. став (1) Правила Уставног суда.

17. Члан VI/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

ц) Уставни суд има надлежност у питањима која му упути било који суд у Босни и Херцеговини, а односи се на то да ли је закон на чијој ваљаности почива његова одлука, сагласан са овим Уставом, Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, или са законима Босне и Херцеговине; или у погледу постојања или дјелокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда.

18. Захтјев за оцјену уставности поднио је Апелациони суд (судија Роберт Јовић), што значи да је захтјев поднијело овлашћено лице из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-5/10 од 26. новембра 2010. године, тач. 7-14, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 37/11). Такође, Уставни суд запажа да се захтјевом тражи оцјена компатибилности одредби ЗИП-а с одредбама Устава Босне и Херцеговине и Европске конвенције, те да од важња наведене законске одредбе зависи одлука редовног суда у поступку. Из тога слиједи да неспорно постоји надлежност Уставног суда за одлучивање из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине. Осим тога, Уставни суд сматра да не постоје други разлози недопустивости из члана 19. став (1) Правила Уставног суда. Стога, Уставни суд сматра да су испуњени услови за разматрање меритума предмета.

VI. Меритум

19. Подносилац захтјева сматра да члан 75. ЗИП-а није у складу са чланом II/3.е) и к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције и чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију, те чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине и чланом 14. Европске конвенције у вези са чланом II/3.е) и к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције и чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Подносилац је у захтјеву навео да је оспорена одредба супротна принципима правне сигурности и владавине права, из чега слиједи закључак да указује и на неусклађеност оспорене одредбе са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине. С обзиром на наводе из захтјева, Уставни суд ће оспорену одредбу испитати у односу на стандарде из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине.

20. У Уставу Босне и Херцеговине релевантне одредбе гласе:

Члан I

Босна и Херцеговина

2. Демократска начела

Босна и Херцеговина је демократска држава, која функционише на принципу владавине права и на основу слободних и демократских избора.

21. Уставни суд подсјећа да је у својој досадашњој пракси члан I/2. Устава Босне и Херцеговине тумачио на начин да садржи принцип владавине права (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму бр. У-21/16 од 1. јуна 2017. године, тачка 19, доступна на www.ustavnisud.ba). Као што је Уставни суд нагласио у пракси, принцип владавине права није ограничен само на формално поштовање уставности и законитости, већ захтијева да сви правни акти (закони, прописи и сл.) имају одређен садржај, односно квалитет примјерен демократском систему, тако да служе заштити људских права и слобода у односима грађана и тијела јавне власти у оквиру демократског политичког система. У вези с тим, Уставни суд је нагласио да стандард квалитета закона тражи да законска одредба буде доступна

лицима на која се примјењује (транспарентност) и да буде за њих предвидљива, то јест довољно јасна и прецизна да они могу стварно и конкретно знати своја права и обавезе до степена који је разуман у датим околностима, како би се према њима могли понашати (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број *У-15/18* од 29. новембра 2018. године, тачка 26, доступна на www.ustavnisud.ba). Осим тога, законска одредба треба бити у складу с јавним интересом и њом се појединцу не може наметати претјеран терет, односно законска одредба мора бити пропорционална у односу на све релевантне стране (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број *У-4/19* од 5. јула 2019. године, тачка 27, доступна на www.ustavnisud.ba).

22. Надаље, Уставни суд указује да је један од основних принципа извршног поступка "принцип хитности" који је у конкретном случају прописан одредбом члана 6. ЗИП-а. Наведени принцип заснива се на прописивању краћих рокова за предузимање појединих извршних радњи било странака или суда. У суштини, ради се о захтјеву исказаном у принципима економичности и ефикасности извршног поступка, те праживремености пружања правне заштите тражиоцу извршења, те је истицано да је хитност поступања примарно интерес тражиоца извршења, а индиректно и извршеника, јер се смањују трошкови и брзо отклања неизвјесност у правној позицији субјеката (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број *У-4/15* од 30. септембра 2015. године, тачка 19, доступна на www.ustavnisud.ba).

23. На наведени принцип Уставни суд је указивао у својим одлукама у којима је наглашавао да у извршном поступку, због саме његове природе, треба поступати хитно, како је то прописано одредбама ЗИП-а (види Уставни суд, одлуке бр. *АП-5668/14* од 14. маја 2015. године, тачка 26, *АП-5401/14* од 24. априла 2015. године, тачка 24, *АП-5156/14* од 17. марта 2015. године, тачка 23, доступне на www.ustavnisud.ba). У наведеним предметима Уставни суд је утврдио кршење права на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције због тога што извршни поступак није окончан у разумном року.

24. Прије разматрања уставности оспорене одредбе, Уставни суд сматра сврсисходним да укаже на процесна права трећих лица која имају како би могла заштитити имовинска права на предмету извршења која произлазе из одредби ЗИП-а. Предмет извршења су ствари и права на којима се по закону може спровести извршење ради намирења потраживања тражиоца извршења. Ако лице које тврди да у погледу предмета извршења има такво право које спречава извршење, такво лице може поднијети приговор и тражити да се извршење на том предмету прогласи недопуштеним (члан 63. став (1) ЗИП-а). Према одредбама ЗИП-а, треће лице у извршном поступку нема статус странке већ учесника у поступку због тога што се у поступку одлучује о неком његовом праву или због тога што има правни интерес (члан 2. став (1) тачка 7) ЗИП-а). Институт "приговор трећег лица" је правно средство за заштиту права трећег лица у обиму у којем су права тог трећег лица захваћена извршењем. Према члану 63. став (2) ЗИП-а, треће лице приговор може поднијети до довршетка извршног поступка. О приговору трећег лица одлучује извршни суд у случају када располаже с довољно релевантних чињеница, док у супротном доноси закључак којим треће лице упућује да своја права остварује у

парничном поступку (члан 64. став (2) ЗИП-а). Покретање парничног поступка не спречава спровођење извршења, нити остварење потраживања тражиоца извршења (члан 65. став (1) ЗИП-а). Међутим, према члану 65. став (2) ЗИП-а, треће лице, као тужилац у парничном поступку, може да тражи одлагање извршења од парничног суда. Уколико парнични суд донесе рјешење о одлагању извршења, парнични суд ће одредити и вријеме на које се оно одлаже, те ће га доставити извршном суду који закључком, без могућности испитивања оправданости одлуке парничног суда, одгађа даљње извршење. Извршење се наставља на захтјев тражиоца извршења под условима прописаним одредбама члана 65. став (4) ЗИП-а (види Релевантне прописе). Сумирајући изнесено, Уставни суд подсјећа да је одредба чл. од 63. до 65. ЗИП-а трећем лицу пружена процесна заштита на предмету извршења током цијелог извршног поступка до његовог довршења. Процесна заштита укључује и могућност тражења одлагања извршења од парничног суда у случају да је треће лице на основу закључка извршног суда покренуло парнични поступак.

25. Међутим, Уставни суд запажа да независно од одлуке парничног суда и од тога да ли је треће лице од парничног суда тражило одлагање извршења, треће лице у смислу члана 75. став (1) ЗИП-а има могућност да од извршног суда тражи одлагање извршења као додатну процесну заштиту на предмету извршења. Услови за одлагање извршења према члану 75. став (1) ЗИП-а су: да је треће лице у извршном поступку тражило да се извршење прогласи недопуштеним и да је покренуло парницу (у којој треће лице има право да од парничног суда тражи одлагање извршења), те ако учини вјероватним постојање свог правног интереса и да би спровођењем извршења претрпјело ненадокнадиву штету. Ради се о кумулативним условима који морају бити испуњени.

26. Уставни суд сматра да такво законско нормирање странке у поступку доводи у позицију неизвјесности и отвара питање усклађености такве законске норме с принципима правне сигурности. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да се током извршног поступка може појавити више трећих лица која се у свим фазама извршног поступка могу користити правом из члана 75. став (1) ЗИП-а, под условом да испуњавају законом прописане услове. Дакле, у пракси, одлагање извршења на захтјев трећег лица може трајати до окончања парничног поступка, што може трајати дужи период, односно више година. Тиме се доводе у питање принципи хитности извршног поступка, права на суђење у разумном року и друге гаранције права на правично суђење. Странке у поступку (тражилац извршења и извршеник) у случају одлагања извршења на захтјев трећег лица у извршном поступку немају никакву законом прописану процесну заштиту, нити могућност да до истека времена на које је извршење одложено траже наставак извршног поступка, што доводи у питање њихова права у извршном поступку.

27. Уставни суд запажа да из става (2) оспореног члана 75. ЗИП-а произлази да се за одлагање извршења може тражити јемство од стране трећег лица. Овом одредбом тражилац извршења се обавезује да суду предложи јемство за одлагање извршења, те се суду оставља слобода у процјени када ће за одлагање бити потребно јемство. Уставни суд сматра да такво нормирање не пружа заштиту од њене злоупотребе у процесном смислу будући да је давање јемства

за одлагање извршења факултативно, а не облигаторно. За разлику од таквог законског нормирања, законодавац је у односу на тражиоца извршења и његов захтјев за одлагање извршења у члану 73. ЗИП-а прописао да ће "суд одбити приједлог за одлагање ако тражилац извршења у року који му суд одреди није дао јемство за штету коју би извршеник или треће лице могло трпјети због спровођења извршења".

28. Уставни суд подсјећа да свако одлагање извршног поступка, који је по закону хитан, посљедично може покренути питање кршења уставних и конвенцијских права странака у поступку. Стога, законска могућност одлагања поступка треба да буде изузетак који законодавац треба ограничити, те прописати јасне и прецизне услове за коришћење такве могућности. Европски суд је у пракси навео да право на приступ суду не укључује само право на покретање поступка, већ и право да суд "ријеша" спор (види Европски суд, *Multiplex против Хрватске*, пресуда од 10. јула 2003. године, представка број 58112/00, тачка 45). Такође, држава има обавезу да организује систем извршења пресуда који је дјелотворан како на нивоу права тако и у пракси, те да обезбјеђује извршење без неоправданих одгода (види Европски суд, *Fuklev против Украјине*, пресуда од 7. јуна 2005. године, представка број 71186/01, тачка 84).

29. Уставни суд запажа да се извршни поступак, у правилу, покреће на приједлог тражиоца извршења, а само изузетно по службеној дужности, као и по приједлогу лица и органа када је то законом изричито одређено. Код покретања извршног поступка долази до изражаја принцип диспозиције странака и принцип официјелности. Принцип диспозиције ентитетски законодавци примјењују и код процесне могућности одлагања извршења јер према ентитетским извршним законима одлагање извршења је у искључивој диспозицији тражиоца извршења, који има статус странке у поступку. Према ентитетским извршним законима, али и одредбама ЗИП-а, одлагање се на приједлог тражиоца извршења може затражити уколико спровођење извршења није отпочело те само једанпут у оквиру разумног рока. То упућује на закључак да су законодавци ту процесну могућност тражиоцима извршења временски ограничили уз даљњу рестрикцију да се тим правом могу користити само једанпут током извршног поступка. Изузетно, законима о извршном поступку тражиоцима извршења остављене су још двије могућности у којима могу тражити одлагање извршења. До одлагања извршења може доћи и на основу сагласног приједлога странака у поступку, односно тражиоца извршења и извршеника (члан 74. ЗИП-а), што је, *per se*, логично. У том случају суд одлаже извршење без испитивања да ли за то постоје прописане претпоставке. Дакле, законима о извршном поступку у Босни и Херцеговини су на идентичан начин прописани услови у којима тражилац извршења може тражити одлагање извршење. Према релевантним ентитетским законима, до одлагања извршења може да дође искључиво на приједлог тражиоца извршења, и то само једанпут током извршног поступка. Циљ оваквог законског рјешења је ефикасније спровођење извршног поступка и спречавање злоупотребе права јер су у судској пракси били често случајеви да су тадашњи дужници и трећа лица, користећи се овлашћењем за одлагање поступка, одуговлачили извршни поступак и тиме често беспотребно оптерећивали извршне судове с оваквом врстом предмета (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број

АП-533/18 од 17. децембра 2019. године, тачка 36, доступна на www.ustavnisud.ba).

30. С друге стране, за разлику од законских услова под којима тражиоци извршења могу тражити одлагање извршења, трећа лица као учесници у извршном поступку, према члану 75. став (1) ЗИП-а, одлагање извршења могу тражити у свим фазама извршног поступка, све до окончања поступка, уколико испуњавају законом прописане услове. Као што је претходно наведено, Уставни суд подсјећа да треће лице, уколико га је извршни суд упутио на парницу, има право да захтијева одлагање извршења од парничног суда сходно члану 65. став (2) ЗИП-а. У вези с тим, Уставни суд запажа да релевантне одредбе Закона о парничном поступку БДБиХ не прописују одредбе о судским мјерама обезбјеђења. Међутим, из докумената које је подносилац захтјева доставио на увид Уставни суд запажа да парнични суд у БДБиХ одлучује о приједлогу трећег лица (тужиоца у парничном поступку) за одређивање привремене мјере обезбјеђења у складу с одредбама чл. од 270. до 282. ЗИП-а. Према члану 270. став (1) ЗИП-а, привремена мјера обезбјеђења може се предложити прије покретања и током судског или управног поступка, те након завршетка тих поступака, све док извршење не буде спроведено. Наведена одредба у ставу (2) прописује да у приједлогу за одређивање привремене мјере предлагач обезбјеђења мора истаћи захтјев у којем ће тачно означити потраживање чије обезбјеђења тражи, одредити какву мјеру тражи и вријеме њеног трајања те, када је то потребно, средства обезбјеђења којима ће се привремена мјера принудно остварити те предмет обезбјеђења. У приједлогу се морају навести и чињенице на којима се заснива захтјев за одређивање привремене мјере, те предложити докази којима се ти наводи поткрепљују, а предлагач је дужан да докаже, по могућности, достави уз приједлог. Одредбама ЗИП-а прописани су услови под којима се одређују привремене мјере те врсте привремених мјера (чл. од 274. до 277. ЗИП-а). Привремена мјера ради обезбјеђења новчаног потраживања може се одредити ако предлагач обезбјеђења учини вјероватним постојање потраживања и опасност да ће без такве мјере противник обезбјеђења спријечити или знатно отежати наплату потраживања тиме што ће своју имовину отуђити, прикрити или на други начин њом располагати (члан 274. став (1) ЗИП-а). Ради обезбјеђења новчаног потраживања може се одредити привремена мјера ако предлагач обезбјеђења учини вјероватним постојање свог потраживања и опасност да би без такве мјере противник обезбјеђења спријечио или знатно отежао остварење потраживања, посебно тиме што би промијенио постојеће стање ствари (члан 276. став (1) ЗИП-а). Такође, суд може донијети више привремених мјера, ако је то потребно (члан 280. ЗИП-а). Вријеме за које се одређује привремена мјера је у диспозицији суда који одлучује о привременој мјери, који је дужан да у рјешењу којим се одређује привремена мјера одреди трајање те мјере (члан 281. став (1) ЗИП-а). Међутим, пракса показује да се одлагање извршења веже за правоснажно окончање парничног поступка.

31. Садржај наведених одредби указује да треће лице, поред процесне заштите из члана 65. став (2) ЗИП-а, има право да, уколико испуњава услове из члана 75. став (1) ЗИП-а, тражи одлагање извршења и од извршног суда који о захтјеву одлучује у односу на исте законске услове као и парнични суд (одредбе чл. 270–282. ЗИП-а). Наведено упућује на закључак да треће лице, које није странка у

поступку, ужива двоструку процесну заштиту у односу на могућност одлагања извршења која странкама у поступку (тражиоцу извршења и извршенику) није пружена. Претходно је наведено да ентитетски закони само тражиоцима извршења пружају процесно право да од извршног суда траже одлагање извршења, и то под врло строгим условима.

32. Независно од тога, за Уставни суд се поставља питање сврсисходности оваквог законског нормирања које пружа овлашћење извршном суду да одлучује о одлагању извршења под истим законским условима као парнични суд који је овлашћен да одлучује о истом питању у парничном поступку који је покренуло треће лице. Ово посебно у свјетлу околности што је један од услова за примјену члана 75. став (1) ЗИП-а да је треће лице покренуло парнични поступак. Стога се логичним намеће закључак да ће треће лице од парничног суда тражити одлагање извршења. Уставни суд сматра да је парнични суд у бољој позицији од извршног суда да процијени услове за доношење привремене мјере и одлагање извршења будући да располаже свим доказима које су странке поднијеле када одлучује о меритуму спора и осованости разлога због којих је треће лице покренуло парнични поступак. Према мишљењу Уставног суда, могућност да о истом питању под истим законским условима (одредбе чл. 270–282. ЗИП-а), поред парничног суда (који је евентуално одбио захтјев трећег лица или треће лице од парничног суда није ни тражило одлагање извршења), одлучује и извршни суд представља непотребан терет за извршни суд којим се успорава поступак извршења, што је супротно принципима извршног поступка. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да један од принципа владавине права налаже да законска одредба треба бити у складу с јавним интересом и да се њом појединцу не може наметати претјеран терет, односно законска одредба мора бити пропорционална у односу на права и обавезе свих релевантних страна. Уставни суд не види у чему се огледа јавни интерес за овакво законско нормирање.

33. Уставни суд нарочито наглашава да Скупштина у остављеном року није доставила одговор на захтјев тако да је пропустила да образложи у чему се огледа *ratio* спорног законског нормирања, те јавни интерес којим се законодавац руководи приликом прописивања спорне одредбе. Уставни суд сматра да се спорним законским нормирањем ставља претјеран терет на странке у поступку које у извршном поступку немају обезбијеђену процесну заштиту од могуће злоупотребе трећих лица у коришћењу права да од извршног суда траже одлагање извршења. Оспорена одредба, према мишљењу Уставног суда, није ни пропорционална у односу на све стране у поступку јер се трећим лицима у извршном поступку без разумног оправдања пружа додатна процесна заштита, иако им је иста заштита под истим законским условима пружена у парничном поступку, чиме се доводи у питање принцип равноправности страна у извршном поступку. Све напријед наведено је за Уставни суд довољно да закључи да оспорена одредба члана 75. ЗИП-а није компатибилна са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

34. Одлучујући о дјеловању одлуке Уставног суда, у складу са чланом 61. став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да оспорена одредба члана 75. ЗИП-а престаје да важи наредног дана од дана објављивања ове одлуке Уставног суда.

Остали наводи

35. С обзиром на изнесени закључак, Уставни суд не види потребу да посебно испитује усклађеност оспорене одредбе са чланом II/3.е) и к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције и чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију, те чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине и чланом 14. Европске конвенције у вези са чланом II/3.е) и к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције и чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

VII. Закључак

36. Уставни суд закључује да одредба члана 75. ЗИП-а није у складу с чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине јер такво законско нормирање није у складу с јавним интересом, нити је пропорционално у односу на права и обавезе свих релевантних страна у извршном поступку.

37. На основу члана 59. ст. (1) и (2) и члана 61. став (2) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

38. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ђеман, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-24/25**, гјешавајући захтјев **Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (sudija Robert Jović)**, na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. st. (2) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – пречишћени текст ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica
Angelika Nußberger, potpredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija
Larisa Velić, sutkinja

na sjednici održanoj 14. maja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Одлучујући о захтјеву **Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (sudija Robert Jović)** за оцјену компатибилности члана 75. Закона о извршном поступку ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 39/13, 47/17 i 2/21),

utvrđuje se da član 75. Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 39/13, 47/17 i 2/21) nije u skladu sa članom 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

U skladu sa članom 61. stav (2) Ustava Bosne i Hercegovine ukida se član 75. Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 39/13, 47/17 i 2/21).

Ukinuti član 75. Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 39/13, 47/17 i 2/21), u skladu sa članom 61. stav (3) Pravila Ustavnog suda, prestaje važiti narednog dana od dana objavlјivanja odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine".

Odluku objavitи u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE**I. Uvod**

1. Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (sudija Robert Jović; u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva) podnio je 7. augusta 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu kompatibilnosti člana 75. Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 50/13, 47/17 i 2/21; u daljnjem tekstu: ZIP) sa članom II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, te članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije u vezi sa članom II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. stav (2) Pravila Ustavnog suda, od donosioca osporenog zakona Skupštine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Skupština) zatraženo je 21. augusta 2025. godine da u roku od 30 dana od prijema dopisa dostavi odgovor na zahtjev.

3. Skupština nije dostavila odgovor na zahtjev u ostavljenom roku.

III. Zahtjev**a) Predmet povodom kojeg je zahtjev pokrenut**

4. Podnosilac zahtjeva je naveo da se pred Apelacionim sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Apelacioni sud) vodi žalbeni postupak u izvršnom predmetu tražilaca izvršenja (prvog do sedmog reda) protiv izvršenika "Oris" d.o.o. Brčko (u daljnjem tekstu: izvršenik) radi naplate duga. Tražilac izvršenja prvog reda "Banka Poštanska štedionica" a.d. Banja Luka (u daljnjem tekstu: tražilac izvršenja prvog reda) 8. jula 2015. godine podnio je prijedlog za izvršenje na osnovu notarski obrađenog ugovora o zasnivanju hipoteke od 27. juna 2014. godine protiv izvršenika na njegovim nekretninama radi namirenja novčanog potraživanja u iznosu od 2.306.403,05 KM, zajedno s kamatama. Prvostepeni sud je uvažio prijedlog te je 10. jula 2015. godine donio rješenje o izvršenju.

5. Treće lice u izvršnom postupku R. M. je 20. maja 2016. godine izjavilo prigovor protiv rješenja o izvršenju. Zaključkom prvostepenog suda od 20. juna 2016. godine treće lice R. M. upućeno je na pokretanje pamičnog postupka radi utvrđenja da je izvršenje nedopušteno.

6. Treće lice R. M. je 12. jula 2016. godine podnijelo tužbu Osnovnom sudu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) tražeći da se utvrdi da je izvršenje koje je određeno rješenjem o izvršenju od 10. jula 2015. godine nedopušteno te da se odredi mjera osiguranja kojom bi se odložilo izvršenje. Podneskom od 9. marta 2017. godine treće lice R. M. je od izvršnog suda tražilo da se izvršenje odloži do pravomoćnog okončanja pamičnog postupka, što je prvostepeni sud rješenjem od 12. aprila 2017. godine odbio. Apelacioni sud je odlukom od 14. septembra 2017. godine uvažio žalbu trećeg lica R. M., ukinuo osporeno prvostepeno rješenje vrativši predmet na ponovno odlučivanje. Osnovni sud je u ponovnom postupku rješenjem od 9. oktobra 2017. godine ponovo odbio zahtjev trećeg lica za odlaganje izvršenja, ali je drugostepeni sud po žalbi trećeg lica usvojio zahtjev i odložio izvršenje do pravomoćnog okončanja pamičnog postupka koji se vodi kod Osnovnog suda.

7. Pamični postupak je pravomoćno okončan presudom Apelacionog suda od 20. juna 2023. godine kojom je u cijelosti

odbijen tužbeni zahtjev trećeg lica R. M. kojim je traženo da se utvrdi da je izvršenje nedopušteno. Prvostepeni izvršni sud je nakon stjecanja uvjeta na nastavak izvršnog postupka donio zaključak od 26. jula 2024. godine kojim je odredio ročište za drugu prodaju nekretnina za 27. septembar 2024. godine. Treća lica u izvršnom postupku Ž. M. (suosnivač i direktor izvršenika) i "Logistics concept" d.o.o. Brčko su 15. odnosno 22. augusta 2024. godine podnijela zahtjeve za odlaganje izvršenja na osnovu člana 75. stav 1. ZIP-a do okončanja pamičnih postupaka koje su pokrenula. Prvostepeni izvršni sud je odbio zahtjeve rješenjem od 30. septembra 2024. godine. Treća lica Ž. M. i "Logistics concept" d.o.o. Brčko podnijela su žalbe protiv prvostepenog rješenja kojim je odbijen zahtjev za odlaganje izvršenja. Predmet se trenutno nalazi u fazi odlučivanja o žalbi pred Apelacionim sudom.

8. Istovremeno, prvostepeni sud je 30. septembra 2024. godine održao ročište na kojem je zaključkom utvrdio da su izvršenikove nekretnine koje su bile predmet izvršenja prodate tražiocu izvršenja prvog reda, nakon čega je sud 9. oktobra 2024. godine donio rješenje o dosudi. Rješenje o dosudi osporili su izvršenik i treća lica Ž. M. i "Logistics concept" d.o.o. Brčko.

9. Podnosilac zahtjeva smatra da je za pravilno odlučivanje o žalbama trećih lica nužno prethodno ispitati ustavnost odredbe člana 75. ZIP-a jer od njegove primjene zavisi pravna valjanost provedenih radnji prvostepenog suda, pa samim tim i institucionalna kontrola provedenih radnji u žalbenom postupku.

b) Navodi iz zahtjeva

10. Podnosilac zahtjeva smatra da odredbe člana 75. ZIP-a nisu u skladu sa članom II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, te članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije u vezi sa članom II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva je podsjetio da, prema praksi Ustavnog suda i Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), država ima pozitivnu obavezu da organizira sistem izvršenja presuda i drugih izvršnih isprava na djelotvoran način kako u normativnom dijelu tako i u praksi, te da osigura izvršenje bez nepotrebnog odlaganja. Podnosilac zahtjeva se pozvao na praksu Evropskog suda zauzetu u predmetima *Scollo protiv Italije* i *Fuklev protiv Ukrajine*. Navodi da su zakonodavci u Bosni i Hercegovini propisali da je načelo hitnosti jedno od osnovnih načela izvršnog postupka. To načelo se u bitnom ogleda u propisivanju kratkih rokova za preduzimanje izvršnih radnji kako u odnosu na stranke tako i u odnosu na izvršni sud. Takvo zakonsko normiranje pravda se razlozima ekonomičnosti i djelotvornosti izvršnog postupka jer se izvršna stvar rješava u kratkom roku i bez nepotrebnih troškova, pri čemu izvršenik od početka ima jasan pregled izvršnih radnji koje će se preduzimati u daljnjem toku izvršenja. Navedeno implicira da je izvršni postupak hitan i da kao takav ne trpi bilo kakvo nepotrebno odugovlačenje ili zastoj.

11. Podnosilac zahtjeva navodi da je zakonodavac, zbog same prirode izvršnog postupka i njegovih ciljeva, jasno regulirao da se kao stranke u izvršnom postupku pojavljuju isključivo tražilac izvršenja i izvršenik. Svi ostali učesnici u postupku, uključujući i treća lica, nemaju status stranke u postupku. Podnosilac zahtjeva smatra da sistem pravila izvršnog postupka ne može biti koncipiran tako da se trećim licima daju veća i značajnija prava nego što ih imaju stranke u izvršnom postupku (tražilac izvršenja i izvršenik) jer to nije kompatibilno s prirodom i ciljevima izvršnog postupka. Nadalje, podnosilac zahtjeva smatra

da sistem pravila izvršnog postupka normativno treba da regulira situaciju kada se tokom izvršnog postupka pojavi treće lice koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje. Takvu situaciju je zakonodavac u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BDBiH) normativno regulirao u odjeljku "VI – Prigovor trećeg lica" ZIP-a tako što je propisao pretpostavke za podnošenje prigovora trećeg lica (član 63), odluke suda po prigovoru trećeg lica (član 64), kao i mogućnost upućivanja na pamicu (član 65). Kako odredbe člana 65. ZIP-a pružaju trećim licima značajnu procesnu garanciju u zaštiti njihovih prava, ta okolnost jasno ukazuje na sistemsku nelogičnost odredbe člana 75. ZIP-a i njenu nekompatibilnost s načelom vladavine prava i pravne sigurnosti. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva navodi da treće lice u izvršnom postupku ima dodatnu zakonsku mogućnost da u nastavku izvršnog postupka može tražiti odlaganje izvršenja uprkos procesnim garancijama koje su mu date odredbom člana 65. ZIP-a. Podnosilac zahtjeva smatra da treće lice u izvršnom postupku na osnovu garancija iz čl. 65. i 75. ZIP-a uživa dvostruku procesnu zaštitu po istom osnovu (mogućnost da u parnici kroz primjenu instituta sudske mjere osiguranja traži odlaganje izvršenja u smislu odredbe člana 65. stav 2. ZIP-a), te da u izvršnom postupku traži odlaganje izvršenja na osnovu odredbe člana 75. ZIP-a. Takve procesne garancije koje se pružaju trećem licu, koje nije stranka u postupku, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, nisu kompatibilne s prirodom i ciljem izvršnog postupka. Podnosilac zahtjeva navodi da normiranje većeg kruga lica, koja će imati pravo da traže odlaganje izvršenja, sistem izvršenja čini nedjelotvornim i neizvjesnim. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva je naveo da entitetski zakoni o izvršnom postupku daju ovlaštenje isključivo tražiocu izvršenja da traži odlaganje izvršenja. Podnosilac zahtjeva se u vezi s tim pozvao na stav Ustavnog suda izražen u tački 36. Odluke broj AP-533/18 od 17. decembra 2019. godine u kojem se Ustavni sud referirao na pitanje koje se zahtjevom pokreće. Prema mišljenju podnosioca zahtjeva, egzistiranje odredbe člana 75. ZIP-a ima višestruke negativne posljedice po ostvarivanje ustavnih i konvencijskih prava tražioca izvršenja. Tražilac izvršenja koji je izvršni postupak pokrenuo na teritoriji BDBiH nalazi se u nepovoljnijoj poziciji u odnosu na tražioca izvršenja koji je izvršni postupak pokrenuo u nekom od entiteta Bosne i Hercegovine u kojima ne postoji procesna mogućnost odlaganja izvršenja na prijedlog trećeg lica. Takva normativna nesaglasnost za posljedicu ima neravnan položaj tražilaca izvršenja u BDBiH u odnosu na tražioce izvršenja u entitetima u vezi s pravom na pravično suđenje u odnosu na suđenje u razumnom roku, te pravo na djelotvorno ostvarivanje imovinskih prava. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva je naglasio da svako odlaganje izvršenja ima za posljedicu uvećanje troškova izvršnog postupka, ali i zakonskih zateznih kamata koje padaju na teret izvršenika. Podnosilac zahtjeva smatra da takvu zakonsku nesaglasnost treba ukloniti iz pravnog prometa Bosne i Hercegovine, čime bi se ostvarila ne samo harmonizacija propisa već i vladavina prava i pravna sigurnost u punom kapacitetu za sve građane Bosne i Hercegovine.

12. Podnosilac zahtjeva smatra da osporena odredba člana 75. ZIP-a ne ispunjava standarde kvaliteta "zakona" u kontekstu vladavine prava i pravne sigurnosti jer ne precizira, niti konkretizira uvjete za njenu primjenu. Odlaganje izvršenja na prijedlog trećeg lica primjenom člana 75. ZIP-a ukazuje se problematičnim kada treće lice paralelno traži odlaganje izvršenja i u parničnom i u izvršnom postupku, pa ukoliko se zahtjevu udovolji, postoji mogućnost da se izvršni postupak nalazi u stanju

mirovanja do pravomoćnog okončanja parničnog postupka, što može trajati duži period. U tom periodu stranke u postupku ne mogu učiniti ništa kako bi se izvršenje provelo u što kraćem roku i sa što manjim troškovima postupka. Zakonsko normiranje iz člana 75. ZIP-a nije ni proporcionalno u kontekstu ustavnog i konvencijskog prava na pravično suđenje (pravo na suđenje u razumnom roku) i prava na imovinu, odnosno prava na hitno i djelotvorno prinudno ostvarivanje imovinskih prava. Podnosilac zahtjeva navodi da miješanje u konvencijska prava ne smije ići dalje od potrebnog da bi se postigao legitiman cilj. U konkretnom slučaju zakonodavac u BDBiH je propisivanjem da se izvršenje može odgoditi na zahtjev trećeg lica stavio pretjeran teret na tražioca izvršenja i izvršenika koji treba da trpe radi ostvarivanja prava trećeg lica koje nije stranka u izvršnom postupku. Podnosilac zahtjeva stoga smatra da odredbe člana 75. ZIP-a krše načelo procesne ravnopravnosti stranaka. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva je podsjetio da treće lice zaštitu svojih imovinskih prava u izvršnom postupku može ostvariti u punom kapacitetu primjenom odredbi čl. 63–65. ZIP-a. Stoga, kako podnosilac zahtjeva navodi, dodatna zakonska mogućnost iz člana 75. ZIP-a koja trećem licu omogućava da traži odlaganje izvršenja, na tražioca izvršenja i izvršenika stavlja pretjeran i prekomjeran teret, čime se ne postiže pravična ravnoteža između interesa stranaka u postupku i njihovih ustavnih i konvencijskih prava i prava trećih lica.

IV. Relevantni propisi

13. **Zakon o izvršnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine" br. 39/13, 47/17 i 2/21)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1. stav (1)

Sadržaj Zakona

(1) Zakonom o izvršnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuje se postupak po kojem sudovi i notari Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Distrikt) provode prinudno ostvarenje potraživanja na osnovu izvršnih i vjerodostojnih isprava (u daljnjem tekstu: izvršni postupak), te obezbjeđenje potraživanja (u daljnjem tekstu: postupak obezbjeđenja), ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Član 2. tač. od 2) do 7)

Značenje pojedinih izraza

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju ova značenja:

2) "tražilac izvršenja" označava lice koje je pokrenulo postupak radi izvršenja nekog potraživanja te lice u čiju je korist taj postupak pokrenut po službenoj dužnosti,

3) "predlagač obezbjeđenja" označava lice koje je pokrenulo postupak radi obezbjeđenja nekog potraživanja te lice u čiju je korist taj postupak pokrenut po službenoj dužnosti,

4) "izvršenik" označava lice protiv kojeg se potraživanje ostvaruje,

5) "protivnik obezbjeđenja" označava lice protiv kojeg se potraživanje obezbjeđuje,

6) "stranka" označava tražioca izvršenja i izvršenika te predlagača obezbjeđenja i protivnika obezbjeđenja,

7) "učesnik" označava lice koje u postupku izvršenja ili obezbjeđenja nije stranka, a u postupku učestvuje zbog toga što se u njemu odlučuje o nekom njegovom pravu ili zbog toga što za to ima pravni interes,

Član 6.

Hitnost i redoslijed postupanja

(1) U postupku izvršenja i obezbjeđenja sud je dužan da postupi hitno.

(2) Osnovni sud je dužan da predmete uzima u rad redom kako ih je primio, osim ako priroda potraživanja ili posebne okolnosti zahtijevaju da se postupi drugačije.

VI - PRIGOVOR TREĆEG LICA

Član 63.

Pretpostavke za prigovor

(1) Lice koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje može podnijeti prigovor protiv izvršenja tražeći da se izvršenje na tom predmetu proglašeno nedopuštenim u obimu u kojem su prava tog trećeg lica zahvaćena izvršenjem.

(2) Prigovor se može podnijeti do okončanja izvršnog postupka. Podnošenje prigovora ne sprečava provedbu izvršenja i ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Sud će prigovor dostaviti tražiocu izvršenja i izvršeniku u pozvati ih da se, u roku od osam (8) dana, izjasne o prigovoru.

Član 64. stav (1)

Odluke suda po prigovoru trećeg lica

(1) Sud će o prigovoru trećeg lica odlučiti u izvršnom postupku ili će podnosioca prigovora, zaključkom, uputiti da svoja prava ostvaruje u parnici.

Član 65.

Upućivanje na parnicu

(1) Upućivanje na parnicu, propisano članom 64 stavom 1 ovog zakona, ne sprečava provedbu izvršenja, niti ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja.

(2) U parnici iz člana 64 stava 1 ovog zakona, podnosilac prigovora iz člana 63 ovog zakona može tražiti odlaganje izvršenja, pri čemu parnični sud, na odgovarajući način, primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudskih mjera osiguranja.

(3) Ukoliko donese rješenje o odlaganju izvršenja, parnični sud će odrediti i vrijeme na koje se ono odlaže, te ga, po službenoj dužnosti, dostaviti izvršnom sudu na provođenje.

(4) Izvršni sud će, nakon prijema rješenja iz stava 3 ovog člana, zaključkom odgoditi daljnje izvršenje i nastaviti će ga, na prijedlog tražioca izvršenja, nakon pravosnažnosti odluke kojom parnični sud stavlja van snage rješenje o odgodi izvršenja ili odbacuje tužbu podnosioca prigovora, odnosno odbija njegov tužbeni zahtjev. Izvršne radnje, preduzete do nastavka izvršnog postupka, ostaju na snazi.

(5) Ako prvostepeni parnični sud usvoji tužbeni zahtjev trećeg lica da se izvršenje proglašeno nedopuštenim i ukine rješenje o izvršenju, naložit će i obustavu izvršnog postupka. Nakon pravosnažnosti ove odluke parničnog suda, izvršni sud će, rješenjem, utvrditi da je izvršni postupak obustavljen i ukinuti sve provedene radnje.

(6) Odlukom o prigovoru trećeg lica, koju izvršni sud donese na osnovu člana 64 stava 2 ovog zakona, ne dira se u prava tog lica da i nakon te odluke ostvaruje svoja prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika u posebnoj parnici.

(7) Treće lice može se koristiti pravima predviđenim stavom 2 ovog člana samo ako je parnica radi ostvarenja njegovih prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika, pokrenuta na osnovu zaključka u upućivanju na parnicu iz člana 64 stava 1 ovog zakona.

VIII - ODLAGANJE, OBUSTAVA I OKONČANJE IZVRŠENJA

Član 72.

Odlaganje izvršenja na prijedlog tražioca izvršenja

(1) Ako zakonom nije drugačije određeno, izvršenje se može odložiti potpuno ili djelimično na prijedlog tražioca izvršenja ako provođenje rješenja nije otpočelo. Ako više tražilaca izvršenja učestvuje u izvršnom postupku, pa samo neki od njih traže odlaganje, sud će samo u odnosu na tog tražioca izvršenja odložiti izvršenje. Tražilac izvršenja može samo jednom, u okviru razumnog roka, predložiti odlaganje izvršenja u toku postupka, što će cijeniti sud u svakom konkretnom slučaju.

(2) Ako je provođenje izvršenja otpočelo, a izvršenik se u roku koji mu je sud odredio izjasnio protiv odlaganja, sud će odlučiti o opravdanosti prijedloga za odlaganje.

(3) Ako je zakonom predviđeno da se izvršenje mora tražiti u određenom roku, tražilac izvršenja može podnijeti prijedlog za odlaganje u tom roku.

Član 73.

Odbijanje prijedloga za odlaganje izvršenja

Sud će odbiti prijedlog za odlaganje ako tražilac izvršenja u roku koji mu sud odredi, nije dao jemstvo za štetu koju bi izvršenik ili treće lice moglo trpjeti zbog provođenja izvršenja.

Član 74.

Odlaganje izvršenja na osnovu saglasnosti stranaka

Ako se tražilac izvršenja i izvršenik saglasnim prijedlogom o odlaganju izvršenja obrate sudu, sud će odrediti odlaganje, ne ispitujući postoje li za to propisane pretpostavke.

Član 75.

Odlaganje izvršenja na osnovu prijedloga trećeg lica

(1) Na zahtjev lica koje je tražilo da se izvršenje na određenom predmetu proglašeno nedopuštenim sud će odložiti izvršenje u pogledu toga predmeta, ako to lice učini vjerovjnim postojanje svog prava, te da bi provedbom izvršenja pretrpjelo nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, uz uslov da u roku pokrene parnicu na koju je upućen.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, sud može, na prijedlog tražioca izvršenja, odlaganje izvršenja usloviti davanjem jemstva.

Član 76.

(Vrijeme za koje se izvršenje odlaže)

(1) Sud će odložiti izvršenje za vrijeme koje je tražilac izvršenja odredio, ili na vrijeme koje, prema okolnostima slučaja, smatra opravdanim, ali ne na duže od šest (6) mjeseci.

(2) Izuzetno, sud može na prijedlog tražioca izvršenja odložiti izvršenje i na duži vremenski period ukoliko su tražilac izvršenja i izvršenik zaključili pismeni sporazum, ali ne duže od godinu dana.

(3) Ako je tražilac izvršenja podnio prijedlog za odlaganje izvršenja u slučaju u kome je zakonom predviđeno da se izvršenje ima tražiti u određenom roku, izvršenje se ne može odložiti za vrijeme duže od tog roka.

Član 77.

(Nastavljanje odloženog postupka)

(1) Odloženo izvršenje nastavlja se na prijedlog tražioca izvršenja prije isteka ili po isteku roka na koje je odloženo.

(2) Ako tražilac ne predloži nastavak izvršnog postupka ni po isteku roka od trideset (30) dana od dana isteka vremena na koje je izvršenje odloženo, sud će obustaviti izvršenje.

XXIX - PRIVREMENE MJERE

1. Опће одредбе

Član 270.

Prijedlog za određivanje privremene mjere

(1) Privremena mjera može se predložiti prije pokretanja i tokom sudskog ili upravnog postupka te nakon završetka tih postupaka, sve dok izvršenje ne bude sprovedeno.

(2) U prijedlogu za određivanje privremene mjere predlagač obezbjeđenja mora istaći zahtjev u kojem će tačno označiti potraživanje čije obezbjeđenje traži, odrediti kakvu mjeru traži i vrijeme njenog trajanja te, kada je to potrebno, sredstva obezbjeđenja kojima će se privremena mjera prinudno ostvariti te predmet obezbjeđenja, uz odgovarajuću primjenu pravila ovog zakona o sredstvima i predmetu izvršenja. U prijedlogu se moraju navesti činjenice na kojima se zasniva zahtjev za određivanje privremene mjere te predložiti dokazi kojima se ti navodi potkrepljuju. Predlagač obezbjeđenja dužan je te dokaze, po mogućnosti, priložiti uz prijedlog

Član 271. stav (1)

Rješenje o određivanju privremene mjere

(1) U rješenju o određivanju privremene mjere sud će, ako je to potrebno s obzirom na vrstu mjere i svrhu koja se njome treba postići, odrediti, na prijedlog predlagača obezbjeđenja i sredstva kojima će se ona prinudno ostvariti, te predmet obezbjeđenja, uz odgovarajuću primjenu pravila ovog zakona o određivanju sredstava i predmeta izvršenja u rješenju o izvršenju.

Član 272.

Dozvoljenost privremene mjere

(1) Privremena mjera može se odrediti i radi obezbjeđenja nedospjelih i uslovnih potraživanja.

(2) Privremena mjera nije dozvoljena ako postoje uslovi za određivanje prethodne mjere kojom se može postići ista svrha obezbjeđenja.

2. Privremene mjere radi obezbjeđenja novčanog potraživanja

Član 274. st. (1) i (2)

Uslovi za određivanje privremene mjere

(1) Privremena mjera radi obezbjeđenja novčanog potraživanja može se odrediti ako predlagač obezbjeđenja učini vjerovatnim postojanje potraživanja i opasnost da će bez takve mjere protivnik obezbjeđenja spriječiti ili znatno otežati naplatu potraživanja time što će svoju imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njom raspolagati.

(2) Predlagač obezbjeđenja ne mora dokazivati opasnost iz stava 1 ovog člana ako učini vjerovatnim da bi predloženom mjerom protivnik obezbjeđenja pretrpio samo neznatnu štetu.

Član 275. stav (1)

Vrste privremenih mjera radi obezbjeđenja novčanog potraživanja

(1) Radi obezbjeđenja novčanog potraživanja može se odrediti svaka mjera kojom se postiže svrha takvog obezbjeđenja, a naročito:

1) zabrana protivniku obezbjeđenja da otuđi ili optereti pokretne stvari, oduzimanje tih stvari i njihovo povjeravanje na čuvanje predlagaču obezbjeđenja ili trećem licu,

2) oduzimanje i polaganje gotovog novca, vrijednosnih papira i sl. u sud,

3) zabrana protivniku obezbjeđenja otuđenja ili opterećenja svoje nepokretnosti ili stvarnih prava koja su na nepokretnosti uknjižena u njegovu korist, uz zabilježbu te zabrane u zemljišnu knjigu,

4) zabrana dužniku protivnika obezbjeđenja da dobrovoljno ispuni svoju obavezu protivniku obezbjeđenja te zabrana

protivniku obezbjeđenja da primi ispunjenje te obaveze odnosno da raspolaze svojim potraživanjima,

5) nalog pravnom licu koje obavlja poslove platnog prometa da protivniku obezbjeđenja ili trećem licu, na osnovu naloga protivnika obezbjeđenja, uskrati s dužnikova računa isplatu novčanog iznosa za koji je određena privremena mjera.

3. Privremene mjere radi obezbjeđenja nenovčanog potraživanja

Član 276.

Uslovi za određivanje privremene mjere

(1) Radi obezbjeđenja nenovčanog potraživanja može se odrediti privremena mjera ako predlagač obezbjeđenja učini vjerovatnim postojanje svog potraživanja i opasnost da bi bez takve mjere protivnik obezbjeđenja spriječio ili znatno otežao ostvarenje potraživanja, posebno time što bi promijenio postojeće stanje stvari.

(2) Privremena mjera može se odrediti i kad predlagač obezbjeđenja učini vjerovatnim da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete.

(3) Odredbe člana 274 stava 2 i stava 3 ovog zakona primjenjuju se i pri određivanju privremenih mjera radi obezbjeđenja nenovčanih potraživanja.

Član 277. stav (1) tač. od 1) do 5) i stav (2)

Vrste privremenih mjera radi obezbjeđenja nenovčanih potraživanja

(1) Radi obezbjeđenja nenovčanih potraživanja može se odrediti svaka mjera kojom se postiže svrha takvog obezbjeđenja, a naročito:

1) zabrana otuđenja i opterećenja pokretnih stvari na koje je upravljeno potraživanje, njihovo oduzimanje i povjeravanje na čuvanje predlagaču obezbjeđenja ili trećem licu,

2) zabrana otuđenja i opterećenja dionica, osnivačkog i drugih udjela na koje je upravljeno potraživanje, uz zabilježbu navedene zabrane u odgovarajući popis, a po potrebi i u sudskom upisniku; zabrana korištenja ili raspolaganja pravima po osnovi takvih dionica, odnosno udjela; povjeravanje dionica odnosno udjela na upravu trećem licu,

3) zabrana otuđenja i opterećenja drugih prava na koje je upravljeno potraživanje, uz povjeravanje uprave tim pravima trećem licu,

4) zabrana otuđenja i opterećenja nepokretnosti na koju je upravljeno potraživanje ili stvarnih prava upisanih na nepokretnosti na koja je upravljeno potraživanje, uz zabilježbu zabrane u zemljišnu knjigu; oduzimanje nepokretnosti i njeno povjeravanje na čuvanje i upravu predlagaču obezbjeđenja ili trećem licu,

5) zabrana dužniku protivnika obezbjeđenja da protivniku obezbjeđenja preda stvari, prenese koje pravo ili obavi koju drugu nenovčanu radnju na koju je upravljeno potraživanje,

(2) Ako je to neophodno radi sprečavanja nastanka nenadoknadive ili teško nadoknadive štete, nasilja ili ako je iz drugih važnih razloga to potrebno radi obezbjeđenja pravnog reda, sud može odrediti mjeru kojom će privremeno urediti sporni odnos među strankama.

Član 280.

Određivanje više privremenih mjera

Sud može, s obzirom na okolnosti slučaja, odrediti i više privremenih mjera, ako je to potrebno.

Član 281.

Vrijeme za koje se određuje privremena mjera

(1) U rješenju kojim se određuje privremena mjera odredit će se i trajanje te mjere, a ako je mjera određena prije podnošenja tužbe ili pokretanja kojeg drugog postupka i rok u kojemu

predlagač obezbjeđenja mora podnijeti tužbu odnosno prijedlog za pokretanje drugog postupka, radi opravdanja mjere.

(2) Sud će, na prijedlog predlagača obezbjeđenja, produžiti trajanje privremene mjere, uz uslov da se nisu promijenile okolnosti pod kojima je ta mjera određena.

(3) Prijedlog iz stava 2 ovog člana može se podnijeti samo prije nego što protekne vrijeme za koje je privremena mjera određena.

14. Zakon o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14, 5/17 – odluka USRS, 60/17 – odluka USBiH, 115/17 – odluka USBiH, 58/18 – rješenje USBiH i 66/18)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst propisa sačinjen u Ustavnom sudu BiH, kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Pretpostavke za prigovor

Član 51.

(1) Lice koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje može podnijeti prigovor protiv izvršenja tražeći da se izvršenje na tom predmetu proglašeno nedopuštenim u obimu u kojem su prava tog trećeg lica zahvaćena izvršenjem.

(2) Prigovor se može podnijeti do dovršetka izvršnog postupka. Podnošenje prigovora ne sprečava sprovođenje izvršenja i ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Sud će prigovor dostaviti tražiocu izvršenja i izvršeniku i pozvati ih da se u roku od osam dana izjasne o prigovoru.

Odluke suda po prigovoru trećeg lica

Član 52. stav (1)

(1) Sud će o prigovoru trećeg lica odlučiti u izvršnom postupku ili će podnosioca prigovora zaključkom uputiti da svoja prava ostvaruje u parnici.

Upućivanje na parnicu

Član 53.

(1) Upućivanje na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona, ne sprečava provedba izvršenja niti ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja.

(2) U parnici iz stava 1. člana 52. ovog zakona podnosilac prigovora iz člana 51. ovog zakona može tražiti odlaganje izvršenja, pri čemu parnični sud na odgovarajući način primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudskih mjera obezbjeđenja.

(3) Ukoliko donese rješenje o odlaganju izvršenja, parnični sud će odrediti i vrijeme na koje se ono odlaže te ga po službenoj dužnosti dostaviti nadležnom izvršnom sudu na provođenje.

(4) Izvršni sud će po prijemu rješenja iz stava 3. ovog člana zaključkom odgoditi dalje izvršenje, i nastaviti će ga, na prijedlog tražioca izvršenja, nakon pravosnažnosti odluke kojom parnični sud stavlja van snage rješenje o odgodu izvršenja ili odbacuje tužbu podnosioca prigovora, odnosno odbija njegov tužbeni zahtjev. Do nastavka izvršnog postupka, preduzete izvršne radnje ostaju na snazi.

(5) Ako prvostepeni parnični sud usvoji tužbeni zahtjev trećeg lica da se izvršenje proglašeno nedopuštenim i ukine rješenje o izvršenju, naložice i obustavu izvršnog postupka. Nakon pravosnažnosti ove odluke parničnog suda, izvršni sud će rješenjem konstatovati da je izvršni postupak obustavljen i njime ukinuti sve provedene radnje.

(6) Odlukom o prigovoru trećeg lica koju izvršni sud donese na osnovu stava 2. člana 52. ovog zakona ne dira se u prava tog

lica da i nakon te odluke ostvaruje svoja prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika u posebnoj parnici.

(7) Treće lice se može koristiti pravima predviđenim stavom 2. ovog člana samo ako je parnica radi ostvarenja njegovih prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika pokrenuta na osnovu zaključka u upućivanju na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona.

VIII - ODLAGANJE, OBUSTAVA I OKONČANJE IZVRŠENJA

Odlaganje izvršenja na prijedlog tražioca izvršenja

Član 60.

(1) Ako zakonom nije drugačije određeno, izvršenje se može odložiti potpuno ili djelimično samo na prijedlog tražioca izvršenja ako sprovođenje rješenja nije otpočelo. Ako više tražilaca izvršenja učestvuje u izvršnom postupku pa samo neki od njih traže odlaganje, sud će samo u odnosu na tog tražioca izvršenja odložiti izvršenje.

(2) Ako je sprovođenje izvršenja otpočelo, a izvršenik se, u roku koji mu je sud odredio, izjasnio protiv odlaganja, sud će odlučiti o opravdanosti prijedloga za odlaganje.

(2a) Tražilac izvršenja može samo jednom, u okviru razumnog roka, predložiti odgađanje izvršenja, što će cijeliti sud u svakom konkretnom slučaju.

(3) Ako je zakonom predviđeno da se izvršenje mora tražiti u određenom roku, tražilac izvršenja može podnijeti prijedlog za odlaganje u tom roku.

Vrijeme za koje se izvršenje odlaže

Član 61.

(1) Sud će odložiti izvršenje za vrijeme koje je tražilac izvršenja odredio ili na vrijeme koje po okolnostima slučaja smatra opravdanim.

(2) Ako je tražilac izvršenja podnio prijedlog za odlaganje izvršenja u slučaju u kome je zakonom predviđeno da se izvršenje ima tražiti u određenom roku, izvršenje se ne može odložiti za vrijeme duže od tog roka.

Nastavljanje odloženog postupka

Član 62.

Odloženo izvršenje se nastavlja na prijedlog tražioca izvršenja i prije isteka roka za koji je odloženo. Ako tražilac izvršenja ne predloži nastavak izvršnog postupka ni po isteku 30 dana od isteka vremena na koje je izvršenje odloženo, sud će obustaviti postupak.

15. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 32/03, 52/03 – ispravka, 33/06, 39/06 – ispravka, 39/09, 29/11 – odluka USBiH, 74/11 – odluka USFBiH, 35/12, 35/12 – rješenje USBiH, 46/16, 36/17 – odluka USBiH, 55/18 – rješenje USBiH, 25/20 – odluka USBiH i 19/25)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

VI - PRIGOVOR TREĆEG LICA

Član 51.

Pretpostavke za prigovor

(1) Lice koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje može podnijeti prigovor protiv izvršenja tražeći da se izvršenje na tom predmetu proglašeno nedozvoljenim u obimu u kojem su prava tog trećeg lica zahvaćena izvršenjem.

(2) Prigovor se može podnijeti do okončanja izvršnog postupka. Podnošenje prigovora ne sprečava sprovođenje izvršenja i ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

(3) Sud će prigovor dostaviti tražiocu izvršenja i izvršeniku i pozvati ih da se u roku od osam dana izjasne o prigovoru.

Član 52. stav (1)

Odluke suda po prigovoru trećeg lica

(1) Sud će o prigovoru trećeg lica odlučiti u izvršnom postupku ili će podnosioca prigovora zaključkom uputiti da svoja prava ostvaruje u parnici.

Član 53.

Upućivanje na parnicu

(1) Upućivanje na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona ne sprečava provedbu izvršenja, niti ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja.

(2) U parnici iz stava 1. člana 52. ovog zakona podnosilac prigovora iz člana 51. ovog zakona može tražiti odlaganje izvršenja pri čemu parnični sud na odgovarajući način primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudskih mjera osiguranja.

(3) Ukoliko donese rješenje o odlaganju izvršenja parnični sud će odrediti i vrijeme na koje se ono odlaže te ga po službenoj dužnosti dostaviti nadležnom izvršnom sudu na provođenje.

(4) Izvršni sud će po prijemu rješenja iz stava 3. ovog člana zaključkom odgoditi daljnje izvršenje i nastaviti ga, na prijedlog tražioca izvršenja, nakon pravosnažnosti odluke kojom parnični sud stavlja van snage rješenje o odgodi izvršenja ili odbacuje tužbu podnosioca prigovora odnosno odbija njegov tužbeni zahtjev. Do nastavka izvršnog postupka preduzete izvršne radnje ostaju na snazi.

(5) Ako prvostepeni parnični sud usvoji tužbeni zahtjev trećeg lica da se izvršenje proglašeno nedopuštenim i ukine rješenje o izvršenju, naložit će i obustavu izvršnog postupka. Nakon pravosnažnosti ove odluke parničnog suda, izvršni sud će rješenjem konstatovati da je izvršni postupak obustavljen i njime ukinuti sve provedene radnje.

(6) Odlukom o prigovoru trećeg lica koju izvršni sud donese na osnovu stava 2. člana 52. ovog zakona ne dira se u prava tog lica da i nakon te odluke ostvaruje svoja prava protiv tražioca izvršenja odnosno izvršenika u posebnoj parnici.

(7) Treće lice može se koristiti pravima predviđenim stavom 2. ovog člana samo ako je parnica radi ostvarenja njegovih prava protiv tražioca izvršenja odnosno izvršenika pokrenuta na osnovu zaključka o upućivanju na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona.

VIII - ODLAGANJE, OBUSTAVA I OKONČANJE IZVRŠENJA

Član 60.

Odlaganje izvršenja na prijedlog tražioca izvršenja

(1) Ako zakonom nije drukčije određeno, izvršenje se može odložiti potpuno ili djelimično samo na prijedlog tražioca izvršenja ako provođenje rješenja nije otpočelo. Ako više tražilaca izvršenja učestvuje u izvršnom postupku, pa samo neki od njih traže odlaganje, sud će samo u odnosu na tog tražioca izvršenja odložiti izvršenje.

(2) Ako je provođenje izvršenja otpočelo, a izvršenik se u roku koji mu je sud odredio izjasnio protiv odlaganja, sud će odlučiti o opravdanosti prijedloga za odlaganje.

(3) Ako je zakonom predviđeno da se izvršenje mora tražiti u određenom roku tražilac izvršenja može podnijeti prijedlog za odlaganje u tom roku.

(4) Tražilac izvršenja može samo jednom predložiti odlaganje izvršenja u toku postupka.

Član 61.

Vrijeme za koje se izvršenje odlaže

(1) Sud će odložiti izvršenje za vrijeme koje je tražilac izvršenja predložio, ali ne duže od šest mjeseci.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, sud može na prijedlog tražioca izvršenja odložiti izvršenje i na duži vremenski period ukoliko su tražilac izvršenja i izvršenik zaključili pismeni sporazum o načinu izmirenja potraživanja.

Član 62.

Nastavljanje odloženog postupka

Odloženo izvršenje nastavlja se na prijedlog tražioca izvršenja i prije isteka roka za koji je odloženo. Ako tražilac izvršenja ne predloži nastavak izvršnog postupka ni po isteku 30 dana od isteka vremena na koje je izvršenje odloženo, sud će obustaviti postupak.

V. Dopustivost

16. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda.

17. Član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je prosljedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini u pogledu toga da li je zakon, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim Ustavom, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

18. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Apelacioni sud (sudija Robert Jović), što znači da je zahtjev podnijelo ovlašteno lice iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. novembra 2010. godine, tač. 7–14, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti odredbi ZIP-a s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije, te da od važenja navedene zakonske odredbe zavisi odluka redovnog suda u postupku. Iz toga slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

19. Podnosilac zahtjeva smatra da član 75. ZIP-a nije u skladu sa članom II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, te članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije u vezi sa članom II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Podnosilac je u zahtjevu naveo da je osporena odredba suprotna načelima pravne sigurnosti i vladavine prava, iz čega slijedi zaključak da ukazuje i na neusklađenost osporene odredbe sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. S obzirom na navode iz zahtjeva, Ustavni sud će osporenu odredbu ispitati u odnosu na standarde iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

20. U Ustavu Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

*Član I**Bosna i Hercegovina**2. Demokratska načela*

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

21. Ustavni sud podsjeća da je u svojoj dosadašnjoj praksi član I/2. Ustava Bosne i Hercegovine tumačio na način da sadrži načelo vladavine prava (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu br. *U-21/16* od 1. juna 2017. godine, tačka 19, dostupna na www.ustavnisud.ba). Kao što je Ustavni sud naglasio u praksi, načelo vladavine prava nije ograničeno samo na formalno poštovanje ustavnosti i zakonitosti, već zahtijeva da svi pravni akti (zakoni, propisi i sl.) imaju određen sadržaj, odnosno kvalitet primjeren demokratskom sistemu, tako da služe zaštiti ljudskih prava i sloboda u odnosima građana i tijela javne vlasti u okviru demokratskog političkog sistema. U vezi s tim, Ustavni sud je naglasio da standard kvaliteta zakona traži da zakonska odredba bude dostupna licima na koja se primjenjuje (transparentnost) i da bude za njih predvidljiva, to jest dovoljno jasna i precizna da oni mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze do stepena koji je razuman u datim okolnostima, kako bi se prema njima mogli ponašati (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-15/18* od 29. novembra 2018. godine, tačka 26, dostupna na www.ustavnisud.ba). Osim toga, zakonska odredba treba biti u skladu s javnim interesom i njom se pojedincu ne može nametati pretjeran teret, odnosno zakonska odredba mora biti proporcionalna u odnosu na sve relevantne strane (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-4/19* od 5. jula 2019. godine, tačka 27, dostupna na www.ustavnisud.ba).

22. Nadalje, Ustavni sud ukazuje da je jedno od osnovnih načela izvršnog postupka "načelo hitnosti" koje je u konkretnom slučaju propisano odredbom člana 6. ZIP-a. Navedeno načelo zasniiva se na propisivanju kraćih rokova za preduzimanje pojedinih izvršnih radnji bilo stranaka ili suda. U suštini, radi se o zahtjevu iskazanom u načelima ekonomičnosti i efikasnosti izvršnog postupka, te pravovremenosti pružanja pravne zaštite tražiocu izvršenja, te je isticano da je hitnost postupanja primarno interes tražioca izvršenja, a indirektno i izvršenika, jer se smanjuju troškovi i brzo otklanja neizvjesnost u pravnoj poziciji subjekata (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-4/15* od 30. septembra 2015. godine, tačka 19, dostupna na www.ustavnisud.ba).

23. Na navedeno načelo Ustavni sud je ukazivao u svojim odlukama u kojima je naglašavao da u izvršnom postupku, zbog same njegove prirode, treba postupati hitno, kako je to propisano odredbama ZIP-a (vidi Ustavni sud, odluke br. *AP-5668/14* od 14. maja 2015. godine, tačka 26, *AP-5401/14* od 24. aprila 2015. godine, tačka 24, *AP-5156/14* od 17. marta 2015. godine, tačka 23, dostupne na www.ustavnisud.ba). U navedenim predmetima Ustavni sud je utvrdio kršenje prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije zbog toga što izvršni postupak nije okončan u razumnom roku.

24. Prije razmatranja ustavnosti osporene odredbe, Ustavni sud smatra svrsishodnim da ukaže na procesna prava trećih lica koja imaju kako bi mogla zaštititi imovinska prava na predmetu izvršenja koja proizlaze iz odredbi ZIP-a. Predmet izvršenja su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti izvršenje radi namirenja potraživanja tražioca izvršenja. Ako lice koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje, takvo lice može podnijeti prigovor i tražiti da se

izvršenje na tom predmetu proglašeno nedopuštenim (član 63. stav (1) ZIP-a). Prema odredbama ZIP-a, treće lice u izvršnom postupku nema status stranke već učesnika u postupku zbog toga što se u postupku odlučuje o nekom njegovom pravu ili zbog toga što ima pravni interes (član 2. stav (1) tačka 7) ZIP-a). Institut "prigovor trećeg lica" je pravno sredstvo za zaštitu prava trećeg lica u obimu u kojem su prava tog trećeg lica zahvaćena izvršenjem. Prema članu 63. stav (2) ZIP-a, treće lice prigovor može podnijeti do dovršetka izvršnog postupka. O prigovoru trećeg lica odlučuje izvršni sud u slučaju kada raspolaze s dovoljno relevantnih činjenica, dok u suprotnom donosi zaključak kojim treće lice upućuje da svoja prava ostvaruje u parničnom postupku (član 64. stav (2) ZIP-a). Pokretanje parničnog postupka ne sprečava provođenje izvršenja, niti ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja (član 65. stav (1) ZIP-a). Međutim, prema članu 65. stav (2) ZIP-a, treće lice, kao tužilac u parničnom postupku, može tražiti odlaganje izvršenja od parničnog suda. Ukoliko parnični sud donese rješenje o odlaganju izvršenja, parnični sud će odrediti i vrijeme na koje se ono odlaže, te će ga dostaviti izvršnom sudu koji zaključkom, bez mogućnosti ispitivanja opravdanosti odluke parničnog suda, odgađa daljnje izvršenje. Izvršenje se nastavlja na zahtjev tražioca izvršenja pod uvjetima propisanim odredbama člana 65. stav (4) ZIP-a (vidi Relevantne propise). Sumirajući izneseno, Ustavni sud podsjeća da je odredbama čl. od 63. do 65. ZIP-a trećem licu pružena procesna zaštita na predmetu izvršenja tokom cijelog izvršnog postupka do njegovog dovršenja. Procesna zaštita uključuje i mogućnost traženja odlaganja izvršenja od parničnog suda u slučaju da je treće lice na osnovu zaključka izvršnog suda pokrenulo parnični postupak.

25. Međutim, Ustavni sud zapaža da nezavisno od odluke parničnog suda i od toga da li je treće lice od parničnog suda tražilo odlaganje izvršenja, treće lice u smislu člana 75. stav (1) ZIP-a ima mogućnost da od izvršnog suda traži odlaganje izvršenja kao dodatnu procesnu zaštitu na predmetu izvršenja. Uvjeti za odlaganje izvršenja prema članu 75. stav (1) ZIP-a su: da je treće lice u izvršnom postupku tražilo da se izvršenje proglašeno nedopuštenim i da je pokrenulo parnicu (u kojoj treće lice ima pravo da od parničnog suda traži odlaganje izvršenja), te ako učini vjerovatnim postojanje svog pravnog interesa i da bi provođenjem izvršenja pretrpjelo nenadoknadivu štetu. Radi se o kumulativnim uvjetima koji moraju biti ispunjeni.

26. Ustavni sud smatra da takvo zakonsko normiranje stranke u postupku dovodi u poziciju neizvjesnosti i otvara pitanje usklađenosti takve zakonske norme s načelima pravne sigurnosti. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se tokom izvršnog postupka može pojaviti više trećih lica koja se u svim fazama izvršnog postupka mogu koristiti pravom iz člana 75. stav (1) ZIP-a, pod uvjetom da ispunjavaju zakonom propisane uvjete. Dakle, u praksi, odlaganje izvršenja na zahtjev trećeg lica može trajati do okončanja parničnog postupka, što može trajati duži period, odnosno više godina. Time se dovode u pitanje načela hitnosti izvršnog postupka, prava na suđenje u razumnom roku i druge garancije prava na pravično suđenje. Stranke u postupku (tražilac izvršenja i izvršenik) u slučaju odlaganja izvršenja na zahtjev trećeg lica u izvršnom postupku nemaju nikakvu zakonom propisanu procesnu zaštitu, niti mogućnost da do isteka vremena na koje je izvršenje odloženo traže nastavak izvršnog postupka, što dovodi u pitanje njihova prava u izvršnom postupku.

27. Ustavni sud zapaža da iz stava (2) osporenog člana 75. ZIP-a proizlazi da se za odlaganje izvršenja može tražiti jamstvo od strane trećeg lica. Ovom odredbom tražilac izvršenja se

obavezuje da sudu predloži jamstvo za odlaganje izvršenja, te se sudu ostavlja sloboda u procjeni kada će za odlaganje biti potrebno jamstvo. Ustavni sud smatra da takvo normiranje ne pruža zaštitu od njene zloupotrebe u procesnom smislu budući da je davanje jamstva za odlaganje izvršenja fakultativno, a ne obligatorno. Za razliku od takvog zakonskog normiranja, zakonodavac je u odnosu na tražioca izvršenja i njegov zahtjev za odlaganje izvršenja u članu 73. ZIP-a propisao da će "sud odbiti prijedlog za odlaganje ako tražilac izvršenja u roku koji mu sud odredi nije dao jamstvo za štetu koju bi izvršenik ili treće lice moglo trpjeti zbog provođenja izvršenja".

28. Ustavni sud podsjeća da svako odlaganje izvršnog postupka, koji je po zakonu hitan, posljedično može pokrenuti pitanje kršenja ustavnih i konvencijskih prava stranaka u postupku. Stoga, zakonska mogućnost odgađanja postupka treba da bude izuzetak koji zakonodavac treba ograničiti, te propisati jasne i precizne uvjete za korištenje takve mogućnosti. Evropski sud je u praksi naveo da pravo na pristup sudu ne uključuje samo pravo na pokretanje postupka, već i pravo da sud "riješi" spor (vidi Evropski sud, *Multiplex protiv Hrvatske*, presuda od 10. jula 2003. godine, predstavka broj 58112/00, tačka 45). Također, država ima obavezu organizirati sistem izvršenja presuda koji je djelotvoran kako na nivou prava tako i u praksi, te osigurati izvršenje bez neopravdanih odgoda (vidi Evropski sud, *Fuklev protiv Ukrajine*, presuda od 7. juna 2005. godine, predstavka broj 71186/01, tačka 84).

29. Ustavni sud zapaža da se izvršni postupak, u pravilu, pokreće na prijedlog tražioca izvršenja, a samo izuzetno po službenoj dužnosti, kao i po prijedlogu lica i organa kada je to zakonom izričito određeno. Kod pokretanja izvršnog postupka dolazi do izražaja načelo dispozicije stranaka i načelo oficijelnosti. Načelo dispozicije entitetski zakonodavci primjenjuju i kod procesne mogućnosti odlaganja izvršenja jer prema entitetskim izvršnim zakonima odlaganje izvršenja je u isključivoj dispoziciji tražioca izvršenja, koji ima status stranke u postupku. Prema entitetskim izvršnim zakonima, ali i odredbama ZIP-a, odlaganje se na prijedlog tražioca izvršenja može zatražiti ukoliko provođenje izvršenja nije otpočelo te samo jedanput u okviru razumnog roka. To upućuje na zaključak da su zakonodavci tu procesnu mogućnost tražiocima izvršenja vremenski ograničili uz daljnju restrikciju da se tim pravom mogu koristiti samo jedanput tokom izvršnog postupka. Izuzetno, zakonima o izvršnom postupku tražiocima izvršenja ostavljene su još dvije mogućnosti u kojima mogu tražiti odlaganje izvršenja. Do odlaganja izvršenja može doći i na osnovu saglasnog prijedloga stranaka u postupku, odnosno tražioca izvršenja i izvršenika (član 74. ZIP-a), što je, *per se*, logično. U tom slučaju sud odlaze izvršenje bez ispitivanja postoje li za to propisane pretpostavke. Dakle, zakonima o izvršnom postupku u Bosni i Hercegovini su na identičan način propisani uvjeti u kojima tražilac izvršenja može tražiti odlaganje izvršenja. Prema relevantnim entitetskim zakonima, do odlaganja izvršenja može da dođe isključivo na prijedlog tražioca izvršenja, i to samo jedanput tokom izvršnog postupka. Cilj ovakvog zakonskog rješenja je efikasnije provođenje izvršnog postupka i sprečavanje zloupotrebe prava jer su u sudskoj praksi bili česti slučajevi da su tadašnji dužnici i treća lica, koristeći se ovlaštenjem za odlaganje postupka, odugovlačili izvršni postupak i time često bespotrebno opterećivali izvršne sudove s ovakvom vrstom predmeta (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP-533/18* od 17. decembra 2019. godine, tačka 36, dostupna na www.ustavisud.ba).

30. S druge strane, za razliku od zakonskih uvjeta pod kojima tražioci izvršenja mogu tražiti odlaganje izvršenja, treća lica kao učesnici u izvršnom postupku, prema članu 75. stav (1) ZIP-a, odlaganje izvršenja mogu tražiti u svim fazama izvršnog postupka, sve do okončanja postupka, ukoliko ispunjavaju zakonom propisane uvjete. Kao što je prethodno navedeno, Ustavni sud podsjeća da treće lice, ukoliko ga je izvršni sud uputio na parnicu, ima pravo da zahtijeva odlaganje izvršenja od parničnog suda shodno članu 65. stav (2) ZIP-a. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da relevantne odredbe Zakona o parničnom postupku BDBiH ne propisuju odredbe o sudskim mjerama osiguranja. Međutim, iz dokumenata koje je podnosilac zahtjeva dostavio na uvid Ustavni sud zapaža da parnični sud u BDBiH odlučuje o prijedlogu trećeg lica (tužioca u parničnom postupku) za određivanje privremene mjere osiguranja u skladu s odredbama čl. od 270. do 282. ZIP-a. Prema članu 270. stav (1) ZIP-a, privremena mjera osiguranja može se predložiti prije pokretanja i tokom sudskog ili upravnog postupka, te nakon završetka tih postupaka, sve dok izvršenje ne bude provedeno. Navedena odredba u stavu (2) propisuje da u prijedlogu za određivanje privremene mjere predlagač osiguranja mora istaći zahtjev u kojem će tačno označiti potraživanje čije osiguranje traži, odrediti kakvu mjeru traži i vrijeme njenog trajanja te, kada je to potrebno, sredstva osiguranja kojima će se privremena mjera prinudno ostvariti te predmet osiguranja. U prijedlogu se moraju navesti i činjenice na kojima se zasniva zahtjev za određivanje privremene mjere, te predložiti dokazi kojima se ti navodi potkrepljuju, a predlagač je dužan da dokaze, po mogućnosti, dostavi uz prijedlog. Odredbama ZIP-a propisani su uvjeti pod kojima se određuju privremene mjere te vrste privremenih mjera (čl. od 274. do 277. ZIP-a). Privremena mjera radi osiguranja novčanog potraživanja može se odrediti ako predlagač osiguranja učini vjerovatnim postojanje potraživanja i opasnost da će bez takve mjere protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati naplatu potraživanja time što će svoju imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njom raspolagati (član 274. stav (1) ZIP-a). Radi osiguranja nenovčanog potraživanja može se odrediti privremena mjera ako predlagač osiguranja učini vjerovatnim postojanje svog potraživanja i opasnost da bi bez takve mjere protivnik osiguranja spriječio ili znatno otežao ostvarenje potraživanja, posebno time što bi promijenio postojeće stanje stvari (član 276. stav (1) ZIP-a). Također, sud može donijeti više privremenih mjera, ako je to potrebno (član 280. ZIP-a). Vrijeme za koje se određuje privremena mjera je u dispoziciji suda koji odlučuje o privremenoj mjeri, koji je dužan da u rješenju kojim se određuje privremena mjera odredi trajanje te mjere (član 281. stav (1) ZIP-a). Međutim, praksa pokazuje da se odlaganje izvršenja veže za pravomoćno okončanje parničnog postupka.

31. Sadržaj navedenih odredbi ukazuje da treće lice, pored procesne zaštite iz člana 65. stav (2) ZIP-a, ima pravo da, ukoliko ispunjava uvjete iz člana 75. stav (1) ZIP-a, traži odlaganje izvršenja i od izvršnog suda koji o zahtjevu odlučuje u odnosu na iste zakonske uvjete kao i parnični sud (odredbe čl. 270–282. ZIP-a). Navedeno upućuje na zaključak da treće lice, koje nije stranka u postupku, uživa dvostruku procesnu zaštitu u odnosu na mogućnost odlaganja izvršenja koja strankama u postupku (tražiocu izvršenja i izvršeniku) nije pružena. Prethodno je navedeno da entitetski zakoni samo tražiocima izvršenja pružaju procesno pravo da od izvršnog suda traže odlaganje izvršenja, i to pod vrlo strogim uvjetima.

32. Nezavisno od toga, za Ustavni sud se postavlja pitanje svrsishodnosti ovakvog zakonskog normiranja koje pruža

ovlaštenje izvršnom sudu da odlučuje o odlaganju izvršenja pod istim zakonskim uvjetima kao parnični sud koji je ovlašten da odlučuje o istom pitanju u parničnom postupku koji je pokrenulo treće lice. Ovo posebno u svjetlu okolnosti što je jedan od uvjeta za primjenu člana 75. stav (1) ZIP-a da je treće lice pokrenulo parnični postupak. Stoga se logičnim nameće zaključak da će treće lice od parničnog suda tražiti odlaganje izvršenja. Ustavni sud smatra da je parnični sud u boljoj poziciji od izvršnog suda da procijeni uvjete za donošenje privremene mjere i odlaganje izvršenja budući da raspolaze svim dokazima koje su stranke podnijele kada odlučuje o meritumu spora i osnovanosti razloga zbog kojih je treće lice pokrenulo parnični postupak. Prema mišljenju Ustavnog suda, mogućnost da o istom pitanju pod istim zakonskim uvjetima (odredbe čl. 270–282. ZIP-a), pored parničnog suda (koji je eventualno odbio zahtjev trećeg lica ili treće lice od parničnog suda nije ni tražilo odlaganje izvršenja), odlučuje i izvršni sud predstavlja nepotreban teret za izvršni sud kojim se usporava postupak izvršenja, što je suprotno načelima izvršnog postupka. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da jedno od načela vladavine prava nalaže da zakonska odredba treba biti u skladu s javnim interesom i da se njom pojedincu ne može nametati pretjeran teret, odnosno zakonska odredba mora biti proporcionalna u odnosu na prava i obaveze svih relevantnih strana. Ustavni sud ne vidi u čemu se ogleda javni interes za ovakvo zakonsko normiranje.

33. Ustavni sud naročito naglašava da Skupština u ostavljenom roku nije dostavila odgovor na zahtjev tako da je propustila da obrazloži u čemu se ogleda *ratio* spornog zakonskog normiranja, te javni interes kojim se zakonodavac rukovodio prilikom propisivanja sporne odredbe. Ustavni sud smatra da se spornim zakonskim normiranjem stavlja pretjeran teret na stranke u postupku koje u izvršnom postupku nemaju osiguranu procesnu zaštitu od moguće zloupotrebe trećih lica u korištenju prava da od izvršnog suda traže odlaganje izvršenja. Osporena odredba, prema mišljenju Ustavnog suda, nije ni proporcionalna u odnosu na sve strane u postupku jer se trećim licima u izvršnom postupku bez razumnog opravdanja pruža dodatna procesna zaštita, iako im je ista zaštita pod istim zakonskim uvjetima pružena u parničnom postupku, čime se dovodi u pitanje načelo ravnopravnosti strana u izvršnom postupku. Sve naprijed navedeno je za Ustavni sud dovoljno da zaključi da osporena odredba člana 75. ZIP-a nije kompatibilna sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

34. Odlučujući o djelovanju odluke Ustavnog suda, u skladu sa članom 61. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da osporena odredba člana 75. ZIP-a prestaje da važi narednog dana od dana objavljivanja ove odluke Ustavnog suda.

Ostali navodi

35. S obzirom na izneseni zaključak, Ustavni sud ne vidi potrebu da posebno ispituje usklađenost osporene odredbe sa članom II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, te članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije u vezi sa članom II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

VII. Zaključak

36. Ustavni sud zaključuje da odredba člana 75. ZIP-a nije u skladu s članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine jer takvo zakonsko normiranje nije u skladu s javnim interesom, niti je proporcionalno u odnosu na prava i obaveze svih relevantnih strana u izvršnom postupku.

37. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. stav (2) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-24/25**, rješavajući zahtjev **Apelacijskog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (sudac Robert Jović)**, na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2) i članka 61. st. (2) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja

na sjednici održanoj 14. svibnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Apelacijskog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (sudac Robert Jović)** za ocjenu kompatibilnosti članka 75. Zakona o ovršnom postupku ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 39/13, 47/17 i 2/21), utvrđuje se da članak 75. Zakona o ovršnom postupku ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 39/13, 47/17 i 2/21) nije u skladu sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

U skladu sa člankom 61. stavak (2) Ustava Bosne i Hercegovine ukida se članak 75. Zakona o ovršnom postupku ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 39/13, 47/17 i 2/21).

Ukinuti članak 75. Zakona o ovršnom postupku ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 39/13, 47/17 i 2/21), u skladu sa člankom 61. stavak (3) Pravila Ustavnog suda, prestaje važiti narednog dana od dana objave odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine".

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Apelacijski sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (sudac Robert Jović; u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podnio je 7. kolovoza 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu kompatibilnosti članka 75. Zakona o ovršnom postupku ("Službeni glasnik Brčko distrikta" br. 50/13, 47/17 i 2/21; u daljnjem tekstu: ZOP) sa člankom II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i člankom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, te člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Evropske konvencije u svezi sa člankom II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Evropske konvencije i člankom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, od donositelja osporenog Zakona Skupštine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Skupština) zatraženo je 21. kolovoza 2025. godine da u roku od 30 dana od prijema dopisa dostavi odgovor na zahtjev.

3. Skupština nije dostavila odgovor na zahtjev u ostavljenom roku.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je zahtjev pokrenut

4. Podnositelj zahtjeva je naveo da se pred Apelacijskim sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Apelacijski sud) vodi žalbeni postupak u ovršnom predmetu tražitelja ovrhe (prvog do sedmog reda) protiv ovršenika "Oris" d.o.o. Brčko (u daljnjem tekstu: ovršenik) radi naplate duga. Tražitelj ovrhe prvog reda "Banka Poštanska štedionica" a.d. Banja Luka (u daljnjem tekstu: tražitelj ovrhe prvog reda) 8. srpnja 2015. godine podnio je prijedlog za ovrhu na temelju notarski obrađenog ugovora o zasnivanju hipoteke od 27. lipnja 2014. godine protiv ovršenika na njegovim nekretninama radi namirenja novčane tražbine u iznosu od 2.306.403,05 KM, zajedno s kamatama. Prvostupanjski sud je uvažio prijedlog te je 10. srpnja 2015. godine donio rješenje o ovrsi.

5. Treća osoba u ovršnom postupku R. M. je 20. svibnja 2016. godine izjavila prigovor protiv rješenja o ovrsi. Zaključkom prvostupanjskog suda od 20. lipnja 2016. godine treća osoba R. M. upućena je na pokretanje pamičnog postupka radi utvrđenja da je ovrha nedopuštena.

6. Treća osoba R. M. je 12. srpnja 2016. godine podnijela tužbu Osnovnom sudu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) tražeći da se utvrdi da je ovrha koja je određena rješenjem o ovrsi od 10. srpnja 2015. godine nedopuštena te da se odredi mjera osiguranja kojom bi se odložila ovrha. Podneskom od 9. ožujka 2017. godine treća osoba R. M. je od ovršnog suda tražila da se ovrha odloži do pravomoćnog okončanja pamičnog postupka, što je prvostupanjski sud rješenjem od 12. travnja 2017. godine odbio. Apelacijski sud je odlukom od 14. rujna 2017. godine uvažio žalbu treće osobe R. M., ukinuo osporeno prvostupanjsko rješenje vrativši predmet na ponovno odlučivanje. Osnovni sud je u ponovnom postupku rješenjem od 9. listopada 2017. godine ponovo odbio zahtjev treće osobe za odlaganje ovrhe, ali je drugostupanjski sud po žalbi treće osobe usvojio zahtjev i odložio ovrhu do pravomoćnog okončanja pamičnog postupka koji se vodi kod Osnovnog suda.

7. Pamični postupak je pravomoćno okončan presudom Apelacijskog suda od 20. lipnja 2023. godine kojom je u cijelosti odbijen tužbeni zahtjev treće osobe R. M. kojim je traženo da se utvrdi da je ovrha nedopuštena. Prvostupanjski ovršni sud je nakon stjecanja uvjeta na nastavak ovršnog postupka donio zaključak od 26. srpnja 2024. godine kojim je odredio ročište za drugu prodaju nekretnina za 27. rujna 2024. godine. Treće osobe u ovršnom postupku Ž. M. (suosnivač i direktor ovršenika) i "Logistics concept" d.o.o. Brčko su 15. odnosno 22. kolovoza 2024. godine podnijele zahtjeve za odlaganje ovrhe na temelju članka 75. stavak 1. ZOP-a do okončanja pamičnih postupaka koje su pokrenule. Prvostupanjski ovršni sud je odbio zahtjeve rješenjem od 30. rujna 2024. godine. Treće osobe Ž. M. i "Logistics concept" d.o.o. Brčko podnijele su žalbe protiv prvostupanjskog rješenja kojim je odbijen zahtjev za odlaganje ovrhe. Predmet se trenutno nalazi u fazi odlučivanja o žalbi pred Apelacijskim sudom.

8. Istodobno, prvostupanjski sud je 30. rujna 2024. godine održao ročište na kojem je zaključkom utvrdio da su ovršenikove nekretnine koje su bile predmet ovrhe prodane tražitelju ovrhe prvog reda, nakon čega je sud 9. listopada 2024. godine donio rješenje o dosudi. Rješenje o dosudi osporili su ovršenik i treće osobe Ž. M. i "Logistics concept" d.o.o. Brčko.

9. Podnositelj zahtjeva smatra da je za pravilno odlučivanje o žalbama trećih osoba nužno prethodno ispitati ustavnost odredbe članka 75. ZOP-a jer o njegovoj primjeni ovisi pravna valjanost provedenih radnji prvostupanjskog suda, pa samim tim i institucionalna kontrola provedenih radnji u žalbenom postupku.

b) Navodi iz zahtjeva

10. Podnositelj zahtjeva smatra da odredbe članka 75. ZOP-a nisu u skladu sa člankom II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije i člankom 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, te člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Europske konvencije u svezi sa člankom II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije i člankom 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. U svezi s tim, podnositelj zahtjeva je podsjetio da, prema praksi Ustavnog suda i Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud), država ima pozitivnu obvezu organizirati sustav izvršenja presuda i drugih izvršnih isprava na učinkovit način kako u normativnom dijelu tako i u praksi, te osigurati izvršenje bez nepotrebnog odlaganja. Podnositelj zahtjeva se pozvao na praksu Europskog suda zauzetu u predmetima *Scollo protiv Italije* i *Fuklev protiv Ukrajine*. Navodi da su zakonodavci u Bosni i Hercegovini propisali da je načelo žurnosti jedno od temeljnih načela ovršnog postupka. To načelo se u bitnom ogleda u propisivanju kratkih rokova za poduzimanje ovršnih radnji kako u odnosu na stranke tako i u odnosu na ovršni sud. Takvo zakonsko normiranje pravda se razlozima ekonomičnosti i učinkovitosti ovršnog postupka jer se ovršna stvar rješava u kratkom roku i bez nepotrebnih troškova, pri čemu ovršenik od početka ima jasan pregled ovršnih radnji koje će se poduzimati u daljnjem tijeku ovrhe. Navedeno implicira da je ovršni postupak žuran i da kao takav ne trpi bilo kakvo nepotrebno odugovlačenje ili zastoje.

11. Podnositelj zahtjeva navodi da je zakonodavac, zbog same prirode ovršnog postupka i njegovih ciljeva, jasno regulirao da se kao stranke u ovršnom postupku pojavljuju isključivo tražitelj ovrhe i ovršenik. Svi ostali sudionici u postupku, uključujući i treće osobe, nemaju status stranke u postupku. Podnositelj zahtjeva smatra da sustav pravila ovršnog postupka ne može biti koncipiran tako da se trećim osobama daju veća i značajnija prava nego što ih imaju stranke u ovršnom postupku (tražitelj ovrhe i ovršenik) jer to nije kompatibilno s prirodom i ciljevima ovršnog postupka. Nadalje, podnositelj zahtjeva smatra da sustav pravila ovršnog postupka normativno treba regulirati situaciju kada se tijekom ovršnog postupka pojavi treća osoba koja tvrdi da glede predmeta ovrhe ima takvo pravo koje sprečava ovrhu. Takvu situaciju je zakonodavac u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BDBiH) normativno regulirao u odjeljku "VI – Prigovor treće osobe" ZOP-a tako što je propisao pretpostavke za podnošenje prigovora treće osobe (članak 63.), odluke suda po prigovoru treće osobe (članak 64.), kao i mogućnost upućivanja na pamicu (članak 65.). Kako odredbe članka 65. ZOP-a pružaju trećim osobama značajnu procesnu garanciju u zaštiti njihovih prava, ta okolnost jasno ukazuje na sistemsku nelogičnost odredbe članka 75. ZOP-a i njezinu nekompatibilnost s načelom vladavine prava i pravne sigurnosti. U svezi s tim, podnositelj zahtjeva navodi da treća osoba u ovršnom

postupku ima dodatnu zakonsku mogućnost da u nastavku ovršnog postupka može tražiti odlaganje ovrhe unatoč procesnim garancijama koje su joj dane odredbom članka 65. ZOP-a. Podnositelj zahtjeva smatra da treća osoba u ovršnom postupku na temelju garancija iz čl. 65. i 75. ZOP-a uživa dvostruku procesnu zaštitu po istoj osnovi (mogućnost da u parnici kroz primjenu instituta sudske mjere osiguranja traži odlaganje ovrhe u smislu odredbe članka 65. stavak 2. ZOP-a), te da u ovršnom postupku traži odlaganje ovrhe na temelju odredbe članka 75. ZOP-a. Takve procesne garancije koje se pružaju trećoj osobi, koja nije stranka u postupku, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, nisu kompatibilne s prirodom i ciljem ovršnog postupka. Podnositelj zahtjeva navodi da normiranje većeg kruga osoba, koje će imati pravo tražiti odlaganje ovrhe, sustav ovrhe čini neučinkovitim i neizvjesnim. U svezi s tim, podnositelj zahtjeva je naveo da entitetski zakoni o ovršnom postupku daju ovlaštenje isključivo tražitelju ovrhe da traži odlaganje ovrhe. Podnositelj zahtjeva se u svezi s tim pozvao na stajalište Ustavnog suda izraženo u točki 36. Odluke broj AP-533/18 od 17. prosinca 2019. godine u kojem se Ustavni sud referirao na pitanje koje se zahtjevom pokreće. Prema mišljenju podnosioca zahtjeva, egzistiranje odredbe članka 75. ZOP-a ima višestruke negativne posljedice po ostvarivanje ustavnih i konvencijskih prava tražitelja ovrhe. Tražitelj ovrhe koji je ovršni postupak pokrenuo na teritoriju BDBiH nalazi se u nepovoljnijoj poziciji u odnosu na tražitelja ovrhe koji je ovršni postupak pokrenuo u nekom od entiteta Bosne i Hercegovine u kojima ne postoji procesna mogućnost odlaganja ovrhe na prijedlog treće osobe. Takva normativna nesuglasnost za posljedicu ima neravnopravan položaj tražitelja ovrhe u BDBiH u odnosu na tražitelje ovrhe u entitetima u svezi s pravom na pravično suđenje u odnosu na suđenje u razumnom roku, te pravo na učinkovito ostvarivanje imovinskih prava. U svezi s tim, podnositelj zahtjeva je naglasio da svako odlaganje ovrhe ima za posljedicu uvećanje troškova ovršnog postupka, ali i zakonskih zatezanih kamata koje padaju na teret ovršenika. Podnositelj zahtjeva smatra da takvu zakonsku nesuglasnost treba ukloniti iz pravnog prometa Bosne i Hercegovine, čime bi se ostvarila ne samo harmonizacija propisa već i vladavina prava i pravna sigurnost u punom kapacitetu za sve građane Bosne i Hercegovine.

12. Podnositelj zahtjeva smatra da osporena odredba članka 75. ZOP-a ne ispunjava standarde kvalitete "zakona" u kontekstu vladavine prava i pravne sigurnosti jer ne precizira, niti konkretizira uvjete za njezinu primjenu. Odlaganje ovrhe na prijedlog treće osobe primjenom članka 75. ZOP-a ukazuje se problematičnim kada treća osoba paralelno traži odlaganje ovrhe i u parničnom i u ovršnom postupku, pa ako se zahtjevu udovolji, postoji mogućnost da se ovršni postupak nalazi u stanju mirovanja do pravomoćnog okončanja parničnog postupka, što može trajati dulje razdoblje. U tom razdoblju stranke u postupku ne mogu učiniti ništa kako bi se ovrha provela u što kraćem roku i sa što manjim troškovima postupka. Zakonsko normiranje iz članka 75. ZOP-a nije ni proporcionalno u kontekstu ustavnog i konvencijskog prava na pravično suđenje (pravo na suđenje u razumnom roku) i prava na imovinu, odnosno prava na žurno i učinkovito prinudno ostvarivanje imovinskih prava. Podnositelj zahtjeva navodi da miješanje u konvencijska prava ne smije ići dalje od potrebnog da bi se postigao legitiman cilj. U konkretnom slučaju zakonodavac u BDBiH je propisivanjem da se ovrha može odgoditi na zahtjev treće osobe stavio pretjeran teret na tražitelja ovrhe i ovršenika koji treba da trpe radi ostvarivanja prava treće osobe koja nije stranka u ovršnom postupku. Podnositelj zahtjeva

stoga smatra da odredbe članka 75. ZOP-a krše načelo procesne ravnopravnosti stranaka. U svezi s tim, podnositelj zahtjeva je podsjetio da treća osoba zaštitu svojih imovinskih prava u ovršnom postupku može ostvariti u punom kapacitetu primjenom odredbi čl. 63–65. ZOP-a. Stoga, kako podnositelj zahtjeva navodi, dodatna zakonska mogućnost iz članka 75. ZOP-a koja trećoj osobi omogućava da traži odlaganje ovrhe, na tražitelja ovrhe i ovršenika stavlja pretjeran i prekomjeran teret, čime se ne postiže pravična ravnoteža između interesa stranaka u postupku i njihovih ustavnih i konvencijskih prava i prava trećih osoba.

IV. Relevantni propisi

13. **Zakon o ovršnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine" br. 39/13, 47/17 i 2/21)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

I - OSNOVNE ODREDBE

Članak 1. stavak (1)

Sadržaj Zakona

(1) *Zakonom o ovršnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuje se postupak po kojem sudovi i bilježnici Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Distrikt) provode prisilno ostvarenje tražbina na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava (u daljnjem tekstu: ovršni postupak), te osiguranje tražbina (u daljnjem tekstu: postupak osiguranja), ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.*

Članak 2. toč. od 2) do 7)

Značenje pojedinih izraza

Izrazi rabljeni u ovom zakonu imaju ova značenja:

2) *"tražitelj ovrhe" označava osobu koja je pokrenula postupak radi ovrhe neke tražbina te osobu u čiju je korist taj postupak pokrenut po službenoj dužnosti,*

3) *"predlagač osiguranja" označava osobu koja je pokrenula postupak radi osiguranja neke tražbine te osobu u čiju je korist taj postupak pokrenut po službenoj dužnosti,*

4) *"ovršnik" označava osobu protiv koje se tražbina ostvaruje,*

5) *"protivnik osiguranja" označava osobu protiv koje se tražbina osigurava,*

6) *"stranka" označava tražitelja ovrhe i ovršenika te predlagača osiguranja i protivnika osiguranja,*

7) *"sudionik" označava osobu koja u postupku ovrhe ili osiguranja nije stranka, a u postupku sudjeluje zbog toga što se u njemu odlučuje o nekom njezinom pravu ili zbog toga što za to ima pravni interes,*

Članak 6.

Žurnost i redosljed postupanja

(1) *U postupku ovrhe i osiguranja sud je dužan postupati žurno.*

(2) *Osnovni sud je dužan predmete uzimati u rad redom kako ih je primio, izuzev ako priroda tražbine ili posebne okolnosti zahtijevaju da se postupi drugačije.*

VI. PRIGOVOR TREĆE OSOBE

Članak 63.

Pretpostavke za prigovor

(1) *Osoba koja tvrdi da u pogledu predmeta ovrhe ima takvo pravo koje sprječava ovrhu može podnijeti prigovor protiv ovrhe tražeći da se ovrha na tom predmetu proglašeni nedopuštenom u opsegu u kojem su prava te treće osobe zahvaćena ovrhom.*

(2) *Prigovor se može podnijeti do dovršetka ovršnog postupka. Podnošenje prigovora ne sprječava provedbu ovrhe i*

ostvarenje tražbine tražitelja ovrhe, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Sud će prigovor dostaviti tražitelju ovrhe i ovršeniku i pozvati ih da se, u roku od osam (8) dana, izjasne o prigovoru.

Članak 64. stavak (1)

Odluke suda po prigovoru treće osobe

(1) Sud će o prigovoru treće osobe odlučiti u ovršnom postupku ili će podnositelja prigovora, zaključkom, uputiti da svoja prava ostvaruje u parnici.

Članak 65.

Upućivanje na parnicu

(1) Upućivanje na parnicu, propisano člankom 64 stavkom 1 ovog zakona, ne sprječava provedbu ovrhe, niti ostvarenje tražbine tražitelja ovrhe.

(2) U parnici iz članka 64 stavka 1 ovog zakona, podnositelj prigovora iz članka 63 ovog zakona može tražiti odlaganje ovrhe, pri čemu parnični sud, na odgovarajući način, primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudskih mjera osiguranja.

(3) Ukoliko donese rješenje o odlaganju ovrhe, parnični sud će odrediti i vrijeme na koje se ona odlaže, te ga, po službenoj dužnosti, dostaviti ovršnom sudu na provedbu.

(4) Ovršni sud će, nakon prijama rješenja iz stavka 3 ovog članka, zaključkom odgoditi daljnju ovrhu i nastaviti će je, na prijedlog tražitelja ovrhe, nakon pravomoćnosti odluke kojom parnični sud stavlja izvan snage rješenje o odgodi ovrhe ili odbacuje tužbu podnositelja prigovora, odnosno odbija njegov tužbeni zahtjev. Ovršne radnje poduzete do nastavka ovršnog postupka ostaju na snazi.

(5) Ako prvostupanjski parnični sud usvoji tužbeni zahtjev treće osobe da se ovrha proglašeni nedopuštenom i ukinu rješenje o ovrši, naložit će i obustavu ovršnog postupka. Nakon pravomoćnosti ove odluke parničnog suda, ovršni sud će, rješenjem, utvrditi da je ovršni postupak obustavljen i ukinuti sve provedene radnje.

(6) Odlukom o prigovoru treće osobe, koju ovršni sud donese na temelju članka 64 stavka 2 ovog zakona, ne dira se u prava te osobe da i nakon te odluke ostvaruje svoja prava protiv tražitelja ovrhe, odnosno ovršenika u posebnoj parnici.

(7) Treća osoba može se koristiti pravima predviđenim stavkom 2 ovog članka samo ako je parnica radi ostvarenja njezinih prava protiv tražitelja ovrhe, odnosno ovršenika, pokrenuta na temelju zaključka u upućivanju na parnicu iz članka 64 stavka 1 ovog zakona.

VIII. ODLAGANJE, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE

Članak 72.

Odlaganje ovrhe na prijedlog tražitelja ovrhe

(1) Ako zakonom nije drugačije određeno, ovrha se može odložiti potpuno ili djelomično na prijedlog tražitelja ovrhe ako provedba rješenja nije otpočela. Ako više tražitelja ovrhe sudjeluje u ovršnom postupku, pa samo neki od njih traže odlaganje, sud će samo u odnosu na tog tražitelja ovrhe odložiti ovrhu. Tražitelj ovrhe može samo jednom, u okviru razumnog roka, predložiti odlaganje ovrhe u tijeku postupka, što će cijeliti sud u svakom konkretnom slučaju.

(2) Ako je provedba ovrhe otpočela, a ovršenik se u roku koji mu je sud odredio izjasnio protiv odlaganja, sud će odlučiti o opravdanosti prijedloga za odlaganje.

(3) Ako je zakonom predviđeno da se ovrha mora tražiti u određenom roku, tražitelj ovrhe može podnijeti prijedlog za odlaganje u tom roku.

Članak 73.

Odbijanje prijedloga za odlaganje ovrhe

Sud će odbiti prijedlog za odlaganje ako tražitelj ovrhe u roku koji mu sud odredi, nije dao jamstvo za štetu koju bi ovršenik ili treća osoba mogla trpjeti zbog provedbe ovrhe.

Članak 74.

Odlaganje ovrhe na temelju suglasnosti stranaka

Ako se tražitelj ovrhe i ovršenik suglasnim prijedlogom o odlaganju ovrhe obrate sudu, sud će odrediti odlaganje, ne ispitujući postoje li za to propisane pretpostavke.

Članak 75.

Odlaganje ovrhe na temelju prijedloga treće osobe

(1) Na zahtjev osobe koja je tražila da se ovrha na određenom predmetu proglašeni nedopuštenom sud će odložiti ovrhu u pogledu toga predmeta, ako ta osoba učini vjerojatnim postojanje svog prava, te da bi provedbom ovrhe pretrpjela nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, uz uvjet da u roku pokrene parnicu na koju je upućena.

(2) U slučaju iz stavka 1 ovog članka, sud može, na prijedlog tražitelja ovrhe, odlaganje ovrhe uvjetovati davanjem jamstva.

Članak 76.

(Vrijeme za koje se ovrha odlaže)

(1) Sud će odložiti ovrhu za vrijeme koje je tražitelj ovrhe odredio, ili na vrijeme koje, prema okolnostima slučaja, smatra opravdanim, ali ne na dulje od šest (6) mjeseci.

(2) Iznimno, sud može na prijedlog tražitelja ovrhe odložiti ovrhu i na dulje vremensko razdoblje ukoliko su tražitelj ovrhe i ovršenik zaključili pismeni sporazum, ali ne dulje od godinu dana.

(3) Ako je tražitelj ovrhe podnio prijedlog za odlaganje ovrhe u slučaju u kome je zakonom predviđeno da se ovrha ima tražiti u određenom roku, ovrha se ne može odložiti za vrijeme dulje od tog roka.

Članak 77.

(Nastavljanje odloženog postupka)

(1) Odložena ovrha nastavlja se na prijedlog tražitelja ovrhe prije isteka ili po isteku roka na koji je odložena.

(2) Ako tražitelj ne predloži nastavak ovršnog postupka ni po isteku roka od trideset (30) dana od dana isteka vremena na koje je ovrha odložena, sud će obustaviti ovrhu.

XXIX. PRIVREMENE MJERE

1. Opće odredbe

Članak 270.

Prijedlog za određivanje privremene mjere

(1) Privremena mjera može se predložiti prije pokretanja i tijekom sudskog ili upravnog postupka te nakon završetka tih postupaka, sve dok ovrha ne bude provedena.

(2) U prijedlogu za određivanje privremene mjere predlagač osiguranja mora istaknuti zahtjev u kojem će točno označiti tražbinu čije osiguranje traži, odrediti kakvu mjeru traži i vrijeme njezinog trajanja te, kada je to potrebno, sredstva osiguranja kojima će se privremena mjera prisilno ostvariti te predmet osiguranja, uz odgovarajuću primjenu pravila ovog zakona o sredstvima i predmetu ovrhe. U prijedlogu se moraju navesti činjenice na kojima se zasniva zahtjev za određivanje privremene mjere te predložiti dokazi kojima se ti navodi potkrepljuju. Predlagač osiguranja dužan je te dokaze, po mogućnosti, priložiti uz prijedlog.

Članak 271. stavak (1)

Rješenje o određivanju privremene mjere

(1) U rješenju o određivanju privremene mjere sud će, ako je to potrebno s obzirom na vrstu mjere i svrhu koja se njome treba postići, odrediti, na prijedlog predlagača osiguranja i sredstva

kojima će se ona prisilno ostvariti, te predmet osiguranja, uz odgovarajuću primjenu pravila ovog zakona o određivanju sredstava i predmeta ovrhe u rješenju o ovrsi.

Članak 272.

Dopuštenost privremene mjere

(1) Privremena mjera može se odrediti i radi osiguranja nedospjelih i uvjetnih tražbina.

(2) Privremena mjera nije dopuštena ako postoje uvjeti za određivanje prethodne mjere kojom se može postići ista svrha osiguranja.

2. Privremene mjere radi osiguranja novčane tražbine

Članak 274. st (1) i (2)

Uvjeti za određivanje privremene mjere

(1) Privremena mjera radi osiguranja novčane tražbine može se odrediti ako predlagač osiguranja učini vjerovatnim postojanje tražbine i opasnost da će bez takve mjere protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati naplatu tražbine time što će svoju imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njome raspolagati.

(2) Predlagač osiguranja ne mora dokazivati opasnost iz stavka 1 ovog članka ako učini vjerovatnim da bi predloženom mjerom protivnik osiguranja pretrpio samo neznatnu štetu.

Članak 275. stavak (1)

Vrste privremenih mjera radi osiguranja novčane tražbine

(1) Radi osiguranja novčane tražbine može se odrediti svaka mjera kojom se postiže svrha takvog osiguranja, a osobito:

1) zabrana protivniku osiguranja da otuđi ili optereti pokretne stvari, oduzimanje tih stvari i njihovo povjeravanje na čuvanje predlagaču osiguranja ili trećoj osobi,

2) oduzimanje i polaganje gotovog novca, vrijednosnih papira i sl. u sud,

3) zabrana protivniku osiguranja otuđenja ili opterećenja svoje nekretnine ili stvarnih prava koja su na nekretnini uknjižena u njegovu korist, uz zabilježbu te zabrane u zemljišnu knjigu,

4) zabrana dužniku protivnika osiguranja da dragovoljno ispuni svoju obvezu protivniku osiguranja te zabrana protivniku osiguranja da primi ispunjenje te obveze odnosno da raspolaze svojim tražbinama,

5) nalog pravnoj osobi koja obavlja poslove platnog prometa da protivniku osiguranja ili trećoj osobi, na temelju naloga protivnika osiguranja, uskrati s dužnikova računa isplatu novčanog iznosa za koji je određena privremena mjera.

3. Privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine

Članak 276.

Uvjeti za određivanje privremene mjere

(1) Radi osiguranja nenovčane tražbine može se odrediti privremena mjera ako predlagač osiguranja učini vjerovatnim postojanje svoje tražbine i opasnost da bi bez takve mjere protivnik osiguranja spriječio ili znatno otežao ostvarenje tražbine, posebno time što bi promijenio postojeće stanje stvari.

(2) Privremena mjera može se odrediti i kad predlagač osiguranja učini vjerovatnim da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete.

(3) Odredbe članka 274 stavka 2 i stavka 3 ovog zakona primjenjuju se i pri određivanju privremenih mjera radi osiguranja nenovčanih tražbina.

Članak 277. stavak (1) toč. od 1) do 5) i stavak (2)

Vrste privremenih mjera radi osiguranja nenovčanih tražbina

(1) Radi osiguranja nenovčanih tražbina može se odrediti svaka mjera kojom se postiže svrha takvog osiguranja, a osobito:

1) zabrana otuđenja i opterećenja pokretnih stvari na koje je upravljena tražbina, njihovo oduzimanje i povjeravanje na čuvanje predlagaču osiguranja ili trećoj osobi,

2) zabrana otuđenja i opterećenja dionica, osnivačkog i drugih udjela na koje je upravljena tražbina, uz zabilježbu navedene zabrane u odgovarajući popis, a po potrebi i u sudskom upisniku; zabrana korištenja ili raspolaganja pravima po osnovi takvih dionica, odnosno udjela; povjeravanje dionica odnosno udjela na upravu trećoj osobi,

3) zabrana otuđenja i opterećenja drugih prava na koje je upravljena tražbina, uz povjeravanje uprave tim pravima trećoj osobi,

4) zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine na koju je upravljena tražbina ili stvarnih prava upisanih na nekretnini na koja je upravljena tražbina, uz zabilježbu zabrane u zemljišnu knjigu; oduzimanje nekretnine i njezino povjeravanje na čuvanje i upravu predlagaču osiguranja ili trećoj osobi,

5) zabrana dužniku protivnika osiguranja da protivniku osiguranja preda stvari, prenese koje pravo ili obavi koju drugu nenovčanu radnju na koju je upravljena tražbina,

(2) Ako je to nužno radi sprječavanja nastanka nenadoknadive ili teško nadoknadive štete, nasilja ili ako je iz drugih bitnih razloga to potrebno radi osiguranja pravnog reda, sud može odrediti mjeru kojom će privremeno urediti sporni odnos među strankama.

Članak 280.

Određivanje više privremenih mjera

Sud može, s obzirom na okolnosti slučaja, odrediti i više privremenih mjera, ako je to potrebno.

Članak 281.

Vrijeme za koje se određuje privremena mjera

(1) U rješenju kojim se određuje privremena mjera odredit će se i trajanje te mjere, a ako je mjera određena prije podnošenja tužbe ili pokretanja kojeg drugog postupka i rok u kojemu predlagač osiguranja mora podnijeti tužbu odnosno prijedlog za pokretanje drugog postupka, radi opravdanja mjere.

(2) Sud će, na prijedlog predlagača osiguranja, produžiti trajanje privremene mjere, uz uvjet da se nisu promijenile okolnosti pod kojima je ta mjera određena.

(3) Prijedlog iz stavka 2 ovog članka može se podnijeti samo prije nego što protekne vrijeme za koje je privremena mjera određena.

14. **Zakon o izvršnom postupku** ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14, 5/17 – odluka USRS, 60/17 – odluka USBiH, 115/17 – odluka USBiH, 58/18 – rješenje USBiH i 66/18)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst propisa sačinjen u Ustavnom sudu BiH, kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Pretpostavke za prigovor

Član 51.

(1) Lice koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje može podnijeti prigovor protiv izvršenja tražeći da se izvršenje na tom predmetu proglašeno nedopuštenim u obimu u kojem su prava tog trećeg lica zahvaćena izvršenjem.

(2) Prigovor se može podnijeti do dovršetka izvršnog postupka. Podnošenje prigovora ne sprečava sproredba izvršenja i ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Суд će prigovor dostaviti tražiocu izvršenja i izvršeniku i pozvati ih da se u roku od osam dana izjasne o prigovoru.

Odluke suda po prigovoru trećeg lica

Član 52. stav (1)

(1) Суд će o prigovoru trećeg lica odlučiti u izvršnom postupku ili će podnosioca prigovora zaključkom uputiti da svoja prava ostvaruje u parnici.

Upućivanje na parnicu

Član 53.

(1) Upućivanje na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona, ne sprečava provedba izvršenja niti ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja.

(2) U parnici iz stava 1. člana 52. ovog zakona podnosilac prigovora iz člana 51. ovog zakona može tražiti odlaganje izvršenja, pri čemu parnični sud na odgovarajući način primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudskih mjera obezbjeđenja.

(3) Ukoliko donese rješenje o odlaganju izvršenja, parnični sud će odrediti i vrijeme na koje se ono odlaže te ga po službenoj dužnosti dostaviti nadležnom izvršnom sudu na provođenje.

(4) Izvršni sud će po prijemu rješenja iz stava 3. ovog člana zaključkom odgoditi dalje izvršenje, i nastaviti će ga, na prijedlog tražioca izvršenja, nakon pravosnažnosti odluke kojom parnični sud stavlja van snage rješenje o odgodi izvršenja ili odbacuje tužbu podnosioca prigovora, odnosno odbija njegov tužbeni zahtjev. Do nastavka izvršnog postupka, preduzete izvršne radnje ostaju na snazi.

(5) Ako prvostepeni parnični sud usvoji tužbeni zahtjev trećeg lica da se izvršenje proglašeno nedopuštenim i ukine rješenje o izvršenju, naložice i obustavu izvršnog postupka. Nakon pravosnažnosti ove odluke parničnog suda, izvršni sud će rješenjem konstatovati da je izvršni postupak obustavljen i njime ukinuti sve provedene radnje.

(6) Odlukom o prigovoru trećeg lica koju izvršni sud donese na osnovu stava 2. člana 52. ovog zakona ne dira se u prava tog lica da i nakon te odluke ostvaruje svoja prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika u posebnoj parnici.

(7) Treće lice se može koristiti pravima predviđenim stavom 2. ovog člana samo ako je parnica radi ostvarenja njegovih prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika pokrenuta na osnovu zaključka u upućivanju na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona.

VIII - ODLAGANJE, OBUSTAVA I OKONČANJE IZVRŠENJA

Odlaganje izvršenja na prijedlog tražioca izvršenja

Član 60.

(1) Ako zakonom nije drugačije određeno, izvršenje se može odložiti potpuno ili djelimično samo na prijedlog tražioca izvršenja ako sprovođenje rješenja nije otpočelo. Ako više tražilaca izvršenja učestvuje u izvršnom postupku pa samo neki od njih traže odlaganje, sud će samo u odnosu na tog tražioca izvršenja odložiti izvršenje.

(2) Ako je sprovođenje izvršenja otpočelo, a izvršenik se, u roku koji mu je sud odredio, izjasnio protiv odlaganja, sud će odlučiti o opravdanosti prijedloga za odlaganje.

(2a) Tražilac izvršenja može samo jednom, u okviru razumnog roka, predložiti odgađanje izvršenja, što će cijeniti sud u svakom konkretnom slučaju.

(3) Ako je zakonom predviđeno da se izvršenje mora tražiti u određenom roku, tražilac izvršenja može podnijeti prijedlog za odlaganje u tom roku.

Vrijeme za koje se izvršenje odlaže

Član 61.

(1) Суд će odložiti izvršenje za vrijeme koje je tražilac izvršenja odredio ili na vrijeme koje po okolnostima slučaja smatra opravdanim.

(2) Ako je tražilac izvršenja podnio prijedlog za odlaganje izvršenja u slučaju u kome je zakonom predviđeno da se izvršenje ima tražiti u određenom roku, izvršenje se ne može odložiti za vrijeme duže od tog roka.

Nastavljanje odloženog postupka

Član 62.

Odloženo izvršenje se nastavlja na prijedlog tražioca izvršenja i prije isteka roka za koji je odloženo. Ako tražilac izvršenja ne predloži nastavak izvršnog postupka ni po isteku 30 dana od isteka vremena na koje je izvršenje odloženo, sud će obustaviti postupak.

15. **Zakon o ovršnom postupku** ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 32/03, 52/03 – ispravak, 33/06, 39/06 – ispravak, 39/09, 29/11 – odluka USBiH, 74/11 – odluka USFBiH, 35/12, 35/12 – rješenje USBiH, 46/16, 36/17 – odluka USBiH, 55/18 – rješenje USBiH, 25/20 – odluka USBiH i 19/25)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

VI - PRIGOVOR TREĆE OSOBE

Članak 51.

Pretpostavke za prigovor

(1) Osoba koja tvrdi kako glede predmeta ovrhe ima takvo pravo koje sprečava ovrhu može podnijeti prigovor protiv ovrhe, tražeći da se ovrha na tom predmetu proglašeno nedopuštenom u opsegu u kojem su prava te treće osobe zahvaćena ovrhom.

(2) Prigovor se može podnijeti do okončanja ovršnog postupka. Podnošenje prigovora ne sprječava provedbu ovrhe i ostvarenje tražbine tražitelja ovrhe, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Суд će prigovor dostaviti tražitelju ovrhe i ovršeniku i pozvati ih da se u roku od osam dana očituju o prigovoru.

Članak 52. stavak (1)

Odluke suda po prigovoru treće osobe

(1) Суд će o prigovoru treće osobe odlučiti u ovršnom postupku ili će podnosioca prigovora zaključkom uputiti da svoja prava ostvaruje u parnici.

Članak 53.

Upućivanje na parnicu

(1) Upućivanje na parnicu iz stavka 1., članak 52. ovoga zakona ne sprečava provedbu ovrhe, niti ostvarenje tražbine tražitelja ovrhe.

(2) U parnici iz članka 52., stavak 1. ovoga zakona podnositelj prigovora iz članka 51. ovoga zakona može tražiti odlaganje ovrhe, pri čemu parnični sud na odgovarajući način primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudskih mjera osiguranja.

(3) Ukoliko donese rješenje o odlaganju ovrhe, parnični će sud odrediti i vrijeme za koje se ono odlaže, te ga po službenoj dužnosti dostaviti nadležnom ovršnom sudu na provedbu.

(4) Ovršni će sud po primitku rješenja iz stavka 3. ovoga članka zaključkom odgoditi dalju ovrhu i nastaviti ju, na prijedlog tražitelja ovrhe, nakon pravomoćnosti odluke kojom parnični sud stavlja izvan snage rješenje o odgodi ovrhe ili odbacuje tužbu podnosioca prigovora, odnosno odbija njegov tužbeni zahtjev. Do nastavka ovršnog postupka, poduzete ovršne radnje ostaju na snazi.

(5) *Ako prvostupanjski parnični sud prihvati tužbeni zahtjev treće osobe da se ovrha proglasi nedopuštenom i ukine rješenje o ovrsi, naložit će i obustavu ovršnog postupka. Nakon pravomoćnosti ove odluke parničnog suda, ovršni će sud rješenjem ustanoviti kako je ovršni postupak obustavljen i njime ukinuti sve provedene radnje.*

(6) *Odlukom o prigovoru treće osobe koju ovršni sud donese na temelju stavka 2. članka 52. ovoga zakona ne dira se u prava te osobe da i nakon odluke ostvaruje svoja prava protiv tražitelja ovrhe, odnosno ovršenika u posebnoj parnici.*

(7) *Treća se osoba može koristiti pravima predviđenim stavkom 2. ovoga članka samo ako je parnica radi ostvarenja njezinih prava protiv tražitelja ovrhe, odnosno ovršenika pokrenuta na temelju zaključka o upućivanju na parnicu iz stavka 1. članka 52. ovoga zakona.*

VIII - ODLAGANJE, OBUSTAVA

I OKONČANJE OVRHE

Članak 60.

Odlaganje ovrhe na prijedlog tražitelja ovrhe

(1) *Ako zakonom nije drugačije određeno, ovrha se može odložiti u cijelosti ili djelomice samo na prijedlog tražitelja ovrhe ako sprovedba rješenja nije otpočela. Ako više tražitelja ovrhe sudjeluje u ovršnom postupku, pa samo neki od njih traže odlaganje, sud će samo u odnosu na tog tražitelja ovrhe odložiti ovrhu.*

(2) *Ako je sprovedba ovrhe otpočela, a ovršenik se u roku koji mu je sud odredio očitovao protiv odlaganja, sud će odlučiti o opravdanosti prijedloga za odlaganje.*

(3) *Ako je zakonom predviđeno da se ovrha mora tražiti u određenom roku, tražitelj ovrhe može podnijeti prijedlog za odlaganje u tom roku.*

(4) *Tražitelj ovrhe može samo jednom predložiti odlaganje ovrhe tijekom postupka.*

Članak 61.

Vrijeme za koje se ovrha odlaže

(1) *Sud će odložiti ovrhu za vrijeme koje je tražitelj ovrhe predložio, ali ne dulje od šest mjeseci.*

(2) *Iznimno od stavka (1) ovoga članka, sud može na prijedlog tražitelja ovrhe odložiti ovrhu i na dulji vremenski period ukoliko su tražitelj ovrhe i ovršenik zaključili pismeni sporazum o načinu izmirenja tražbine.*

Članak 62.

Nastavak odloženog postupka

Odložena ovrha se nastavlja na prijedlog tražitelja ovrhe i prije istjeka roka za koji je odloženo. Ako tražitelj ovrhe ne predloži nastavak ovršnog postupka ni po istjeku 30 dana od istjeka vremena za koje je ovrha odložena, sud će obustaviti postupak.

V. Dopustivost

16. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda.

17. Članak VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud će imati nadležnost za pitanja koja mu podnese bilo koji sud u Bosni i Hercegovini, a koja se tiču toga je li neki zakon o čijoj valjanosti ovisi njegova odluka sukladno ovom Ustavu, s Europskom konvencijom za ljudska prava i temeljne slobode i njezinim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili koja se tiču postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

18. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Apelacijski sud (sudac Robert Jović), što znači da je zahtjev podnijela ovlaštena osoba iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. studenog 2010. godine, toč. 7–14., objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti odredbi ZOP-a s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Europske konvencije, te da o važenju navedene zakonske odredbe ovisi odluka redovnog suda u postupku. Iz toga slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

19. Podnositelj zahtjeva smatra da članak 75. ZOP-a nije u skladu sa člankom II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije i člankom 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, te člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Europske konvencije u svezi sa člankom II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije i člankom 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Podnositelj je u zahtjevu naveo da je osporena odredba suprotna načelima pravne sigurnosti i vladavine prava, iz čega slijedi zaključak da ukazuje i na neusklađenost osporene odredbe sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. S obzirom na navode iz zahtjeva, Ustavni sud će osporenu odredbu ispitati u odnosu na standarde iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

20. U Ustavu Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

Članak 1

Bosna i Hercegovina

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država, koja funkcionira sukladno zakonu i temeljem slobodnih i demokratskih izbora.

21. Ustavni sud podsjeća da je u svojoj dosadašnjoj praksi članak I/2. Ustava Bosne i Hercegovine tumačio na način da sadrži načelo vladavine prava (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu br. U-21/16 od 1. lipnja 2017. godine, točka 19., dostupna na www.ustavnisud.ba). Kao što je Ustavni sud naglasio u praksi, načelo vladavine prava nije ograničeno samo na formalno poštovanje ustavnosti i zakonitosti, već zahtijeva da svi pravni akti (zakoni, propisi i sl.) imaju određen sadržaj, odnosno kvalitetu primjerenu demokratskom sustavu, tako da služe zaštiti ljudskih prava i sloboda u odnosima građana i tijela javne vlasti u okviru demokratskog političkog sustava. U svezi s tim, Ustavni sud je naglasio da standard kvalitete zakona traži da zakonska odredba bude dostupna osobama na koje se primjenjuje (transparentnost) i da bude za njih predvidljiva, to jest dovoljno jasna i precizna da one mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obveze do stupnja koji je razuman u danim okolnostima, kako bi se prema njima mogle ponašati (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-15/18 od 29. studenog 2018. godine, točka 26., dostupna na www.ustavnisud.ba). Osim toga, zakonska odredba treba biti u skladu s javnim interesom i njom se pojedincu ne može nametati pretjeran teret, odnosno zakonska odredba mora biti proporcionalna u odnosu na sve relevantne strane (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-4/19 od 5. srpnja 2019. godine, točka 27., dostupna na www.ustavnisud.ba).

22. Nadalje, Ustavni sud ukazuje da je jedno od temeljnih načela ovršnog postupka "načelo žurnosti" koje je u konkretnom slučaju propisano odredbom članka 6. ZOP-a. Navedeno načelo temelji se na propisivanju kraćih rokova za poduzimanje pojedinih ovršnih radnji bilo stranaka ili suda. U biti, radi se o zahtjevu iskazanom u načelima ekonomičnosti i efikasnosti ovršnog postupka, te pravodobnosti pružanja pravne zaštite tražitelju ovrhe, te je isticano da je žurnost postupanja primarno interes tražitelja ovrhe, a neizravno i ovršenika, jer se smanjuju troškovi i brzo otklanja neizvjesnost u pravnoj poziciji subjekata (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-4/15* od 30. rujna 2015. godine, točka 19., dostupna na www.ustavnisud.ba).

23. Na navedeno načelo Ustavni sud je ukazivao u svojim odlukama u kojima je naglašavao da u ovršnom postupku, zbog same njegove prirode, treba postupati žurno, kako je to propisano odredbama ZOP-a (vidi Ustavni sud, odluke br. *AP-5668/14* od 14. svibnja 2015. godine, točka 26., *AP-5401/14* od 24. travnja 2015. godine, točka 24., *AP-5156/14* od 17. ožujka 2015. godine, točka 23., dostupne na www.ustavnisud.ba). U navedenim predmetima Ustavni sud je utvrdio kršenje prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije zbog toga što ovršni postupak nije okončan u razumnom roku.

24. Prije razmatranja ustavnosti osporene odredbe, Ustavni sud smatra svrsishodnim ukazati na procesna prava trećih osoba koja imaju kako bi mogle zaštititi imovinska prava na predmetu ovrhe koja proizlaze iz odredbi ZOP-a. Predmet ovrhe su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi namiranja tražbine tražitelja ovrhe. Ako osoba koja tvrdi da glede predmeta ovrhe ima takvo pravo koje sprečava ovrhu, takva osoba može podnijeti prigovor i tražiti da se ovrha na tom predmetu proglašeni nedopuštenom (članak 63. stavak (1) ZOP-a). Prema odredbama ZOP-a, treća osoba u ovršnom postupku nema status stranke već sudionika u postupku zbog toga što se u postupku odlučuje o nekom njezinom pravu ili zbog toga što ima pravni interes (članak 2. stavak (1) točka 7) ZOP-a). Institut "prigovor treće osobe" je pravno sredstvo za zaštitu prava treće osobe u opsegu u kojem su prava te treće osobe zahvaćena ovrhom. Prema članku 63. stavak (2) ZOP-a, treća osoba prigovor može podnijeti do dovršetka ovršnog postupka. O prigovoru treće osobe odlučuje ovršni sud u slučaju kada raspolaze s dovoljno relevantnih činjenica, dok u suprotnom donosi zaključak kojim treću osobu upućuje da svoja prava ostvaruje u parničnom postupku (članak 64. stavak (2) ZOP-a). Pokretanje parničnog postupka ne sprečava provedbu ovrhe niti ostvarenje tražbine tražitelja ovrhe (članak 65. stavak (1) ZOP-a). Međutim, prema članku 65. stavak (2) ZOP-a, treća osoba, kao tužitelj u parničnom postupku, može tražiti odlaganje ovrhe od parničnog suda. Ukoliko parnični sud donese rješenje o odlaganju ovrhe, parnični sud će odrediti i vrijeme na koje se ona odlaže, te će ga dostaviti ovršnom sudu koji zaključkom, bez mogućnosti ispitivanja opravdanosti odluke parničnog suda, odgađa daljnju ovrhu. Ovrha se nastavlja na zahtjev tražitelja ovrhe pod uvjetima propisanim odredbama članka 65. stavak (4) ZOP-a (vidi Relevantne propise). Sumirajući izneseno, Ustavni sud podsjeća da je odredbama čl. od 63. do 65. ZOP-a trećoj osobi pružena procesna zaštita na predmetu ovrhe tijekom cijelog ovršnog postupka do njegovog dovršenja. Procesna zaštita uključuje i mogućnost traženja odlaganja ovrhe od parničnog suda u slučaju da je treća osoba na temelju zaključka ovršnog suda pokrenula parnični postupak.

25. Međutim, Ustavni sud zapaža da neovisno o odluci parničnog suda i o tome je li treća osoba od parničnog suda tražila

odlaganje ovrhe, treća osoba u smislu članka 75. stavak (1) ZOP-a ima mogućnost od ovršnog suda tražiti odlaganje ovrhe kao dodatnu procesnu zaštitu na predmetu ovrhe. Uvjeti za odlaganje ovrhe prema članku 75. stavak (1) ZOP-a su: da je treća osoba u ovršnom postupku tražila da se ovrha proglašeni nedopuštenom i da je pokrenula parnicu (u kojoj treća osoba ima pravo od parničnog suda tražiti odlaganje ovrhe), te ako učini vjerojatnim postojanje svog pravnog interesa i da bi provođenjem ovrhe pretrpjela nenadoknadivu štetu. Radi se o kumulativnim uvjetima koji moraju biti ispunjeni.

26. Ustavni sud smatra da takvo zakonsko normiranje stranke u postupku dovodi u poziciju neizvjesnosti i otvara pitanje usklađenosti takve zakonske norme s načelima pravne sigurnosti. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se tijekom ovršnog postupka može pojaviti više trećih osoba koje se u svim fazama ovršnog postupka mogu koristiti pravom iz članka 75. stavak (1) ZOP-a, pod uvjetom da ispunjavaju zakonom propisane uvjete. Dakle, u praksi, odlaganje ovrhe na zahtjev treće osobe može trajati do okončanja parničnog postupka, što može trajati dulje razdoblje, odnosno više godina. Time se dovode u pitanje načela žurnosti ovršnog postupka, prava na suđenje u razumnom roku i druge garancije prava na pravično suđenje. Stranke u postupku (tražitelj ovrhe i ovršenik) u slučaju odlaganja ovrhe na zahtjev treće osobe u ovršnom postupku nemaju nikakvu zakonom propisanu procesnu zaštitu, niti mogućnost da do isteka vremena na koje je ovrha odložena traže nastavak ovršnog postupka, što dovodi u pitanje njihova prava u ovršnom postupku.

27. Ustavni sud zapaža da iz stavka (2) osporenog članka 75. ZOP-a proizlazi da se za odlaganje ovrhe može tražiti jamstvo od strane treće osobe. Ovom odredbom tražitelj ovrhe se obvezuje sudu predložiti jamstvo za odlaganje ovrhe, te se sudu ostavlja sloboda u procjeni kada će za odlaganje biti potrebno jamstvo. Ustavni sud smatra da takvo normiranje ne pruža zaštitu od njezine zlouporabe u procesnom smislu budući da je davanje jamstva za odlaganje ovrhe fakultativno, a ne obligatorno. Za razliku od takvog zakonskog normiranja, zakonodavac je u odnosu na tražitelja ovrhe i njegov zahtjev za odlaganje ovrhe u članku 73. ZOP-a propisao da će "sud odbiti prijedlog za odlaganje ako tražitelj ovrhe u roku koji mu sud odredi nije dao jamstvo za štetu koju bi ovršenik ili treća osoba mogla trpjeti zbog provedbe ovrhe".

28. Ustavni sud podsjeća da svako odlaganje ovršnog postupka, koji je po zakonu žuran, posljedično može pokrenuti pitanje kršenja ustavnih i konvencijskih prava stranaka u postupku. Stoga, zakonska mogućnost odgađanja postupka treba da bude iznimka koju zakonodavac treba ograničiti, te propisati jasne i precizne uvjete za korištenje takve mogućnosti. Europski sud je u praksi naveo da pravo na pristup sudu ne uključuje samo pravo na pokretanje postupka, već i pravo da sud "riješi" spor (vidi Europski sud, *Multiplex protiv Hrvatske*, presuda od 10. srpnja 2003. godine, predstavka broj 58112/00, točka 45.). Također, država ima obvezu organizirati sustav izvršenja presuda koji je učinkovit kako na razini prava tako i u praksi, te osigurati izvršenje bez neopravdanih odgoda (vidi Europski sud, *Fuklev protiv Ukrajine*, presuda od 7. lipnja 2005. godine, predstavka broj 71186/01, točka 84.).

29. Ustavni sud zapaža da se ovršni postupak, u pravilu, pokreće na prijedlog tražitelja ovrhe, a samo iznimno po službenoj dužnosti, kao i po prijedlogu osoba i organa kada je to zakonom izričito određeno. Kod pokretanja ovršnog postupka dolazi do izražaja načelo dispozicije stranaka i načelo oficijelnosti. Načelo dispozicije entitetski zakonodavci primjenjuju i kod procesne

могућности одлагања оврхе јер према ентитетским овршним законима одлагање оврхе је у искључивој диспозитивности тражитеља оврхе, који има статус странке у поступку. Према ентитетским овршним законима, али и одредбама ZOP-a, одлагање се на приједлог тражитеља оврхе може затражити ако провођење оврхе није отпочело те само једанпут у оквиру разумног рока. То упућује на закључак да су законодавци ту процесну могућност тражитељима оврхе временски ограничили уз даљњу рестрикцију да се тим правом могу користити само једанпут током овршног поступка. Изнамно, законима о овршном поступку тражитељима оврхе остављене су још двије могућности у којима могу тражити одлагање оврхе. До одлагања оврхе може доћи и на основу сугласног приједлога странка у поступку, односно тражитеља оврхе и овршеника (чланак 74. ZOP-a), што је, *per se*, логично. У том случају суд одлаже оврху без испитивања постоје ли за то прописане претпоставке. Дакле, законима о овршном поступку у Босни и Херцеговини су на идентичан начин прописани увјети у којима тражитељ оврхе може тражити одлагање оврхе. Према релевантним ентитетским законима, до одлагања оврхе може доћи искључиво на приједлог тражитеља оврхе, и то само једанпут током овршног поступка. Циљ оваквог законског рјешења је ефикасније провођење овршног поступка и спречавање злоупотребе права јер су у судској пракси били чести случајеви да су тадашњи дужници и треће особе, користећи се овлашћеним за одлагање поступка, одуговлачили овршни поступак и тиме често беспотребно оптерећивали овршне судове с оваквом врстом предмета (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број AP-533/18 од 17. просинца 2019. године, тачка 36., доступна на www.ustavnisud.ba).

30. С друге стране, за разлику од законских увјета под којима тражитељи оврхе могу тражити одлагање оврхе, треће особе као судионици у овршном поступку, према чланку 75. ставак (1) ZOP-a, одлагање оврхе могу тражити у свим фазам овршног поступка, све до окончања поступка, ако испуњавају законом прописане увјете. Као што је претходно наведено, Уставни суд подсјећа да трећа особа, ако ју је овршни суд упutio на парницу, има право захтијевати одлагање оврхе од парничног суда шодно чланку 65. ставак (2) ZOP-a. У свеzi с тим, Уставни суд запажа да релевантне одредбе Закона о парничном поступку BDBiH не прописују одредбе о судским мјерама осигурања. Међутим, из докумената које је подносила захтева доставио на увид Уставни суд запажа да парнични суд у BDBiH одлучује о приједлогу треће особе (тужитеља у парничном поступку) за одређивање привремене мјере осигурања у складу с одредбама чл. од 270. до 282. ZOP-a. Према чланку 270. ставак (1) ZOP-a, привремена мјера осигурања може се предложити прије покретања и током судског или управног поступка, те након завршетка тих поступака, све док оврха не буде проведена. Наведена одредба у ставку (2) прописује да у приједлогу за одређивање привремене мјере предлагач осигурања мора истакнути захтев у којем ће точно означити тражбину чије осигурање тражи, одредити какву мјеру тражи и вријеме нјезиног трајања те, када је то потребно, средства осигурања којима ће се привремена мјера принудно остварити те предмет осигурања. У приједлогу се морају навести и чињенице на којима се темељи захтев за одређивање привремене мјере, те предложити докази којима се ти наводи поткрепљују, а предлагач је дужан доказе, по могућности, доставити уз приједлог. Одредбама ZOP-a прописани су увјети под којима се одређују привремене мјере те врсте привремених мјера (чл. од 274. до 277. ZOP-a). Привремена мјера ради осигурања новчане тражбине може се одредити ако предлагач осигурања учини вјеровјатним постојање тражбине и опасност да ће без такве мјере противник осигурања спријечити или знатно отежати наплату тражбине тиме што ће своју имовину отуђити, прикрити или на

други начин нјоме располагати (чланак 274. ставак (1) ZOP-a). Ради осигурања новчане тражбине може се одредити привремена мјера ако предлагач осигурања учини вјеровјатним постојање своје тражбине и опасност да би без такве мјере противник осигурања спријечити или знатно отежао остварење тражбине, посебно тиме што би промијенио постојеће стање ствари (чланак 276. ставак (1) ZOP-a). Такође, суд може доносити више привремених мјера, ако је то потребно (чланак 280. ZOP-a). Вријеме за које се одређује привремена мјера је у диспозитивности суда који одлучује о привременој мјери, који је дужан у рјешењу којим се одређује привремена мјера одредити трајање те мјере (чланак 281. ставак (1) ZOP-a). Међутим, пракса показује да се одлагање оврхе веће за правомоћно окончање парничног поступка.

31. Садржај наведених одреби указује да трећа особа, поред процесне заштите из чланка 65. ставак (2) ZOP-a, има право, ако испуњава увјете из чланка 75. ставак (1) ZOP-a, тражити одлагање оврхе и од овршног суда који о захтеву одлучује у односу на исте законске увјете као и парнични суд (одредбе чл. 270–282. ZOP-a). Наведено упућује на закључак да трећа особа, која није странка у поступку, ужива двоstruku процесну заштиту у односу на могућност одлагања оврхе која странкама у поступку (тражитељу оврхе и овршенику) није пружена. Претходно је наведено да ентитетски закони само тражитељима оврхе пружају процесно право да од овршног суда траже одлагање оврхе, и то под врло строгим увјетима.

32. Неовисно о томе, за Уставни суд се поставља питање сврсисходности оваквог законског нормирања које пружа овлашћење овршном суду да одлучује о одлагању оврхе под istim законским увјетима као парнични суд који је овлашћен одлучивати о истом питању у парничном поступку који је покренула трећа особа. Ово посебно у свjetлу околности што је један од увјета за примјену чланка 75. ставак (1) ZOP-a да је трећа особа покренула парнични поступак. Стога се логичним намеће закључак да ће трећа особа од парничног суда тражити одлагање оврхе. Уставни суд сматра да је парнични суд у бољој позитивности од овршног суда да процени увјете за доношење привремене мјере и одлагање оврхе будући да располаже свим доказима које су странке поднијеле када одлучује о меритуму спора и утемељености разлога због којих је трећа особа покренула парнични поступак. Према мишљењу Уставног суда, могућност да о истом питању под istim законским увјетима (одредбе чл. 270–282. ZOP-a), поред парничног суда (који је евентуално одбио захтев треће особе или трећа особа од парничног суда није ни тражила одлагање оврхе), одлучује и овршни суд представља непотребан терет за овршни суд којим се успоравља поступак оврхе, што је супротно начелима овршног поступка. У свеzi с тим, Уставни суд подсјећа да једно од начела владавине права налаже да законска одредба треба бити у складу с јавним интересом и да се њом појединцу не може наметати претјеран терет, односно законска одредба мора бити пропорционална у односу на права и обвезе свих релевантних страна. Уставни суд не види у чему се огледа јавни интерес за овакво законско нормирање.

33. Уставни суд нарочито наглашава да Скупштина у остављеном року није доставила одговор на захтев тако да је пропустила образложити у чему се огледа *ratio* спорног законског нормирања, те јавни интерес којим се законодавач руководио приликом прописивања спорне одредбе. Уставни суд сматра да се спорним законским нормирањем ставља претјеран терет на странке у поступку које у овршном поступку немају осигурану процесну заштиту од могуће злоупотребе трећих особа у коришћењу права да од овршног суда траже одлагање оврхе. Оспорена одредба, према мишљењу Уставног суда, није ни пропорционална у односу на све стране у поступку јер се трећим особама у овршном поступку без

razumnog opravdanja pruža dodatna procesna zaštita, iako im je ista zaštita pod istim zakonskim uvjetima pružena u parničnom postupku, čime se dovodi u pitanje načelo ravnopravnosti strana u ovršnom postupku. Sve naprijed navedeno je za Ustavni sud dovoljno da zaključi da osporena odredba članka 75. ZOP-a nije kompatibilna sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

34. Odlučujući o djelovanju odluke Ustavnog suda, u skladu sa člankom 61. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da osporena odredba članka 75. ZOP-a prestaje važiti narednog dana od dana objave ove odluke Ustavnog suda.

Ostali navodi

35. S obzirom na izneseni zaključak, Ustavni sud ne vidi potrebu da posebno ispituje usklađenost osporene odredbe sa člankom II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije i člankom 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, te člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Europske konvencije u svezi sa člankom II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije i člankom 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

VII. Zaključak

36. Ustavni sud zaključuje da odredba članka 75. ZOP-a nije u skladu s člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine jer takvo zakonsko normiranje nije u skladu s javnim interesom, niti je proporcionalno u odnosu na prava i obveze svih relevantnih strana u ovršnom postupku.

37. Na temelju članka 59. st. (1) i (2) i članka 61. stavak (2) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, v. r.

833

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **У-8/26**, рјешавајући захтјев **Кантоналног суда у Зеници**, на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, члана 19. став (1) тачка а), члана 57. став (2) тачка б), члана 59. ст. (1) и (2) и члана 61. став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Helen Keller, судкиња
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
на сједници одржаној 14. маја 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву **Кантоналног суда у Зеници (председница Суда Сњежана Чолаковић)** за оцјену компатибилности члана 60. став 4. Закона о високом образовању ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25),

утврђује се да члан 60. став 4. Закона о високом образовању ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25) није у складу са чланом 4. и чланом 16. став 5. Оквирног закона о високом образовању у Босни и

Херцеговини ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 59/07 и 59/09) и чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине.

Налаже се Скупштини Зеничко-добојског кантона да, у складу са чланом 61. став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, најкасније у року од три мјесеца од дана објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", усклади члан 60. став 4. Закона о високом образовању ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25) са чланом 4. и чланом 16. став 5. Оквирног закона о високом образовању у Босни и Херцеговини ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 59/07 и 59/09) и чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине.

Одбацује се као недопуштен захтјев **Кантоналног суда у Зеници (председница Суда Сњежана Чолаковић)** у дијелу захтјева за оцјену компатибилности члана 60. став 4. Закона о високом образовању ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25) са чланом 60. став 5. Закона о високом образовању ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25) због ненадлежности Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Кантонални суд у Зеници (председница Суда Сњежана Чолаковић; у даљем тексту: подносилац захтјева) поднио је 26. фебруара 2026. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену компатибилности члана 60. став 4. Закона о високом образовању ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25; у даљем тексту: ЗВОЗДК) са чланом 16. став 5. и чланом 22. став 1. Оквирног закона о високом образовању у Босни и Херцеговини ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 59/07 и 59/09; у даљем тексту: Оквирни закон), чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине те чланом 60. став 5. ЗВОЗДК.

II. Поступак пред Уставним судом

2. С обзиром на то да захтјев није садржавао наводе, чињенице и доказе на којима се заснива, како је прописано чланом 21. став (4) Правила Уставног суда, као ни податке о поступку који је предмет поступка поводом којег је захтјев поднесен, Уставни суд је, у смислу члана 22. став (1) Правила Уставног суда, од подносиоца захтјева 24. марта 2026. године затражио да отклони наведене недостатке. Подносилац захтјева је 27. марта 2026. године допунио захтјев.

3. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Скупштине Зеничко-добојског кантона (у даљем тексту: Скупштина ЗДК) затражено је 17. и 31. марта 2026. године да у року од 15 дана од пријема дописа достави одговор на захтјев и допуну захтјева.

4. Скупштина ЗДК је 3. и 17. априла 2026. године доставила одговоре на захтјев.

III. Захтјев

а) Предмет поводом којег је поднесен захтјев

5. Подносилац захтјева наводи да је ЈУ "Универзитет у Зеници" (у даљем тексту: тужилац) покренула управни спор који је регистрован под бројем 04 0 У 016167 25 У против рјешења Министарства за образовање, науку, културу и спорт Зеничко-добојског кантона (у даљем тексту: Министарство)

од 4. децембра 2025. године. Наводи да је тим рјешењем одбијена жалба коју је тужилац поднио против рјешења кантоналног инспектора за образовање и науку Министарства од 25. јуна 2025. године и тужиоцу забрањено извршење одлуке о избору и именовању ректора од 30. септембра 2024. године коју је донио Сенат. У рјешењу је образложено да је приликом доношења одлуке од 30. септембра 2024. године поступљено супротно члану 60. став 4. ЗВОЗДК. Тужиоцу је наређено да у поновљеном поступку доношења одлуке о избору и именовању ректора отклони утврђене недостатке и неправилности на начин да Сенат приликом гласања за приједлоге одлуке правилно и потпуно примјени одредбу члана 60. став 4. ЗВОЗДК. Подносилац захтјева наводи да је тужилац у образложењу тужбе истакао да је Министарство приликом доношења оспореног рјешења пошло од погрешне претпоставке да је одредба члана 60. став 4. ЗВОЗДК јасна и неупитна и да не оставља никакав простор за нормативно уређење статутом. Такође је навео да је тужилац изразио став да та одредба није компатибилна с одредбом члана 16. став 5. у вези са чланом 22. Оквирног закона, те је предложио да Кантонални суд застане с поступком и на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине затражи оцјену компатибилности одредбе члана 60. ст. 4. и 5. ЗВОЗДК са чланом 16. став 5. и чланом 22. став 1. Оквирног закона. Имајући у виду да је рјешење Министарства од 25. јуна 2025. године донесено примјеном одредбе члана 60. став 4. ЗВОЗДК, подносилац захтјева сматра да његова одлука зависи од ваљаности те одредбе.

б) Наводи из захтјева

6. Образлажући захтјев, подносилац захтјева наводи да је оспореном одредбом члана 60. став 4. ЗВОЗДК прописано да проректор може учествовати у раду сената без права гласа. Сматра да је то у супротности са чланом 16. став 5. Оквирног закона, којим је прописано да се број чланова, састав и начин рада сената утврђују статутом високошколске установе. Такође сматра да је наведена одредба у супротности са чланом 22. став 1. Оквирног закона, према којем високошколске установе имају право да изаберу своја управна и руководећа тијела и да им одреде мандат, да уреде своје структуре и активности својим правилима према том закону, другим важећим законима и својим статутима. Подносилац захтјева истиче да наведене одредбе Оквирног закона не прописују било какво ограничење права гласа проректора у сенату на начин на који је то прописано одредбом члана 60. став 4. ЗВОЗДК. Подносилац захтјева даље наводи да је члан 60. став 4. ЗВОЗДК у супротности са чланом 60. став 5. ЗВОЗДК којим је прописано да се број проректора, услови и њихова надлежност ближе уређују статутом јер се њиме ограничава право проректора да може гласати у сенату. Сматра да је на такав начин кантонални законодавац ограничио право високошколске установе да уређује односе и начин рада и функционисања, те довео у питање њену самосталност и академске слободе. Подносилац захтјева истиче да је на тај начин повријеђен принцип институционалне аутономије универзитета, загарантован одредбама Оквирног закона, због чега је нарушен и принцип владавине права из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине.

ц) Одговори на захтјев

7. Скупштина ЗДК у одговору од 3. априла 2026. године наводи да је члан 60. став 4. ЗВОЗДК у складу с Оквирним законом. Наводи да је оспореном одредбом ЗВОЗДК прописано да проректор нема право гласа, па се њом не

мијења састав сената, нити се задире у његову искључиву надлежност за доношење одлука о академским питањима. Сматра да је оспорена одредба компатибилна и у односу на члан 16. став 5. Оквирног закона, којим је прописано да се број чланова, састав и начин рада сената уређују статутом, тако да оспорена одредба ЗВОЗДК не представља ограничење академске аутономије, већ њену закониту разраду. Скупштина ЗДК даље наводи да Оквирни закон не искључује могућност да закон на нижем нивоу пропише одређена правила, те је у том смислу ЗВОЗДК прописао нормативни оквир одређујући да проректор нема право гласа, док се број чланова, састав и начин рада и даље уређују статутом. Наводи да прописивањем могућности проректора да учествује у раду сената без права гласа не утиче на одлучивање нити на надлежности сената. Скупштина ЗДК наводи да оспореном одредбом проректору није дато право гласа у доношењу одлука сената јер би такво рјешење било супротно члану 16. ст. 1. и 5. Оквирног закона. Даље наводи да се законодавац за одредбу члана 60. став 4. ЗВОЗДК одлучио ради спречавања могућности једнаког гласања или договарања гласања у сенату. У вези с тим истиче да проректори помажу у раду ректора и с њим чине једно тијело – ректорат, те би у случају давања права гласа проректорима било обезбијеђено пет гласова чланова сената. Скупштина ЗВОЗДК наводи да би се у том случају створио круг утицаја јер, сходно одредбама Статута Универзитета у Зеници, ректор предлаже проректоре, док, с друге стране, проректори учествовањем у сенату бирају ректора. Такође наводи да је и чланом 71. став 2. Статута Универзитета у Тузли прописано да проректори имају обавезу присуствовања сједницама сената без права одлучивања. Коначно, Скупштина ЗДК наводи да је члан 60. став 4. ЗВОЗДК компатибилан и са чланом 22. Оквирног закона. Предложила је да Уставни суд одбије захтјев за оцјену компатибилности.

8. Скупштина ЗДК је у одговору од 17. априла 2026. године поновила да су оспорене одредбе Закона о високом образовању ЗДК у сагласности с Оквирним законом и да је захтјев за оцјену компатибилности неоснован. Наводи да је прописивањем члана 60. став 4. Закона о високом образовању ЗДК спријечена могућност нарушавања независности сената. У вези с тим истиче да би давање права гласа проректорима у сенату довело до тога да она лица која припремају материјале за сенат и гласају о њима. Сматра да се на тај начин, концентрисаним бројем гласова у једном тијелу – ректорату, омогућава гласање за сопствене приједлоге и ректору даје непропорционална "моћ" у односу на остале чланове сената. Скупштина ЗДК даље наводи да из одредаба члана 22. Оквирног закона произлази да аутономија високошколских установа није апсолутна, већ се остварује у оквиру законског система. Наводи да стога законодавац на нивоу кантона има овлашћење да пропише одређене опште норме којима се уређују поједина питања из области високог образовања, док се њихова даљња разрада препушта статуту високошколске установе.

IV. Релевантни прописи

9. Оквирни закон о високом образовању у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" бр. 59/07 и 59/09) у релевантном дијелу гласи:

Члан 4. став (2)

Високо образовање заснива се на:

-академским слободама, академској самоуправи и аутономији универзитета;

[...]

6. Сенат високошколске установе

Члан 16. став (5)

Број чланова, састав и начин рада сената утврђују се статутом високошколске установе.

Члан 22.

Високошколске установе, у складу са одредбама овог Закона, имају право да:

- изаберу своје управна и руководећа тијела и да им одреде мандат;

- уреде своје структуре и активности сопственим правилима у складу са овим Законом, другим важећим законима и својим статутима;

- изаберу наставно и друго особље;

- примају студенте и одреде методе наставе и провере знања студената;

- самостално развијају и примјењују наставне планове и програме и истраживачке пројекте;

- у оквиру расположивих финансијских средстава изабере предмете који ће се предавати;

- на универзитетима, додјељују звања професорима и другом особљу;

- одреде као службени језик, или службене језике, један или више језика конститутивних народа Босне и Херцеговине.

7. Усклађивање других закона

Члан 63.

Закони Републике Српске и кантонални закони из области високог образовања усклађиће се са одредбама овог Закона у периоду од шест мјесеци након његовог ступања на снагу.

Сва питања из области високог образовања која нису регулисана овим Законом регулисаће се законима на нивоу Републике Српске и кантона.

10. **Закон о високом образовању** ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 – аутентично тумачење и 5/25)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст прописа сачињен у Уставном суду БиХ, како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 60. ст. (4) и (5)

(Проректор универзитета)

(1) Проректора на универзитету именује сенат на образложени приједлог ректора и мандат изабраног проректора везан је за мандат ректора.

(2) Поступак избора проректора јавног универзитета осигурава поштовање принципа законитости, квалитета и тајности.

(3) Проректор помаже у раду ректору високошколске установе.

(4) Проректор може учествовати у раду сената без права гласа.

(5) Број проректора, услови и надлежности проректора ближе се уређују статутом високошколске установе.

11. **Статут Универзитета у Зеници** број 01-02-5-3823/22 од 28. септембра 2022. године, број 01-02-1-4604/22 од 4. новембра 2022. године и број 01-02-5-1786/23 од 4. маја 2023. године, објављен на босанском језику на <https://unze.ba/dokumenti/interni-dokumenti> (преузето 15. априла 2026. године) у релевантном дијелу гласи:

Члан 65. став (1) тачка б) и став (2)

(Састав Сената)

(1) Сенат је највише академско тијело, одговорно за академска питања на Универзитету, које чине:

б) проректори,

(2) Ректор, проректори и декани су чланови Сената по функцији.

Члан 66. став (1)

(Дјелокруг рада Сената)

(1) Сенат Универзитета одлучује о свим академским питањима, а посебно о питањима наставне, научне, умјетничке и стручне дјелатности Универзитета.

Члан 69. ст. (1) и (3)

(Одлучивање Сената)

(1) Сенат може расправљати о одређеним питањима за која је надлежан и одлучивати тек када сједници присуствује већина од укупног броја чланова.

(3) Сенат доноси одлуке већином гласова од укупног броја чланова, осим ако законом, овим Статутом и другим опћим актима, за одлучивање о појединим питањима није одређена друга квалификована већина.

V. Допустивост

12. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине.

13. Члан VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине гласи:

ц) Уставни суд има надлежност у питањима која му упути било који суд у Босни и Херцеговини, а односи се на то да ли је закон на чијој ваљаности почива његова одлука, сагласан са овим Уставом, Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, или са законима Босне и Херцеговине; или у погледу постојања или дјелокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда.

14. Захтјев за оцјену компатибилности поднио је Кантонални суд у Зеници (предсједница Суда Сњежана Чолаковић), што значи да је захтјев поднио овлашћени подносилац из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-5/10 од 26. новембра 2010. године, тач. 7–14, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 37/11). Такође, Уставни суд запажа да се захтјевом тражи оцјена компатибилности оспорених одредби члана 60. ст. 4. и 5. ЗВОЗДК с одредбама Оквирног закона и Устава Босне и Херцеговине, односно да се питање односи на то да ли су оспорене одредбе у складу с одредбама закона Босне и Херцеговине и принципом владавине права из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине. Осим тога, Уставни суд сматра да не постоје други разлози недопустивости из члана 19. став (1) Правила Уставног суда. Стога, Уставни суд сматра да су у том дијелу захтјева испуњени услови за разматрање меритума предмета.

15. Уставни суд даље запажа да се у дијелу захтјева такође тражи оцјена компатибилности одредбе члана 60. став 4. ЗВОЗДК с одредбом става 5. истог члана (види тач. 1. и 4. ове одлуке). У вези с тим, Уставни суд понавља да, на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, има надлежност да цијени компатибилност кантоналног закона у односу на Устав Босне и Херцеговине, Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и њене протоколе, у односу на законе Босне и Херцеговине, те у погледу

постојања или дјелокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда. Из наведеног произлази да Уставни суд није надлежан да оцјењује међусобну усклађеност појединих одредаба истог кантоналног закона (види, *mutatis mutandis*, Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-22/14 од 4. децембра 2014. године, тачка 15, доступна на www.ustavnisud.ba). Стога, у том дијелу захтјева нису испуњени услови за разматрање меритума предмета због ненадлежности Уставног суда, у смислу члана 19. став (1) тачка а) Правила Уставног суда.

VI. Меритум

16. Подносилац захтјева сматра да је одредба члана 60. став 4. ЗВОЗДК у супротности са чланом 16. став 5. и чланом 22. Оквирног закона, те принципом институционалне аутономије универзитета загарантованим одредбом члана 4. Оквирног закона.

17. У вези с тим, Уставни суд првенствено наглашава да је на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине надлежан да оцјењује уставност *in abstracto*, с циљем заштите Устава као највишег правног акта и обезбјеђивања поштовања хијерархије правних норми, а не да контролише правилну примјену права у конкретном случају (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-21/25 од 22. јануара 2026. године, тачка 18). Дакле, Уставни суд напомиње да оцјену уставности закона разматра у општем смислу (*erga omnes*), а не у односу на конкретан предмет (*inter partes*) који је повод подношењу захтјева (види одлуку Уставног суда у предмету број У-15/11 од 30. марта 2012. године, тачка 63). Сходно томе, Уставни суд неће улазити у конкретан предмет који се налази на рјешавању пред Кантоналним судом у Зеници, нити ће се бавити начином на који редовни судови, те други надлежни органи примјењују оспорену законску одредбу. Уставни суд ће извршити оцјену компатибилности оспорене одредбе на апстрактан начин у односу на наводе из захтјева.

18. Уставни суд даље подсјећа да је у својој досадашњој пракси члан 1/2. Устава Босне и Херцеговине тумачио тако да садржи принцип владавине права (види, између осталих, Уставни суд, одлуке о допустивости и меритуму бр. У-21/16 од 1. јуна 2017. године, тачка 19, и У-6/06 од 29. марта 2008. године, тачка 22). Уставни суд наглашава да принцип владавине права подразумијева да сви закони, други прописи, као и поступци носилаца власти морају бити у складу с уставом. Осим тога, тај принцип захтијева да сви ентитетски и кантонални уставни закони и други прописи који се доносе морају бити усклађени с уставним принципима. То даље значи да правни систем почива на хијерархији правних аката, почевши од устава као највишег правног акта па до подзаконских аката (види, између осталих, Уставни суд, одлуке о допустивости и меритуму бр. У-21/16 од 1. јуна 2017. године, тачка 19, и У-6/06 од 29. марта 2008. године, тачка 22). Дакле, Уставни суд указује на свој став да ентитети (или друге административне јединице БиХ), када доносе своје законе или друге правне акте, морају поштовати обавезе које им се налажу законима које су донијеле институције БиХ. Чињеница да те обавезе нису поштоване може довести до кршења одредаба Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-2/11 од 27. маја 2011. године, тачка 52, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 99/11).

19. У вези с питањем правне природе и обавезности поштовања одредби Оквирног закона, Уставни суд указује на своју праксу из Одлуке број У-22/18, у којој је испитивана усклађеност кантоналног закона о високом образовању с Оквирним законом. У тој одлуци Уставни суд је, између осталог, навео да Оквирни закон служи као основни нормативни инструмент којим држава регулише област образовања на уопштен и принципијелан начин, док се федералним јединицама препушта да ту исту област регулишу прецизније, али обавезно у складу с државним законом. Имајући то у виду, као и принцип владавине права, неупитно је да Оквирни закон представља обавезујући правни основ који се мора поштовати приликом доношења закона о високом образовању на нивоу ентитета, односно кантона. Стога, "закони Републике Српске и кантонални закони из области високог образовања" требају бити усклађени с Оквирним законом, док ће "сва питања из области високог образовања која нису регулисана Оквирним законом бити регулисана законима на нивоу Републике Српске и кантона (члан 63. Оквирног закона", види Уставни суд, Одлука број У-22/18 од 5. јула 2019. године, тачка 26, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 53/19 6. августа 2019. године). Такође, Уставни суд подсјећа да је такав став заузео и у Одлуци број У-2/21 у којој је разматрао уставност одређених одредби Закона о високом образовању у Републици Српској, у којој је указао да закони Републике Српске требају бити усклађени с Оквирним законом о високом образовању, док ће сва питања из области високог образовања која нису регулисана државним законом бити регулисана законима на нивоу Републике Српске (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-3/21 од 28. септембра 2023. године, тачка 39).

20. Враћајући се на конкретан предмет, Уставни суд запажа да је очигледно да је оспореном одредбом кантоналног закона којом је прописано да проректор може учествовати у раду сената без права гласа уређен начин рада сената. Наиме, Уставни суд запажа да синтагма "састав и начин рада сената" у смислу члана 16. став 5. Оквирног закона обухвата, између осталог, правила о учествовању у раду, правима и обавезама чланова, начину одлучивања, укључујући и питање права гласа, као и друга питања која се односе на функционисање тог тијела. У том смислу, одређивање да ли одређени чланови сената могу учествовати у раду сената те да ли имају право гласа или не несумњиво представља регулисање питања састава и начина рада сената. Стога, Уставни суд сматра да је оспорена одредба ЗВОЗДК *prima facie* у супротности са чланом 16. став 5. Оквирног закона којим је прописано да се питање састава и начин рада сената утврђују статутом високошколске установе. При томе, Уставни суд запажа да је то питање и уређено чланом 69. став 3. Статута Универзитета у Зеници на начин да Сенат, у чијем раду у пуном капацитету учествују и проректори, доноси одлуке већином гласова од укупног броја чланова, осим ако законом, статутом и другим општим актима, за одлучивање о појединим питањима није одређена друга квалификована већина (види тачку 9. ове одлуке). Међутим, упркос томе, кантонални законодавац је нормативно уредио наведено питање иако се ради о питању које спада у сферу академских питања, односно питања која су у искључивој надлежности универзитета и академске заједнице. На тај начин, кантонални законодавац је повриједио и принцип академске самоуправе и аутономије загарантован чланом 4. Оквирног

закона. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да је оспореном одредбом кантонални законодавац уредио питање које је, супротно изричитој одредби Оквирног закона, стављено у надлежност високошколске установе, чиме су нарушени хијерархија правних аката и принцип законитости као саставни елементи принципа владавине права из члана 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

21. При томе, Уставни суд уважава *ratio legis* који је навела Скупштина ЗДК, а који се састоји у онемогућавању стварања круга утицаја између ректора и проректора. Међутим, задатак Уставног суда у овом поступку је да оцијени компатибилност оспорене одредбе ЗВОЗДК с одредбом члана 16. став 5. Оквирног закона, а том одредбом је експлицитно прописано да се питање начина рада сената уређује статутом универзитета, а не кантоналним законом. Стога, позивање на наведени *ratio legis* не може довести до другачије одлуке у овом предмету.

22. Слједом тога, Уставни суд сматра да члан 60. став 4. ЗВОЗДК није компатибилан са чл. 4. и 16. став 5. Оквирног закона, нити са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

Остали наводи

23. Имајући у виду претходни закључак о некомпатибилности одредбе члана 60. став 4. ЗВОЗДК са чл. 4. и 16. став 5. Оквирног закона и чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд не сматра потребним посебно испитивати компатибилност те одредбе са чланом 22. Оквирног закона.

VII. Закључак

24. Уставни суд закључује да члан 60. став 4. ЗВОЗДК није компатибилан са чл. 4. и 16. став 5. Оквирног закона, нити са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине јер је њиме уређено питање начина рада сената, а то питање се, сходно наведеним одредбама Оквирног закона, уређује статутом високошколске установе, а не кантоналним законом.

25. На основу члана 19. став (1) тачка а), члана 57. став (2) тачка б), члана 59. ст. (1) и (2) и члана 61. став (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

26. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **U-8/26**, рјешавајући захтјев **Кантоналног суда у Зеници**, на основу члана VI/3.с) Устава Босне и Херцеговине, члана 19. став (1) тачка а), члана 57. став (2) тачка б), члана 59. ст. (1) и (2) и члана 61. став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – преčiшћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica
Angelika Nußberger, potpredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija
на сједници одржаној 14. маја 2026. године donio је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući о захтјеву **Кантоналног суда у Зеници (predsjednica Suda Snježana Ćolaković)** за оцјену компатибилности члана 60. став 4. Закона о visokom obrazovanju ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25),

utvrđuje се да члан 60. став 4. Закона о visokom obrazovanju ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25) није у складу са чланом 4. и чланом 16. став 5. Оквирног закона о visokom obrazovanju у Bosni и Hercegovini ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 59/07 и 59/09) и чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

Nalaže се Skupštini Zеничко-добојског кантона да, у складу са чланом 61. став (4) Pravila Уставног суда Босне и Херцеговине, најкасније у року од три мјесеца од дана објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", усклади члан 60. став 4. Закона о visokom obrazovanju ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25) са чланом 4. и чланом 16. став 5. Оквирног закона о visokom obrazovanju у Bosni и Hercegovini ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 59/07 и 59/09) и чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

Odbacuje се као nedopušten захтјев **Кантоналног суда у Зеници (predsjednica Suda Snježana Ćolaković)** у дијелу захтјева за оцјену компатибилности члана 60. став 4. Закона о visokom obrazovanju ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25) са чланом 60. став 5. Закона о visokom obrazovanju ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25) zbog nenadležnosti Уставног суда Босне и Херцеговине.

Odluku објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко distrikta Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Кантонални суд у Зеници (predsjednica Suda Snježana Ćolaković; у daljnjem tekstu: podnositelj захтјева) podnio је 26. februara 2026. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у daljnjem tekstu: Уставни суд) захтјев за оцјену компатибилности члана 60. став 4. Закона о visokom obrazovanju ("Службене новине Зеничко-добојског кантона" бр. 12/22, 15/24 и 5/25; у daljnjem tekstu: ZVOZDK) са чланом 16. став 5. и чланом 22. став 1. Оквирног закона о visokom obrazovanju у Bosni и Hercegovini ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 59/07 и 59/09; у daljnjem tekstu: Оквирни закон), чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине те чланом 60. став 5. ZVOZDK.

II. Postupak pred Уставним судом

2. S obzirom на то да захтјев није садржавао navode, činjenice и dokaze на којима се заснива, како је прописано чланом 21. став (4) Правила Уставног суда, као ни podatke о поступку који је предмет поступка povodom kojeg је захтјев podnesen, Уставни суд је, у смислу члана 22. став (1) Правила Уставног суда, од podносиоца захтјева 24. marta 2026. године zatražio да otklonи navedene nedostatke. Podnositelj захтјева је 27. marta 2026. године dopunio захтјев.

3. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Skupštine Zеничко-добојског кантона (у daljnjem tekstu: Skupština ZDK) zatraženo је 17. и 31. marta 2026. године да у року од 15 дана од prijema dopisa dostavi odgovor на захтјев и dopunu захтјева.

4. Skupština ZDK је 3. и 17. aprila 2026. године dostavila odgovore на захтјев.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je podnesen zahtjev

5. Podnosilac zahtjeva navodi da je JU "Univerzitet u Zenici" (u daljnjem tekstu: tužilac) pokrenula upravni spor koji je registriran pod brojem 04 0 U 016167 25 U protiv rješenja Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) od 4. decembra 2025. godine. Navodi da je tim rješenjem odbijena žalba koju je tužilac podnio protiv rješenja kantonalnog inspektora za obrazovanje i nauku Ministarstva od 25. juna 2025. godine i tužiocu zabranjeno izvršenje odluke o izboru i imenovanju rektora od 30. septembra 2024. godine koju je donio Senat. U rješenju je obrazloženo da je prilikom donošenja odluke od 30. septembra 2024. godine postupljeno suprotno članu 60. stav 4. ZVOZDK. Tužiocu je naređeno da u ponovljenom postupku donošenja odluke o izboru i imenovanju rektora otkloni utvrđene nedostatke i nepravilnosti na način da Senat prilikom glasanja za prijedloge odluke pravilno i potpuno primijeni odredbu člana 60. stav 4. ZVOZDK. Podnosilac zahtjeva navodi da je tužilac u obrazloženju tužbe istakao da je Ministarstvo prilikom donošenja osporenog rješenja pošlo od pogrešne pretpostavke da je odredba člana 60. stav 4. ZVOZDK jasna i neupitna i da ne ostavlja nikakav prostor za normativno uređenje statutom. Također je naveo da je tužilac izrazio stav da ta odredba nije kompatibilna s odredbom člana 16. stav 5. u vezi sa članom 22. Okvirnog zakona, te je predložio da Kantonalni sud zastane s postupkom i na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine zatraži ocjenu kompatibilnosti odredbe člana 60. st. 4. i 5. ZVOZDK sa članom 16. stav 5. i članom 22. stav 1. Okvirnog zakona. Imajući u vidu da je rješenje Ministarstva od 25. juna 2025. godine doneseno primjenom odredbe člana 60. stav 4. ZVOZDK, podnosilac zahtjeva smatra da njegova odluka zavisi od valjanosti te odredbe.

b) Navodi iz zahtjeva

6. Obrazlažući zahtjev, podnosilac zahtjeva navodi da je osporenim odredbom člana 60. stav 4. ZVOZDK propisano da prorektor može učestvovati u radu senata bez prava glasa. Smatra da je to u suprotnosti sa članom 16. stav 5. Okvirnog zakona, kojim je propisano da se broj članova, sastav i način rada senata utvrđuju statutom visokoškolske ustanove. Također smatra da je navedena odredba u suprotnosti sa članom 22. stav 1. Okvirnog zakona, prema kojem visokoškolske ustanove imaju pravo da izaberu svoja upravna i rukovodeća tijela i da im odrede mandat, da urede svoje strukture i aktivnosti svojim pravilima prema tom zakonu, drugim važećim zakonima i svojim statutima. Podnosilac zahtjeva ističe da navedene odredbe Okvirnog zakona ne propisuju bilo kakvo ograničenje prava glasa prorektora u senatu na način na koji je to propisano odredbom člana 60. stav 4. ZVOZDK. Podnosilac zahtjeva dalje navodi da je član 60. stav 4. ZVOZDK u suprotnosti sa članom 60. stav 5. ZVOZDK kojim je propisano da se broj prorektora, uvjeti i njihova nadležnost bliže uređuju statutom jer se njime ograničava pravo prorektora da može glasati u senatu. Smatra da je na takav način kantonalni zakonodavac ograničio pravo visokoškolske ustanove da uređuje odnose i način rada i funkcioniranja, te doveo u pitanje njenu samostalnost i akademske slobode. Podnosilac zahtjeva ističe da je na taj način povrijeđen princip institucionalne autonomije univerziteta, zagarantiran odredbama Okvirnog zakona, zbog čega je narušen i princip vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

c) Odgovori na zahtjev

7. Skupština ZDK u odgovoru od 3. aprila 2026. godine navodi da je član 60. stav 4. ZVOZDK u skladu s Okvirnim

zakonom. Navodi da je osporenim odredbom ZVOZDK propisano da prorektor nema pravo glasa, pa se njom ne mijenja sastav senata, niti se zadire u njegovu isključivu nadležnost za donošenje odluka o akademskim pitanjima. Smatra da je osporena odredba kompatibilna i u odnosu na član 16. stav 5. Okvirnog zakona, kojim je propisano da se broj članova, sastav i način rada senata uređuju statutom, tako da osporena odredba ZVOZDK ne predstavlja ograničenje akademske autonomije, već njenu zakonitu razradu. Skupština ZDK dalje navodi da Okvirni zakon ne isključuje mogućnost da zakon na nižem nivou propiše određena pravila, te je u tom smislu ZVOZDK propisao normativni okvir određujući da prorektor nema pravo glasa, dok se broj članova, sastav i način rada i dalje uređuju statutom. Navodi da propisivanjem mogućnosti prorektora da učestvuje u radu senata bez prava glasa ne utječe na odlučivanje niti na nadležnosti senata. Skupština ZDK navodi da osporenim odredbom prorektor nije dato pravo glasa u donošenju odluka senata jer bi takvo rješenje bilo suprotno članu 16. st. 1. i 5. Okvirnog zakona. Dalje navodi da se zakonodavac za odredbu člana 60. stav 4. ZVOZDK odlučio radi sprečavanja mogućnosti jednakog glasanja ili dogovaranja glasanja u senatu. U vezi s tim ističe da prorektori pomažu u radu rektora i s njim čine jedno tijelo – rektorat, te bi u slučaju davanja prava glasa prorektorima bilo osigurano pet glasova članova senata. Skupština ZVOZDK navodi da bi se u tom slučaju stvorio krug utjecaja jer, shodno odredbama Statuta Univerziteta u Zenici, rektor predlaže prorektore, dok, s druge strane, prorektori učestvuju u senatu biraju rektora. Također navodi da je i članom 71. stav 2. Statuta Univerziteta u Tuzli propisano da prorektori imaju obavezu prisustvovanja sjednicama senata bez prava odlučivanja. Konačno, Skupština ZDK navodi da je član 60. stav 4. ZVOZDK kompatibilan i sa članom 22. Okvirnog zakona. Predložila je da Ustavni sud odbije zahtjev za ocjenu kompatibilnosti.

8. Skupština ZDK je u odgovoru od 17. aprila 2026. godine ponovila da su osporene odredbe Zakona o visokom obrazovanju ZDK u saglasnosti s Okvirnim zakonom i da je zahtjev za ocjenu kompatibilnosti neosnovan. Navodi da je propisivanjem člana 60. stav 4. Zakona o visokom obrazovanju ZDK spriječena mogućnost narušavanja nezavisnosti senata. U vezi s tim ističe da bi davanje prava glasa prorektorima u senatu dovelo do toga da ona lica koja pripremaju materijale za senat i glasaju o njima. Smatra da se na taj način, koncentriranim brojem glasova u jednom tijelu – rektoratu, omogućava glasanje za vlastite prijedloge i rektoru daje neproporcionalna "moć" u odnosu na ostale članove senata. Skupština ZDK dalje navodi da iz odredaba člana 22. Okvirnog zakona proizlazi da autonomija visokoškolskih ustanova nije apsolutna, već se ostvaruje u okviru zakonskog sistema. Navodi da stoga zakonodavac na nivou kantona ima ovlaštenje da propiše određene opće norme kojima se uređuju pojedina pitanja iz oblasti visokog obrazovanja, dok se njihova daljnja razrada prepušta statutu visokoškolske ustanove.

IV. Relevantni propisi

9. **Okvirni zakon o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini** ("Službeni glasnik BiH" br. 59/07 i 59/09) u relevantnom dijelu glasi:

Član 4. stav (2)

*Visoko obrazovanje zasniva se na:
-akademske slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji univerziteta;
[...]*

6. Senat visokoškolske ustanove

Član 16. stav (5)

Broj članova, sastav i način rada senata utvrđuju se statutom visokoškolske ustanove.

Član 22.

Visokoškolske ustanove, u skladu s odredbama ovog Zakona, imaju pravo:

- izabrati svoja upravna i rukovodna tijela i odrediti im mandat;
- urediti svoje strukture i aktivnosti vlastitim pravilima u skladu s ovim Zakonom, drugim važećim zakonima i svojim statutima;
- izabrati nastavno i drugo osoblje;
- primati studente i odrediti metode nastave i provjere znanja studenata;
- samostalno razvijati i primjenjivati nastavne planove i programe i istraživačke projekte;
- u okviru raspoloživih finansijskih sredstava izabrati predmete koji će se predavati;
- na univerzitetima, dodjeljivati zvanja profesorima i drugom osoblju;
- odrediti kao službeni jezik, ili službene jezike, jedan ili više jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.

7. Usklađivanje drugih zakona

Član 63.

Zakoni Republike Srpske i kantonalni zakoni iz oblasti visokog obrazovanja uskladit će se s odredbama ovog Zakona u periodu od šest mjeseci nakon njegovog stupanja na snagu.

Sva pitanja iz oblasti visokog obrazovanja koja nisu regulirana ovim Zakonom regulirat će se zakonima na nivou Republike Srpske i kantona.

10. **Zakon o visokom obrazovanju** ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" br. 12/22, 15/24 – autentično tumačenje i 5/25)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu, koji glasi:

Član 60. st. (4) i (5)

(Prorektor univerziteta)

(1) Prorektora na univerzitetu imenuje senat na obrazloženi prijedlog rektora i mandat izabranog prorektora vezan je za mandat rektora.

(2) Postupak izbora prorektora javnog univerziteta osigurava poštovanje principa zakonitosti, kvaliteta i tajnosti.

(3) Prorektor pomaže u radu rektoru visokoškolske ustanove.

(4) Prorektor može učestvovati u radu senata bez prava glasa.

(5) Broj prorektora, uslovi i nadležnosti prorektora bliže se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

11. **Statut Univerziteta u Zenici** broj 01-02-5-3823/22 od 28. septembra 2022. godine, broj 01-02-1-4604/22 od 4. novembra 2022. godine i broj 01-02-5-1786/23 od 4. maja 2023. godine, objavljen na bosanskom jeziku na <https://unze.ba/dokumenti/interni-dokumenti> (preuzeto 15. aprila 2026. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Član 65. stav (1) tačka b) i stav (2)

(Sastav Senata)

(1) Senat je najviše akademsko tijelo, odgovorno za akademska pitanja na Univerzitetu, kojeg čine:

b) prorektori,

(2) Rektor, prorektori i dekani su članovi Senata po funkciji.

Član 66. stav (1)

(Djelokrug rada Senata)

(1) Senat Univerziteta odlučuje o svim akademskim pitanjima, a posebno o pitanjima nastavne, naučne, umjetničke i stručne djelatnosti Univerziteta.

Član 69. st. (1) i (3)

(Odlučivanje Senata)

(1) Senat može raspravljati o određenim pitanjima za koja je nadležan i odlučivati tek kada sjednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova.

(3) Senat donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova, osim ako zakonom, ovim Statutom i drugim općim aktima, za odlučivanje o pojedinim pitanjima nije određena druga kvalifikovana većina.

V. Dopustivost

12. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine.

13. Član VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

c) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je prosljedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini u pogledu toga da li je zakon, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim Ustavom, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

14. Zahtjev za ocjenu kompatibilnosti podnio je Kantonalni sud u Zenici (predsjednica Suda Snježana Čolaković), što znači da je zahtjev podnio ovlašteni podnosilac iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. novembra 2010. godine, tač. 7–14, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti osporenih odredbi člana 60. st. 4. i 5. ZVOZDK s odredbama Okvirnog zakona i Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno da se pitanje odnosi na to da li su osporene odredbe u skladu s odredbama zakona Bosne i Hercegovine i principom vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su u tom dijelu zahtjeva ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

15. Ustavni sud dalje zapaža da se u dijelu zahtjeva također traži ocjena kompatibilnosti odredbe člana 60. stav 4. ZVOZDK s odredbom stava 5. istog člana (vidi tač. 1. i 4. ove odluke). U vezi s tim, Ustavni sud ponavlja da, na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, ima nadležnost da cijeni kompatibilnost kantonalnog zakona u odnosu na Ustav Bosne i Hercegovine, Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njene protokole, u odnosu na zakone Bosne i Hercegovine, te u pogledu postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je od značaja za odluku tog suda. Iz navedenog proizlazi da Ustavni sud nije nadležan da ocjenjuje međusobnu usklađenost pojedinih odredaba istog kantonalnog zakona (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-22/14 od 4. decembra 2014. godine, tačka 15, dostupna na www.ustavnisud.ba). Stoga, u tom dijelu zahtjeva nisu ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta zbog nenadležnosti Ustavnog suda, u smislu člana 19. stav (1) tačka a) Pravila Ustavnog suda.

VI. Meritum

16. Podnosilac zahtjeva smatra da je odredba člana 60. stav 4. ZVOZDK u suprotnosti sa članom 16. stav 5. i članom 22.

Okvirnog zakona, te principom institucionalne autonomije univerziteta zagaraniranim odredbom člana 4. Okvirnog zakona.

17. U vezi s tim, Ustavni sud prvenstveno naglašava da je na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine nadležan da ocjenjuje ustavnost *in abstracto*, s ciljem zaštite Ustava kao najvišeg pravnog akta i osiguravanja poštovanja hijerarhije pravnih normi, a ne da kontrolira pravilnu primjenu prava u konkretnom slučaju (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-21/25* od 22. januara 2026. godine, tačka 18). Dakle, Ustavni sud napominje da ocjenu ustavnosti zakona razmatra u općem smislu (*erga omnes*), a ne u odnosu na konkretnan predmet (*inter partes*) koji je povod podnošenju zahtjeva (vidi odluku Ustavnog suda u predmetu broj *U-15/11* od 30. marta 2012. godine, tačka 63). Shodno tome, Ustavni sud neće ulaziti u konkretnan predmet koji se nalazi na rješavanju pred Kantonalnim sudom u Zenici, niti će se baviti načinom na koji redovni sudovi, te drugi nadležni organi primjenjuju osporenu zakonsku odredbu. Ustavni sud će izvršiti ocjenu kompatibilnosti osporene odredbe na apstraktan način u odnosu na navode iz zahtjeva.

18. Ustavni sud dalje podsjeća da je u svojoj dosadašnjoj praksi član I/2. Ustava Bosne i Hercegovine tumačio tako da sadrži princip vladavine prava (vidi, između ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. *U-21/16* od 1. juna 2017. godine, tačka 19, i *U-6/06* od 29. marta 2008. godine, tačka 22). Ustavni sud naglašava da princip vladavine prava podrazumijeva da svi zakoni, drugi propisi, kao i postupci nosilaca vlasti moraju biti u skladu s ustavom. Osim toga, taj princip zahtijeva da svi entitetski i kantonalni ustavi, zakoni i drugi propisi koji se donose moraju biti usklađeni s ustavnim principima. To dalje znači da pravni sistem počiva na hijerarhiji pravnih akata, počevši od ustava kao najvišeg pravnog akta pa do podzakonskih akata (vidi, između ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. *U-21/16* od 1. juna 2017. godine, tačka 19, i *U-6/06* od 29. marta 2008. godine, tačka 22). Dakle, Ustavni sud ukazuje na svoj stav da entiteti (ili druge administrativne jedinice BiH), kada donose svoje zakone ili druge pravne akte, moraju poštovati obaveze koje im se nalažu zakonima koje su donijele institucije BiH. Činjenica da te obaveze nisu poštovane može dovesti do kršenja odredaba Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-2/11* od 27. maja 2011. godine, tačka 52, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 99/11).

19. U vezi s pitanjem pravne prirode i obaveznosti poštovanja odredbi Okvirnog zakona, Ustavni sud ukazuje na svoju praksu iz Odluke broj *U-22/18*, u kojoj je ispitivana usklađenost kantonalnog zakona o visokom obrazovanju s Okvirnim zakonom. U toj odluci Ustavni sud je, između ostalog, naveo da Okvirni zakon služi kao osnovni normativni instrument kojim država regulira oblast obrazovanja na općenit i principijelan način, dok se federalnim jedinicama prepušta da tu istu oblast reguliraju preciznije, ali obavezno u skladu s državnim zakonom. Imajući to u vidu, kao i princip vladavine prava, neupitno je da Okvirni zakon predstavlja obavezujući pravni osnov koji se mora poštovati prilikom donošenja zakona o visokom obrazovanju na nivou entiteta, odnosno kantonā. Stoga, "zakoni Republike Srpske i kantonalni zakoni iz oblasti visokog obrazovanja" trebaju biti usklađeni s Okvirnim zakonom, dok će "sva pitanja iz oblasti visokog obrazovanja koja nisu regulirana Okvirnim zakonom biti regulirana zakonima na nivou Republike Srpske i kantona (član 63. Okvirnog zakona", vidi Ustavni sud, Odluka broj *U-22/18* od 5. jula 2019. godine, tačka 26, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 53/19 6. augusta 2019. godine). Također, Ustavni sud

podsjeća da je takav stav zauzeo i u Odluci broj *U-2/21* u kojoj je razmatrao ustavnost određenih odredbi Zakona o visokom obrazovanju u Republici Srpskoj, u kojoj je ukazao da zakoni Republike Srpske trebaju biti usklađeni s Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju, dok će sva pitanja iz oblasti visokog obrazovanja koja nisu regulirana državnim zakonom biti regulirana zakonima na nivou Republike Srpske (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-3/21* od 28. septembra 2023. godine, tačka 39).

20. Vraćajući se na konkretnan predmet, Ustavni sud zapaža da je očigledno da je osporenom odredbom kantonalnog zakona kojom je propisano da prorektor može učestvovati u radu senata bez prava glasa uređen način rada senata. Naime, Ustavni sud zapaža da sintagma "sastav i način rada senata" u smislu člana 16. stav 5. Okvirnog zakona obuhvata, između ostalog, pravila o učestvovanju u radu, pravima i obavezama članova, načinu odlučivanja, uključujući i pitanje prava glasa, kao i druga pitanja koja se odnose na funkcioniranje tog tijela. U tom smislu, određivanje da li određeni članovi senata mogu učestvovati u radu senata te imaju li pravo glasa ili ne nesumnjivo predstavlja reguliranje pitanja sastava i načina rada senata. Stoga, Ustavni sud smatra da je osporena odredba ZVOZDK *prima facie* u suprotnosti sa članom 16. stav 5. Okvirnog zakona kojim je propisano da se pitanje sastava i način rada senata utvrđuju statutom visokoškolske ustanove. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je to pitanje i uređeno članom 69. stav 3. Statuta Univerziteta u Zenici na način da Senat, u čijem radu u punom kapacitetu učestvuju i prorektori, donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova, osim ako zakonom, statutom i drugim općim aktima, za odlučivanje o pojedinim pitanjima nije određena druga kvalificirana većina (vidi tačku 9. ove odluke). Međutim, uprkos tome, kantonalni zakonodavac je normativno uređio navedeno pitanje iako se radi o pitanju koje spada u sferu akademskih pitanja, odnosno pitanja koja su u isključivoj nadležnosti univerziteta i akademske zajednice. Na taj način, kantonalni zakonodavac je povrijedio i princip akademske samouprave i autonomije zagaraniran članom 4. Okvirnog zakona. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da je osporenom odredbom kantonalni zakonodavac uređio pitanje koje je, suprotno izričitoj odredbi Okvirnog zakona, stavljeno u nadležnost visokoškolske ustanove, čime su narušeni hijerarhija pravnih akata i princip zakonitosti kao sastavni elementi principa vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

21. Pri tome, Ustavni sud uvažava *ratio legis* koji je navela Skupština ZDK, a koji se sastoji u onemogućavanju stvaranja kruga utjecaja između rektora i prorektora. Međutim, zadatak Ustavnog suda u ovom postupku je da ocijeni kompatibilnost osporene odredbe ZVOZDK s odredbom člana 16. stav 5. Okvirnog zakona, a tom odredbom je eksplicitno propisano da se pitanje načina rada senata uređuje statutom univerziteta, a ne kantonalnim zakonom. Stoga, pozivanje na navedeni *ratio legis* ne može dovesti do drugačije odluke u ovom predmetu.

22. Slijedom toga, Ustavni sud smatra da član 60. stav 4. ZVOZDK nije kompatibilan sa čl. 4. i 16. stav 5. Okvirnog zakona, niti sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

Ostali navodi

23. Imajući u vidu prethodni zaključak o nekompatibilnosti odredbe člana 60. stav 4. ZVOZDK sa čl. 4. i 16. stav 5. Okvirnog zakona i članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud ne smatra potrebnim posebno ispitivati kompatibilnost te odredbe sa članom 22. Okvirnog zakona.

VII. Zaključak

24. Ustavni sud zaključuje da član 60. stav 4. ZVOZDK nije kompatibilan sa čl. 4. i 16. stav 5. Okvirnog zakona, niti sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine jer je njime uređeno pitanje načina rada senata, a to pitanje se, shodno navedenim odredbama Okvirnog zakona, uređuje statutom visokoškolske ustanove, a ne kantonalnim zakonom.

25. Na osnovu člana 19. stav (1) tačka a), člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. stav (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

26. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-8/26**, rješavajući zahtjev **Kantonalnog suda u Zenici**, na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 19. stavak (1) točka a), članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2) i članka 61. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac

na sjednici održanoj 14. svibnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Kantonalnog suda u Zenici (predsjednica Suda Snježana Čolaković)** za ocjenu kompatibilnosti članka 60. stavak 4. Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" br. 12/22, 15/24 i 5/25),

utvrđuje se da članak 60. stavak 4. Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" br. 12/22, 15/24 i 5/25) nije u skladu sa člankom 4. i člankom 16. stavak 5. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 59/07 i 59/09) i člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Skupštini Zeničko-dobojskog kantona da, u skladu sa člankom 61. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana objave ove odluke u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", uskladi članak 60. stavak 4. Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" br. 12/22, 15/24 i 5/25) sa člankom 4. i člankom 16. stavak 5. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 59/07 i 59/09) i člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

Odbacuje se kao nedopušten zahtjev **Kantonalnog suda u Zenici (predsjednica Suda Snježana Čolaković)** u dijelu zahtjeva za ocjenu kompatibilnosti članka 60. stavak 4. Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" br. 12/22, 15/24 i 5/25) sa člankom 60. stavak 5. Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" br. 12/22, 15/24 i 5/25) zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Kantonalni sud u Zenici (predsjednica Suda Snježana Čolaković; u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podnio je 26. veljače 2026. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu kompatibilnosti članka 60. stavak 4. Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" br. 12/22, 15/24 i 5/25; u daljnjem tekstu: ZVOZDK) sa člankom 16. stavak 5. i člankom 22. stavak 1. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 59/07 i 59/09; u daljnjem tekstu: Okvirni zakon), člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine te člankom 60. stavak 5. ZVOZDK.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. S obzirom na to da zahtjev nije sadržavao navode, činjenice i dokaze na kojima se temelji, kako je propisano člankom 21. stavak (4) Pravila Ustavnog suda, kao ni podatke o postupku koji je predmet postupka povodom kojeg je zahtjev podnesen, Ustavni sud je, u smislu članka 22. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, od podnosioca zahtjeva 24. ožujka 2026. godine zatražio da otkloni navedene nedostatke. Podnositelj zahtjeva je 27. ožujka 2026. godine dopunio zahtjev.

3. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Skupštine Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: Skupština ZDK) zatraženo je 17. i 31. ožujka 2026. godine da u roku od 15 dana od prijema dopisa dostavi odgovor na zahtjev i dopunu zahtjeva.

4. Skupština ZDK je 3. i 17. travnja 2026. godine dostavila odgovore na zahtjev.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je podnesen zahtjev

5. Podnositelj zahtjeva navodi da je JU "Univerzitet u Zenici" (u daljnjem tekstu: tužitelj) pokrenula upravni spor koji je registriran pod brojem 04 0 U 016167 25 U protiv rješenja Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) od 4. prosinca 2025. godine. Navodi da je tim rješenjem odbijena žalba koju je tužitelj podnio protiv rješenja kantonalnog inspektora za obrazovanje i nauku Ministarstva od 25. lipnja 2025. godine i tužitelju zabranjeno izvršenje odluke o izboru i imenovanju rektora od 30. rujna 2024. godine koju je donio Senat. U rješenju je obrazloženo da je prilikom donošenja odluke od 30. rujna 2024. godine postupljeno suprotno članku 60. stavak 4. ZVOZDK. Tužitelju je naređeno da u ponovljenom postupku donošenja odluke o izboru i imenovanju rektora otkloni utvrđene nedostatke i nepravilnosti na način da Senat prilikom glasanja za prijedloge odluke pravilno i potpuno primijeni odredbu članka 60. stavak 4. ZVOZDK. Podnositelj zahtjeva navodi da je tužitelj u obrazloženju tužbe istaknuo da je Ministarstvo prilikom donošenja osporenog rješenja pošlo od pogrešne pretpostavke da je odredba članka 60. stavak 4. ZVOZDK jasna i neupitna i da ne ostavlja nikakav prostor za normativno uređenje statutom. Također je naveo da je tužitelj izrazio stav da ta odredba nije kompatibilna s odredbom članka 16. stavak 5. u svezi sa člankom 22. Okvirnog zakona, te je predložio da Kantonalni sud zastane s postupkom i na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine zatraži ocjenu kompatibilnosti odredbe članka 60. st. 4. i 5. ZVOZDK sa člankom 16. stavak 5. i člankom 22. stavak 1. Okvirnog zakona.

Imajući u vidu da je rješenje Ministarstva od 25. lipnja 2025. godine doneseno primjenom odredbe članka 60. stavak 4. ZVOZDK, podnositelj zahtjeva smatra da njegova odluka ovisi o valjanosti te odredbe.

b) Navodi iz zahtjeva

6. Obrazlažući zahtjev, podnositelj zahtjeva navodi da je osporenom odredbom članka 60. stavak 4. ZVOZDK propisano da prorektor može sudjelovati u radu senata bez prava glasa. Smatra da je to u suprotnosti sa člankom 16. stavak 5. Okvirnog zakona, kojim je propisano da se broj članova, sastav i način rada senata utvrđuju statutom visokoškolske ustanove. Također smatra da je navedena odredba u suprotnosti sa člankom 22. stavak 1. Okvirnog zakona, prema kojem visokoškolske ustanove imaju pravo da izaberu svoja upravna i rukovodeća tijela i da im odrede mandat, da uredi svoje strukture i aktivnosti svojim pravilima prema tom Zakonu, drugim važećim zakonima i svojim statutima. Podnositelj zahtjeva ističe da navedene odredbe Okvirnog zakona ne propisuju bilo kakvo ograničenje prava glasa prorektora u senatu na način na koji je to propisano odredbom članka 60. stavak 4. ZVOZDK. Podnositelj zahtjeva dalje navodi da je članak 60. stavak 4. ZVOZDK u suprotnosti sa člankom 60. stavak 5. ZVOZDK kojim je propisano da se broj prorektora, uvjeti i njihova nadležnost bliže uređuju statutom jer se njime ograničava pravo prorektora da može glasati u senatu. Smatra da je na takav način kantonalni zakonodavac ograničio pravo visokoškolske ustanove da uređuje odnose i način rada i funkcioniranja, te doveo u pitanje njezinu samostalnost i akademske slobode. Podnositelj zahtjeva ističe da je na taj način povrijeđeno načelo institucionalne autonomije univerziteta, zagarantirano odredbama Okvirnog zakona, zbog čega je narušeno i načelo vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

c) Odgovori na zahtjev

7. Skupština ZDK u odgovoru od 3. travnja 2026. godine navodi da je članak 60. stavak 4. ZVOZDK u skladu s Okvirnim zakonom. Navodi da je osporenom odredbom ZVOZDK propisano da prorektor nema pravo glasa, pa se njome ne mijenja sastav senata, niti se zadire u njegovu isključivu nadležnost za donošenje odluka o akademskim pitanjima. Smatra da je osporena odredba kompatibilna i u odnosu na članak 16. stavak 5. Okvirnog zakona, kojim je propisano da se broj članova, sastav i način rada senata uređuju statutom, tako da osporena odredba ZVOZDK ne predstavlja ograničenje akademske autonomije, već njezinu zakonitu razradu. Skupština ZDK dalje navodi da Okvirni zakon ne isključuje mogućnost da zakon na nižoj razini propiše određena pravila, te je u tom smislu ZVOZDK propisao normativni okvir određujući da prorektor nema pravo glasa, dok se broj članova, sastav i način rada i dalje uređuju statutom. Navodi da propisivanjem mogućnosti prorektora da sudjeluje u radu senata bez prava glasa ne utječe na odlučivanje niti na nadležnosti senata. Skupština ZDK navodi da osporenom odredbom prorektor nije dano pravo glasa u donošenju odluka senata jer bi takvo rješenje bilo suprotno članku 16. st. 1. i 5. Okvirnog zakona. Dalje navodi da se zakonodavac za odredbu članka 60. stavak 4. ZVOZDK odlučio radi sprečavanja mogućnosti jednakog glasanja ili dogovaranja glasanja u senatu. U svezi s tim ističe da prorektori pomažu u radu rektora i s njim čine jedno tijelo – rektorat, te bi u slučaju davanja prava glasa prorektorima bilo osigurano pet glasova članova senata. Skupština ZVOZDK navodi da bi se u tom slučaju stvorio krug utjecaja jer, shodno odredbama Statuta Univerziteta u Zenici, rektor predlaže prorektore, dok, s druge strane, prorektori sudjelovanjem u senatu biraju rektora. Također navodi da je i člankom 71. stavak 2. Statuta Univerziteta u Tuzli

propisano da prorektori imaju obvezu prisustvovanja sjednicama senata bez prava odlučivanja. Konačno, Skupština ZDK navodi da je članak 60. stavak 4. ZVOZDK kompatibilan i sa člankom 22. Okvirnog zakona. Predložila je da Ustavni sud odbije zahtjev za ocjenu kompatibilnosti.

8. Skupština ZDK je u odgovoru od 17. travnja 2026. godine ponovila da su osporene odredbe Zakona o visokom obrazovanju ZDK u suglasnosti s Okvirnim zakonom i da je zahtjev za ocjenu kompatibilnosti neutemeljen. Navodi da je propisivanjem članka 60. stavak 4. Zakona o visokom obrazovanju ZDK spriječena mogućnost narušavanja neovisnosti senata. U svezi s tim ističe da bi davanje prava glasa prorektorima u senatu dovelo do toga da one osobe koje pripremaju materijale za senat i glasaju o njima. Smatra da se na taj način, koncentriranim brojem glasova u jednom tijelu – rektoratu, omogućava glasanje za vlastite prijedloge i rektoru daje neproporcionalna "moć" u odnosu na ostale članove senata. Skupština ZDK dalje navodi da iz odredaba članka 22. Okvirnog zakona proizlazi da autonomija visokoškolskih ustanova nije apsolutna, već se ostvaruje u okviru zakonskog sustava. Navodi da stoga zakonodavac na razini kantona ima ovlasti da propiše određene opće norme kojima se uređuju pojedina pitanja iz oblasti visokog obrazovanja, dok se njihova daljnja razrada prepušta statutu visokoškolske ustanove.

IV. Relevantni propisi

9. **Okvirni zakon o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini** ("Službeni glasnik BiH" br. 59/07 i 59/09) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 4. stavak (2)

Visoko obrazovanje temelji se na:

- akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta;

[...]

6. Senat visokoškolske ustanove

Članak 16. stavak (5)

Broj članova, sastav i način rada senata utvrđuju se statutom visokoškolske ustanove.

Članak 22.

Visokoškolske ustanove, sukladno odredbama ovoga Zakona, imaju pravo:

- izabrati svoja upravna i vodeća tijela i odrediti im mandat;
- urediti svoje strukture i aktivnosti vlastitim pravilima, sukladno ovome Zakonu, drugim važećim zakonima i svojim statutima;

- izabrati nastavno i drugo osoblje;
- primati studente i odrediti metode nastave i provjere znanja studenata;

- samostalno razvijati i primjenjivati nastavne planove i programe i istraživačke projekte;

- unutar raspoloživih financijskih sredstava, izabrati predmete koji će se predavati;

- na sveučilištima dodjeljivati zvanja profesorima i drugom osoblju;

- odrediti za službeni jezik, ili službene jezike, jedan ili više jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.

7. Usklađivanje drugih zakona

Članak 63.

Zakoni Republike Srpske i kantonalni zakoni u području visokog obrazovanja uskladit će se s odredbama ovoga Zakona u razdoblju od šest mjeseci nakon njegovog stupanja na snagu.

Sva pitanja iz područja visokog obrazovanja koja nisu regulirana ovim Zakonom regulirat će se zakonima na razini Republike Srpske i kantona.

10. **Zakon o visokom obrazovanju** ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" br. 12/22, 15/24 – autentično tumačenje i 5/25)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu, koji glasi:

Članak 60. st. (4) i (5)

(Prorektor univerziteta)

(1) Prorektora na univerzitetu imenuje senat na obrazloženi prijedlog rektora i mandat izabranog prorektora vezan je za mandat rektora.

(2) Postupak izbora prorektora javnog univerziteta osigurava poštovanje principa zakonitosti, kvaliteta i tajnosti.

(3) Prorektor pomaže u radu rektoru visokoškolske ustanove.

(4) Prorektor može učestvovati u radu senata bez prava glasa.

(5) Broj prorektora, uvjeti i mjerodavnosti prorektora bliže se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

11. **Statut Univerziteta u Zenici** broj 01-02-5-3823/22 od 28. rujna 2022. godine, broj 01-02-1-4604/22 od 4. studenog 2022. godine i broj 01-02-5-1786/23 od 4. svibnja 2023. godine, objavljen na bosanskom jeziku na <https://unze.ba/dokumenti/interni-dokumenti> (preuzeto 15. travnja 2026. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Član 65. stav (1) tačka b) i stav (2)

(Sastav Senata)

(1) Senat je najviše akademsko tijelo, odgovorno za akademska pitanja na Univerzitetu, kojeg čine:

b) prorektori,

(2) Rektor, prorektori i dekani su članovi Senata po funkciji.

Član 66. stav (1)

(Djelokrug rada Senata)

(1) Senat Univerziteta odlučuje o svim akademskim pitanjima, a posebno o pitanjima nastavne, naučne, umjetničke i stručne djelatnosti Univerziteta.

Član 69. st. (1) i (3)

(Odlučivanje Senata)

(1) Senat može raspravljati o određenim pitanjima za koja je nadležan i odlučivati tek kada sjednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova.

(3) Senat donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova, osim ako zakonom, ovim Statutom i drugim općim aktima, za odlučivanje o pojedinim pitanjima nije određena druga kvalifikovana većina.

V. Dopustivost

12. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine.

13. Članak VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

c) Ustavni sud će imati nadležnost za pitanja koja mu podnese bilo koji sud u Bosni i Hercegovini, a koja se tiču toga je li neki zakon o čijoj valjanosti ovisi njegova odluka sukladno ovom Ustavu, s Europskom konvencijom za ljudska prava i temeljne slobode i njezinim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili koja se tiču postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

14. Zahtjev za ocjenu kompatibilnosti podnio je Kantonalni sud u Zenici (predsjednica Suda Snježana Čolaković), što znači da je zahtjev podnio ovlašteni podnositelj iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. studenog 2010. godine, toč. 7–14., objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena

kompatibilnosti osporenih odredbi članka 60. st. 4. i 5. ZVOZDK s odredbama Okvirnog zakona i Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno da se pitanje odnosi na to jesu li osporene odredbe u skladu s odredbama zakona Bosne i Hercegovine i načelom vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su u tom dijelu zahtjeva ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

15. Ustavni sud dalje zapaža da se u dijelu zahtjeva također traži ocjena kompatibilnosti odredbe članka 60. stavak 4. ZVOZDK s odredbom stavka 5. istog članka (vidi toč. 1. i 4. ove odluke). U svezi s tim, Ustavni sud ponavlja da, na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, ima nadležnost čieniti kompatibilnost kantonalnog zakona u odnosu na Ustav Bosne i Hercegovine, Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i njezine protokole, u odnosu na zakone Bosne i Hercegovine, te u pogledu postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je od značaja za odluku tog suda. Iz navedenog proizlazi da Ustavni sud nije nadležan ocjenjivati međusobnu usklađenost pojedinih odredaba istog kantonalnog zakona (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-22/14 od 4. prosinca 2014. godine, točka 15., dostupna na www.ustavnisud.ba). Stoga, u tom dijelu zahtjeva nisu ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta zbog nenadležnosti Ustavnog suda, u smislu članka 19. stavak (1) točka a) Pravila Ustavnog suda.

VI. Meritum

16. Podnositelj zahtjeva smatra da je odredba članka 60. stavak 4. ZVOZDK u suprotnosti sa člankom 16. stavak 5. i člankom 22. Okvirnog zakona, te načelom institucionalne autonomije univerziteta zagarantiranim odredbom članka 4. Okvirnog zakona.

17. U svezi s tim, Ustavni sud prvenstveno naglašava da je na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine nadležan ocjenjivati ustavnost *in abstracto*, s ciljem zaštite Ustava kao najvišeg pravnog akta i osiguravanja poštovanja hijerarhije pravnih normi, a ne kontrolirati pravilnu primjenu prava u konkretnom slučaju (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-21/25 od 22. siječnja 2026. godine, točka 18.). Dakle, Ustavni sud napominje da ocjenu ustavnosti zakona razmatra u općem smislu (*erga omnes*), a ne u odnosu na konkretan predmet (*inter partes*) koji je povod podnošenju zahtjeva (vidi odluku Ustavnog suda u predmetu broj U-15/11 od 30. ožujka 2012. godine, točka 63.). Shodno tome, Ustavni sud neće ulaziti u konkretan predmet koji se nalazi na rješavanju pred Kantonalnim sudom u Zenici, niti će se baviti načinom na koji redovni sudovi, te drugi nadležni organi primjenjuju osporenu zakonsku odredbu. Ustavni sud će izvršiti ocjenu kompatibilnosti osporene odredbe na apstraktan način u odnosu na navode iz zahtjeva.

18. Ustavni sud dalje podsjeća da je u svojoj dosadašnjoj praksi članak I/2. Ustava Bosne i Hercegovine tumačio tako da sadrži načelo vladavine prava (vidi, između ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. U-21/16 od 1. lipnja 2017. godine, točka 19., i U-6/06 od 29. ožujka 2008. godine, točka 22.). Ustavni sud naglašava da načelo vladavine prava podrazumijeva da svi zakoni, drugi propisi, kao i postupci nositelja vlasti moraju biti u skladu s ustavom. Osim toga, to načelo zahtijeva da svi entitetski i kantonalni ustavi, zakoni i drugi propisi koji se donose moraju biti usklađeni s ustavnim načelima. To dalje znači da pravni sustav počiva na hijerarhiji pravnih akata, počevši od

ustava kao najvišeg pravnog akta pa do podzakonskih akata (vidi, između ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. *U-21/16* od 1. lipnja 2017. godine, točka 19., i *U-6/06* od 29. ožujka 2008. godine, točka 22.). Dakle, Ustavni sud ukazuje na svoj stav da entiteti (ili druge administrativne jedinice BiH), kada donose svoje zakone ili druge pravne akte, moraju poštovati obveze koje im se nalažu zakonima koje su donijele institucije BiH. Činjenica da te obveze nisu poštovane može dovesti do kršenja odredaba Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-2/11* od 27. svibnja 2011. godine, točka 52., objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 99/11).

19. U svezi s pitanjem pravne prirode i obveznosti poštovanja odredbi Okvirnog zakona, Ustavni sud ukazuje na svoju praksu iz Odluke broj *U-22/18*, u kojoj je ispitivana usklađenost kantonalnog zakona o visokom obrazovanju s Okvirnim zakonom. U toj odluci Ustavni sud je, između ostalog, naveo da Okvirni zakon služi kao temeljni normativni instrument kojim država regulira oblast obrazovanja na općenit i načelan način, dok se federalnim jedinicama prepušta da tu istu oblast reguliraju preciznije, ali obvezno u skladu s državnim zakonom. Imajući to u vidu, kao i načelo vladavine prava, neupitno je da Okvirni zakon predstavlja obvezujuću pravnu osnovu koja se mora poštovati prilikom donošenja zakona o visokom obrazovanju na razini entiteta, odnosno kantonā. Stoga, "zakoni Republike Srpske i kantonalni zakoni iz oblasti visokog obrazovanja" trebaju biti usklađeni s Okvirnim zakonom, dok će "sva pitanja iz oblasti visokog obrazovanja koja nisu regulirana Okvirnim zakonom biti regulirana zakonima na razini Republike Srpske i kantona (članak 63. Okvirnog zakona", vidi Ustavni sud, Odluka broj *U-22/18* od 5. srpnja 2019. godine, točka 26., objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 53/19 6. kolovoza 2019. godine). Također, Ustavni sud podsjeća da je takav stav zauzeo i u Odluci broj *U-2/21* u kojoj je razmatrao ustavnost određenih odredbi Zakona o visokom obrazovanju u Republici Srpskoj, u kojoj je ukazao da zakoni Republike Srpske trebaju biti usklađeni s Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju, dok će sva pitanja iz oblasti visokog obrazovanja koja nisu regulirana državnim zakonom biti regulirana zakonima na razini Republike Srpske (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-3/21* od 28. rujna 2023. godine, točka 39.).

20. Vraćajući se na konkretan predmet, Ustavni sud zapaža da je očigledno da je osporenom odredbom kantonalnog zakona kojom je propisano da prorektor može sudjelovati u radu senata bez prava glasa uređen način rada senata. Naime, Ustavni sud zapaža da sintagma "sastav i način rada senata" u smislu članka 16. stavak 5. Okvirnog zakona obuhvaća, između ostalog, pravila o sudjelovanju u radu, pravima i obvezama članova, načinu odlučivanja, uključujući i pitanje prava glasa, kao i druga pitanja koja se odnose na funkcioniranje tog tijela. U tom smislu, određivanje mogu li određeni članovi senata sudjelovati u radu senata te imaju li pravo glasa ili ne nesumnjivo predstavlja reguliranje pitanja sastava i načina rada senata. Stoga, Ustavni sud smatra da je osporena odredba ZVOZDK *prima facie* u suprotnosti sa člankom 16. stavak 5. Okvirnog zakona kojim je

propisano da se pitanje sastava i način rada senata utvrđuju statutom visokoškolske ustanove. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je to pitanje i uređeno člankom 69. stavak 3. Statuta Univerziteta u Zenici na način da Senat, u čijem radu u punom kapacitetu sudjeluju i prorektori, donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova, osim ako zakonom, statutom i drugim općim aktima, za odlučivanje o pojedinim pitanjima nije određena druga kvalificirana većina (vidi točku 9. ove odluke). Međutim, unatoč tome, kantonalni zakonodavac je normativno uređio navedeno pitanje iako se radi o pitanju koje spada u sferu akademskih pitanja, odnosno pitanja koja su u isključivoj nadležnosti univerziteta i akademske zajednice. Na taj način, kantonalni zakonodavac je povrijedio i načelo akademske samouprave i autonomije zagarantirano člankom 4. Okvirnog zakona. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da je osporenom odredbom kantonalni zakonodavac uređio pitanje koje je, suprotno izričitoj odredbi Okvirnog zakona, stavljeno u nadležnost visokoškolske ustanove, čime su narušeni hijerarhija pravnih akata i načelo zakonitosti kao sastavni elementi načela vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

21. Pri tome, Ustavni sud uvažava *ratio legis* koji je navela Skupština ZDK, a koji se sastoji u onemogućavanju stvaranja kruga utjecaja između rektora i prorektora. Međutim, zadatak Ustavnog suda u ovom postupku je da ocijeni kompatibilnost osporene odredbe ZVOZDK s odredbom članka 16. stavak 5. Okvirnog zakona, a tom odredbom je eksplicitno propisano da se pitanje načina rada senata uređuje statutom univerziteta, a ne kantonalnim zakonom. Stoga, pozivanje na navedeni *ratio legis* ne može dovesti do drugačije odluke u ovom predmetu.

22. Slijedom toga, Ustavni sud smatra da članak 60. stavak 4. ZVOZDK nije kompatibilan sa čl. 4. i 16. stavak 5. Okvirnog zakona, niti sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

Ostali navodi

23. Imajući u vidu prethodni zaključak o nekompatibilnosti odredbe članka 60. stavak 4. ZVOZDK sa čl. 4. i 16. stavak 5. Okvirnog zakona i člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud ne smatra potrebnim posebno ispitivati kompatibilnost te odredbe sa člankom 22. Okvirnog zakona.

VII. Zaključak

24. Ustavni sud zaključuje da članak 60. stavak 4. ZVOZDK nije kompatibilan sa čl. 4. i 16. stavak 5. Okvirnog zakona, niti sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine jer je njime uređeno pitanje načina rada senata, a to pitanje se, shodno navedenim odredbama Okvirnog zakona, uređuje statutom visokoškolske ustanove, a ne kantonalnim zakonom.

25. Na temelju članka 19. stavak (1) točka a), članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2) i članka 61. stavak (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

26. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, v. r.

С А Д Р Ж А Ј

**МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 822 Одлука о додјели средстава интервентне текуће резерве (српски језик)
Odluka o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve (bosanski jezik)
Odluka o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve (hrvatski jezik)
- 823 Одлука о додјели средстава интервентне текуће резерве (српски језик)
Odluka o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve (bosanski jezik)
Odluka o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve (hrvatski jezik)
- 824 Одлука о додјели средстава интервентне текуће резерве (српски језик)
Odluka o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve (bosanski jezik)
Odluka o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve (hrvatski jezik)

**МИНИСТАРСТВО КОМУНИКАЦИЈА И
ТРАНСПОРТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 825 Рјешење о именовању руководећег државног службеника (српски језик)
Rješenje o imenovanju rukovodećeg državnog službenika (bosanski jezik)
Rješenje o imenovanju rukovodećeg državnog službenika (hrvatski jezik)

**ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 826 Одлука о допуни Одлуке о успостављању привремене Јединице за имплементацију пројекта увођења специфичних изборних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини (српски језик)
Odluka o dopuni Odluke o uspostavljanju privremene Jedinice za implementaciju projekta uvođenja specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini (bosanski jezik)
Odluka o dopuni Odluke o uspostavi privremene Jedinice za implementaciju projekta uvođenja specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini (hrvatski jezik)

**ДРЖАВНА РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА
ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ - ДЕРК**

- 827 Одлука о одобравању привременог приступања Мултилатералном споразуму о сарадњи у управљању мрежом (српски језик) 8
Odluka o odobranju privremenog pristupanja Multilateralnom sporazumu o saradnji u upravljanju mrežom (bosanski jezik) 8
Odluka o odobranju privremenog pristupanja Multilateralnom sporazumu o suradnji u upravljanju mrežom (hrvatski jezik) 9
- 828 Одлука о издавању лиценце за активности Независног оператора система (српски језик) 9
Odluka o izdavanju licence za aktivnosti Nezavisnog operatora sistema (bosanski jezik) 9
Odluka o izdavanju licence za aktivnosti Neovisnog operatora sustava (hrvatski jezik) 10
- 829 Одлука о одобрењу Индикативног плана развоја производње за период 2027 - 2036. година (српски језик) 10
Odluka o odobrenju Indikativnog plana razvoja proizvodnje za period 2027. - 2036. godina (bosanski jezik) 10
Odluka o odobrenju Indikativnog plana razvoja proizvodnje za razdoblje 2027. - 2036. godina (hrvatski jezik) 10
- УСТАВНИ СУД
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**
- 830 Одлука број АП-3552/21 (српски језик) 11
Odluka broj AP-3552/21 (bosanski jezik) 14
Odluka broj AP-3552/21 (hrvatski jezik) 17
- 831 Одлука број У-19/25 (српски језик) 20
Odluka broj U-19/25 (bosanski jezik) 24
Odluka broj U-19/25 (hrvatski jezik) 28
- 832 Одлука број У-24/25 (српски језик) 32
Odluka broj U-24/25 (bosanski jezik) 41
Odluka broj U-24/25 (hrvatski jezik) 50
- 833 Одлука број У-8/26 (српски језик) 59
Odluka broj U-8/26 (bosanski jezik) 63
Odluka broj U-8/26 (hrvatski jezik) 67

SLUŽBENI GLASNIK
 BOSNE I HERCEGOVINE
Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
 БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на босанском, хрватском и српском језику

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Издавач: ЈП НИО Службени лист БиХ
 Ц. Биједића 39/III, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина
Директор и одговорни уредник: Драган Прусина
Техничка припрема:
 Уредништво ЈП НИО Службени лист БиХ
Штампа: УНИОНИНВЕСТПЛАСТИКА д. д. Сарајево
За штампарију: Мухамед Мирвић
Телефони:

Централа:	033 72 20 30
Директор:	033 72 20 61
Уредништво:	033 72 20 38
Рачуноводство:	033 72 20 48
Служба за правне и опште послове:	033 72 20 51
Претплата:	033 72 20 54
Огласни одјел:	033 72 20 49 и 72 20 50
Комерцијала са пословницом и продајом:	033 72 20 43

Претплата се утврђује полугодишње, а уплата се врши
 УНАПРИЈЕД у корист рачуна:

UNICREDIT BANK ДД	338-320-22000052-11
ASA BANKA ДД Сарајево	134-470-10067655-09
ADDIKO BANK АД	
Бања Лука, филијала Брчко	552-000-00000017-12
RAIFFEISEN BANK DD БиХ Сарајево	
	161-000-00071700-57

Рекламације за непримљене бројеве примају се 20 дана од
 изласка листа.

Идентификацијски број	4200226120002
Порески број	01071019
ПДВ број	200226120002

Претплата за I полугодиште 2026. године на
 "Службени гласник Босне и Херцеговине", 120,00 КМ.
Web издање: <http://www.sluzbenilist.ba>
 Годишња претплата 240,00 КМ по кориснику
e-mail: redakcija@slist.ba - oglas@slist.ba - pretplata@slist.ba -
racunovodstvo@slist.ba - jnb.komercijala@slist.ba